

Pedagogisch Beleidsplan

(Wiardi Beckmanstraat 17)

INLEIDING

Madelief kinderopvang (Admiraal) heeft zijn deuren geopend in maart 2012.

In het eerste anderhalf jaar zijn wij snel gegroeid. In 2014 werd een tweede vestiging geopend aan de Jan van Galenstraat 56-58. Deze kinderdagverblijflocaatie bestaat uit twee stamgroepen: een babydreumesgroep en een peutergroep. Daarna werd het mogelijk om een kinderdagverblijf locatie over te nemen aan de Wiardi Beckmanstraat 17. Deze locatie bestaat uit een babygroep, een peutergroep en een BSO.

Dit pedagogisch beleidsplan is een weergave van de manier waarop Madelief kinderopvang het pedagogisch beleid vormgeeft op de werkvloer. Het geeft in hoofdlijnen weer, op welke manier de pedagogisch medewerkers verantwoorde opvang aanbieden en inspelen op de verschillende ontwikkeling(gebieden) van de kinderen. Het pedagogisch beleid geeft daarmee richting aan het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers.

Tegenwoordig wordt de kinderopvang steeds meer als pedagogische voorziening gezien, waarin steeds meer over opvoeding gesproken wordt. Om deze reden willen wij dan ook een opvoedpartner van de ouders zijn, waarin zoveel mogelijk ruimte is voor overleg en het inbrengen van opvoedingsideeën en wensen. Door zoveel mogelijk op één lijn te werken met de ouders, proberen wij zoveel mogelijk aan te sluiten op de individuele ontwikkelingen van de kinderen.

Door middel van dit pedagogisch beleidsplan brengen wij onze ouders op de hoogte van onze manier van werken en onze visie op pedagogisch gebied.

Veel leesplezier!

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	2
Hoofdstuk 1: Madelief Kinderopvang	5
1.1 Madelief kinderopvang	5
1.2 Visie	5
Hoofdstuk 2: Kinderen laten groeien vanuit ruimte, respect en respons.....	6
2.1 Emotionele veiligheid	6
2.1.1 Structuur en voorspelbaarheid	6
2.1.2 Sensitieve responsiviteit	7
2.1.3 Respect voor de autonomie	9
2.1.4 Praten en uitleggen	10
2.1.5 Vaste gezichten	11
2.1.6 Overdrachten	12
2.1.7 Mentorschap	13
2.1.8 Wennen	14
2.2 Persoonlijke ontwikkeling	16
2.2.1 Motorische vaardigheden	17
2.2.2 Creatieve vaardigheden	20
2.2.3 Cognitieve vaardigheden.....	21
2.2.4 Taalvaardigheden	23
2.2.5 Zelfstandigheid	26
2.2.6 Activiteiten bij Madelief kinderopvang	27
2.2.7 Ontwikkelingsstimulering.....	30
2.3 Sociale ontwikkeling.....	31
2.3.1 Samenspel	31
2.3.2 Conflicten in het samenspel.....	34
2.3.3 Interactie tussen kinderen stimuleren	36
2.4 Normen en waarden	37
2.5 Waarnemen van de ontwikkeling	38
2.5.1 Observeren en oudergesprekken.....	38
2.5.2 Overdracht naar school.....	40
2.5.3 Omgang met bijzonderheden in de ontwikkeling	41
Hoofdstuk 3: Madelief: informatie voor ouder en kind	42
3.1 Stamgroepen	42
3.1.1 Stamgroep	42
3.1.2 Beschrijving stamgroep	42

3.1.3 Verlaten van de stamgroep / basisgroep	43
3.1.4 Samenvoegen van de stamgroepen	44
3.2 Dagindeling.....	46
3.2.1 Dagindeling KDV	46
3.2.2 Dagindeling BSO	47
3.2.3 Slaapbeleid	48
3.3 Extra dagen en ruildagen	49
3.4 Openingstijden en sluitingsdagen	50
3.5 Oudercommissie/ouderraadpleging	50
3.6 Klachten.....	51
Hoofdstuk 4: Wet kinderopvang	52
4.1 Beroepskracht-kindratio	52
4.2 Drie-uursregeling.....	52
4.3 Inzet stagiaires en vrijwilligers	56
4.3.1 Stagiaires:	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.4 Ondersteuning andere volwassenen.....	60
4.5 Beleid veiligheid en gezondheid.....	65
4.5.1 Vier ogen principe	65
4.5.2 Achterwachtregeling	65
Mutaties/wijzigingen in beleid	67

HOOFDSTUK 1: MADELIEF KINDEROPVANG

1.1 MADELIEF KINDEROPVANG

Bij Madelief kinderopvang vangen wij kinderen op in een kleinschalig, professioneel en persoonlijke kinderdagverblijf, waarin wij door middel van het creëren van een huiselijke sfeer en een persoonlijke benadering ervoor willen zorgen dat kinderen zich echt thuis voelen. Op deze manier streven wij ernaar om kinderen een gevoel van veiligheid en geborgenheid te geven, van waaruit zij zich kunnen ontwikkelen in persoonlijke en sociale competenties.

Wij benaderen kinderen vanuit de 3 R's: Ruimte, Respect en Respons. Wij zien kinderen als unieke individuen met een eigen persoonlijkheid en temperament en geven hun dan ook alle ruimte om zich optimaal naar eigen niveau en tempo te kunnen ontwikkelen. Wij geloven daarbij dat kinderen van binnenuit gemotiveerd zijn om zich te ontwikkelen en wij stimuleren kinderen dan ook op deze intrinsieke motivatie. Zo zorgen wij ervoor dat kinderen zelfstandig tot spel kunnen komen in een uitdagende omgeving met materialen die hen aanspreken in hun interesses en ontwikkelingsniveau. Daarbij kijken en luisteren wij naar de kinderen waardoor zoveel mogelijk aangesloten kan worden op de ideeën en behoeftes van de kinderen. Daarnaast vinden wij het van belang dat kinderen met elkaar in contact komen tijdens spel. Het is voor kinderen en hun ontwikkeling van belang dat zij op jonge leeftijd met elkaar leren spelen. Mede daardoor ontwikkelen kinderen sociale relaties en worden persoonlijke - en sociale competenties en hun normen en waarden steeds meer eigen.

Tot slot werken wij nauw samen met ouders en vinden het belangrijk om samen met ouders te kijken naar de ontwikkeling en de behoeftes van het kind. Zo wordt er tijd genomen voor de overdrachten tijdens het brengen en halen van de kinderen, waarin pedagogisch medewerkers en ouders bijzonderheden in het leven van de kinderen op zowel de groep als thuis met elkaar bespreken, zodat er zo goed mogelijk op één lijn gewerkt kan worden en aangesloten kan worden op de behoeftes en de ontwikkeling van het kind. Hierin is ook ruimte voor de opvoedingsideaal en wensen van ouders.

1.2 VISIE

“Wij bieden opvang aan vanuit een persoonlijke en huiselijke sfeer, waarin de kinderen benaderd worden vanuit ruimte, respect en respons. Hiermee wordt een gevoel van veiligheid en geborgenheid teweeggebracht, van waaruit kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen op eigen unieke wijze en tempo. Bij Madelief kinderopvang komen kinderen spelenderwijs met elkaar in contact, waardoor persoonlijke en sociale competenties ontwikkeld kunnen worden. Door daarnaast zoveel mogelijk op één lijn te werken met de ouders, streven wij ernaar zoveel mogelijk aan te sluiten op de ontwikkeling en de behoeftes van de kinderen.”

HOOFDSTUK 2: KINDEREN LATEN GROEIEN VANUIT RUIMTE, RESPECT EN RESPONS

2.1 EMOTIONELE VEILIGHEID

Alvorens kinderen zich ongestoord kunnen richten op hun eigen unieke ontwikkeling, is het van belang dat zij zich geborgen en veilig voelen. Dit gevoel van veiligheid en geborgenheid bieden wij onze kinderen door de omgeving en situaties zo voorspelbaar mogelijk te maken, zodat kinderen precies weten waar zij aan toe zijn en wat er hen te wachten staat. Zo werken wij met vaste medewerkers op de groep, bieden wij kinderen structuur en duidelijkheid aan door middel van het aanhouden van een dagritme en het stellen van grenzen en tot slot komen wij kinderen tegemoet in hun individualiteit. Wij vinden het belangrijk dat er een fijne sfeer op het gehele dagverblijf is en dit bereiken wij door goed te luisteren naar de belangen en behoeftes van de kinderen, ouders en de (pedagogisch) medewerkers.

Hieronder wordt duidelijk welke maatregelen en regels worden genomen om de emotionele veiligheid van de kinderen en de groepsveiligheid en de sfeer binnen Madelief kinderopvang te waarborgen.

2.1.1 STRUCTUUR EN VOORSPELBAARHEID

Structuur bieden aan een kind en hierin consequent blijven is erg belangrijk. Het zorgt voor de nodige rust en voorspelbaarheid en draagt bij aan het waarborgen van de emotionele veiligheid van de kinderen op de stamgroep. Op elke stamgroep wordt daarom een vaste dagindeling aangehouden, zodat kinderen op ieder moment van de dag weten wat er van hen verwacht wordt en wat hen te wachten staat. Deze dagindeling is terug te vinden in hoofdstuk 3.2. De dagindeling van de baby's kan afwijken van de vaste dagindeling, omdat baby's vaak hun eigen ritme hebben. Wij proberen zoveel mogelijk rekening te houden met het ritme van thuis. Op de groep maken wij dan ook gebruik van een bord en persoonlijke schriftjes waarin het eet- en slaapritme van de baby's wordt genoteerd. Dit kunnen ouders bekijken en bij de mondelinge overdracht wordt het toegelicht. Daarnaast houden wij rituelen aan, wat eigenlijk telkens terugkomende activiteiten zijn, zoals het wassen van de handen voor we aan tafel gaan, het lezen van een boekje voor we naar bed gaan, het uitvoeren van de kring (welkomstlied, (thema gericht) boekje voorlezen, praatplatenboek en zingen), maar ook het vieren van verjaardagen en afscheidsfeestjes.

Daarnaast werken wij met groeps- en gedragsregels, zodat kinderen precies weten wat wel en niet mag, wat er van hen verwacht wordt en wat zij van anderen kunnen verwachten. Zo wordt er bijvoorbeeld vanuit de pedagogisch medewerkers aan de kinderen overgedragen dat zij niet mogen rennen en schreeuwen op de stamgroep, dat ze op hun beurt moeten wachten bij een speeltoestel en dat ze elkaar niet pijn mogen doen. Om deze regels op de groep te kunnen hanteren is het soms nodig dat de pedagogisch medewerker van de stamgroep de kinderen een grens aangeeft of corrigeert, wanneer kinderen deze grenzen opzoeken. Dit doen de pedagogisch medewerkers door het kind aan te spreken op zijn of haar gedrag, hen te wijzen op de gevolgen van hun gedrag en een alternatief aan te bieden of te laten zien hoe het wel kan. Op deze manier leert het kind in een volgende soortgelijke situatie het alternatief toe te passen, zoals het aangeven met woorden als hij iets niet wil. Als het daarnaast om een conflict tussen twee kinderen gaat, worden kinderen gestimuleerd om elkaar een hand of knuffel te geven als blijk van spijt.

Harry van 2 jaar speelt met de blokken. Even later is te zien hoe hij de blokken één voor één door de ruimte gooit. De pedagogisch medewerker ziet het gebeuren en loopt naar Harry toe: "Harry stop met gooien. Zo kun je andere kinderen pijn doen. Kijk, je kunt wel met de blokken bouwen". De pedagogisch medewerker laat zien hoe zij een hoge toren bouwt met de blokken en Harry helpt mee.

Onze pedagogisch medewerkers proberen zoveel mogelijk negatief gedrag van kinderen gepast te negeren en spreken waardering uit voor positief gedrag. Hierbij maken wij gebruik van de afleidmethode. Zo kan het zijn dat een kind van 2,5 jaar een driftbui heeft en in plaats van hierop in te gaan, bieden wij het kind aan om bijvoorbeeld samen aan tafel te gaan puzzelen of een spel te spelen. Om kinderen uit een negatieve situatie te halen, worden kinderen soms ook even apart gezet. Op deze manier kan het kind even zijn boosheid kwijt en tot rust komen. De pedagogisch medewerker kan het kind dat tot rust is gekomen op deze manier een alternatief aanbieden. Zo leert het kind het verschil kennen tussen wat wel en niet mag op de stamgroep.

2.1.2 SENSITIEVE RESPONSIVITEIT

Wij creëren een veilige groepssfeer door middel van het aanhouden van een sensitieve responsieve houding. Hierin gaat het om het opmerken van de signalen die een kind afgeeft en hier op een passende wijze op inspelen. De pedagogisch medewerkers proberen te begrijpen wat het kind met de signalen bedoelt en gaan daar op een warme en ondersteunende manier op in, waarin zij afstemmen op het kind en de situatie. Doordat de pedagogisch medewerkers tussen de kinderen zitten en samen spelen, kunnen zij sneller signalen oppakken en daarnaar handelen. Continu oog voor alle kinderen is daarbij belangrijk.

Concreet ziet een sensitieve responsieve houding er als volgt uit:

- Het tonen van belangstelling naar de kinderen toe door naar hen te kijken en naar hen te luisteren. Daarbij zetten wij ieder kind in het zonnetje tijdens verjaardagen en afscheid.
- Zoveel mogelijk één op één aandacht zoals bij het afscheid nemen van de ouder/verzorger, baby's op schoot voeden, interactie tonen bij het verschonen, knuffelen en positief benaderen.
- Kinderen hartelijk verwelkomen op de groep door hen te noemen bij naam en goedemorgen te wensen.
- Tijdens vrij spelen bewust op de grond tussen de spelende kinderen in zitten, waardoor pedagogisch medewerkers toegankelijk zijn voor de kinderen, contact kunnen maken, naar de kinderen kunnen kijken en luisteren en van daaruit signalen kunnen oppikken.
- Het observeren van de kinderen waardoor signalen tijdig kunnen worden opgepikt.
- Als een kind een signaal afgeeft, in mimiek, woorden of lichaamshouding reageren de pedagogisch medewerkers hierop door met het kind te praten, uitleg te geven en eventueel emoties te benoemen, maar ook door een knuffel of ander lichamenlijk contact te bieden als het kind hier behoefte aan heeft.

Teun van 6 maanden ligt te spelen met een rammelaartje. Hij maakt geluidjes die langzamerhand overgaan in huilen. De pedagogisch medewerker loopt naar Teun toe en zegt: "Teun, ben jij zo verdrietig? Kom eens even bij mij." De leidster neemt Teun in haar armen en knuffelt hem. Teun glimlacht en de pedagogisch medewerker glimlacht terug: "Zie ik daar nou een lach op jouw gezicht? Je vindt het fijn om even te knuffelen, hé!"

Dirk van 2 jaar is bezig met het aantrekken van een prinsessenschoen. Hij zet zijn voetje in de schoen en probeert te staan. Dan verliest hij zijn evenwicht en valt om. Dit gebeurt herhaaldelijk, waarna Dirk begint te huilen. De pedagogisch medewerker loopt naar Dirk toe en zegt: "Och Dirk, jij bent verdrietig zeg. Je wilt graag

op de prinsessenschoen lopen, hé?” Dirk knikt. “Misschien helpt het als je beide prinsessenschoenen aan doet, dat kun je makkelijker rechtop blijven staan.” Dirk gaat meteen op zoek naar de andere prinsessenschoen.

Op de BSO stromen de kinderen één voor één binnen. De kinderen beginnen allemaal uit zichzelf te spelen, behalve Romy (7 jaar). Zij loopt wat rond op de grond met haar ziel onder haar arm. De pedagogisch medewerker merkt dit op en observeert haar eventjes. Ze ziet Romy wat hangerig overkomen. Romy gaat in de keukenhoek op het keukentje hangen en kijkt wat terneergeslagen. De pedagogisch medewerker loopt op haar af en zegt: “lieve Romy, volgens mij verveel jij je een beetje en weet je niet zo goed waar je mee wilt spelen, klopt dat?”. Romy beaamt dit. De pedagogisch medewerker vraagt aan haar of ze samen iets zullen uitzoeken om te doen. Dat wil Romy wel.

- Als pedagogisch medewerkers bij de kinderen weglopen, om bijvoorbeeld iets te pakken, dan benoemen zij aan de kinderen wat zij gaan doen alvorens zij van de kinderen/groep weglopen: *“De juf gaat even wat melk pakken.”, “Ik loop even naar Sam toe, want ik zie dat hij een beetje hulp nodig heeft. Daarna kom ik bij jullie terug.”*
- Op een rustige toon en op ooghoogte met de kinderen spreken.
- Zoveel mogelijk de interactie aan gaan met zowel baby’s als dreumesen en peuters en schoolkinderen, door middel van het maken van oogcontact, het nadoen van geluidjes, het benoemen van het eigen handelen en dat van het kind, het stellen van open vragen, door te vragen en daarnaast ook naar de kinderen te luisteren. De pedagogisch medewerkers laten blijken dat zij het kind gehoord hebben door te knikken of te herhalen wat het kind heeft gezegd:

De pedagogisch medewerker geeft een fles aan Peter van 6 maanden. Zij zit met Peter in een stoel en maakt er een gezellig en leuk moment van. Zo benoemt zij haar eigen handelen en die van Peter, en maakt daarbij oogcontact: “Kijk eens, ik heb jouw flesje hier.” Peter reikt met zijn handjes naar de fles: “Oh jij hebt echt trek in jouw flesje, je wilt hem al zelf pakken. Toe maar, pak hem maar!” Peter maakt geluidjes tijdens het drinken: “Zo te horen vind jij je flesje erg lekker, Peter.”

Fenna van 3 jaar wordt gebracht door haar moeder. “Goedemorgen Fenna, hoe was jouw weekend?”, vraagt de pedagogisch medewerker. Fenna vertelt dat zij naar de kinderboerderij is geweest. “Ben jij naar de kinderboerderij geweest? Dat klinkt erg leuk! Welke dieren heb je daar allemaal gezien?”

Bram, Manu en Jerry zitten aan tafel met de k’nexx te spelen en hebben een gesprekje met elkaar en met de pedagogisch medewerker over dat ze van het weekend gingen voetballen. De jongens zijn wat met elkaar aan het discussiëren over wie er het beste voetbalt. Ze vertellen dat de tegenpartij erg slecht was en Jerry vertelt dat hij had gescoord. De pedagogisch medewerker luistert naar het verhaal en vraagt: “Waarom was de tegenpartij zo slecht dan?”. De jongens leggen uit waarom dat zo was. En dan vraagt de pedagogisch medewerker: “En wie heeft er uiteindelijk gewonnen?”.

- Het geven van complimentjes aan individuele kinderen, door hen bij naam te noemen en concreet het gewenste gedrag te benoemen gevolgd door een *“Goed zo”*, een duim omhoog of een knuffel.
- Het benoemen van de eigen behoeftes en emoties en daarnaast het benoemen van de behoeftes en emoties van de kinderen, waardoor zij zich gezien en gehoord voelen en woorden leren te geven aan hun behoeftes en emoties: *“Jij hebt honger, hé?”, “Je ziet er boos uit.”* De pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen op hun beurt om deze woorden te gebruiken in het benoemen van de eigen emoties en behoeftes: *“Hoe voel je je nu?”, “Klopt het dat jij verdrietig bent?”*

2.1.3 RESPECT VOOR DE AUTONOMIE

Wij geloven dat kinderen zich vanuit intrinsieke motivatie ontwikkelen op eigen niveau en tempo. Basisbehoeftes die hieraan ten grondslag liggen, zijn onder andere de behoefte van kinderen om de eigen identiteit te ontwikkelen en de behoefte aan zelfstandigheid. Wij zien kinderen dan ook als unieke personen en behandelen hen dan ook als unieke individuen, waarin wij hen aanspreken op hun individualiteit. Daarnaast gaan wij uit van wat de kinderen wel kunnen en geven hun de ruimte om zich zelfstandig competenties eigen te maken.

- De kinderen krijgen de gelegenheid om zelfstandig te spelen in een uitdagende ruimte met speelmateriaal dat aansluit op de interesse en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.
- De kinderen krijgen keuzes aangeboden, zoals tijdens het vrije spel: waar zij willen spelen en met wie en tijdens de eetmomenten: wat zij op hun brood willen (smeerkaas of jam).
- De kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig dingen uit te voeren en uit te proberen, zoals het uittrekken van de sokken, het omrollen op de buik, het aandoen van de schoenen en eten met de lepel. Daarbij begeleiden de pedagogisch medewerkers de kinderen door middel van het geven van uitleg:

Jip van 4 maanden is druk bezig met het oefenen van het omrollen naar de buik. Hij ligt fijn op een kleedje te spelen als de pedagogisch medewerker ziet dat Jip zich op zijn zij draait. De pedagogisch medewerker gaat aan de kant zitten waar hij naartoe draait en benoemt zijn handelen: "Wauw Jip, je ligt op je zij! Nog een klein stukje en je ligt alweer op jouw buik. Jij bent goed aan het oefenen zeg met omrollen." Ze legt een speeltje naast Jip neer, waardoor hij gestimuleerd wordt om verder om te rollen om het stuk speelgoed te kunnen pakken.

Yara van 3 jaar is aan het oefenen met zindelijk worden. Zo mag zij ook bij Madelief kinderopvang oefenen op het toilet. De pedagogisch medewerker loopt met haar mee en stimuleert haar om zelf haar broek en onderbroek uit te doen, waarna de pedagogisch medewerker haar luier afdoet. Dan mag Yara zelf op het wc'tje klimmen. Als Yara klaar is vraagt de pedagogisch medewerker: "Wat doen we ook alweer na het plassen?" Yara laat zien dat je dan wc-papier gebruikt om af te vegen en de wc doorgetrokken moet worden. "En wat doen we als allerlaatste?" Yara zegt: "Handen wassen!" Waarna ze haar handen wast met zeep. Op deze manier wordt Yara door middel van praten en uitleggen begeleidt in het gebruik van de wc.

Maura van 6 jaar is aan het knutselen aan tafel. Ze is een egeltje aan het maken met een pompon en ze heeft zojuist alle wol eromheen gesponnen. "Juf, kan je mij helpen met het touwtje vastmaken?", vraagt ze aan de pedagogisch medewerkster. De pedagogisch medewerkster komt bij haar zitten en zegt tegen haar: "Je mag het zelf proberen, maar ik zal je wel uitleggen hoe je dat het beste kan doen. Je pakt het touwtje zo en dan maak je er een knoopje in". De pedagogisch medewerkster laat door aanwijzen zien wat ze bedoelt en Maura doet de handelingen die zij vertelt.

- De pedagogisch medewerkers kijken en luisteren naar het kind, waarin ideeën en oplossingen vanuit de kinderen erkent worden en eventueel ook uitgevoerd worden. Daarnaast complimenteren de pedagogisch medewerkers de kinderen wanneer zij initiatief nemen of gedachtes, oplossingen en ideeën uitspreken: "Dat is een goed idee!", "Ja zo kan het ook!", "Kijk eens, Fenna heeft wel een hele mooie manier bedacht om haar jas aan te doen!"
- De pedagogisch medewerkers vragen zoveel mogelijk om de medewerking van de kinderen:

"Hans, wil jij eventjes bij mij komen alsjeblieft?", "Jim, loop je even met mij mee naar de wc? Dan kun je weer eventjes oefenen", "Lisa, houd jij de luier eventjes voor mij vast?", "Sam, help je mij even met het uittrekken van je broek door je benen te strekken?"

2.1.4 PRATEN EN UITLEGGEN

Kinderen verkennen de wereld om zich heen en om deze steeds beter te kunnen leren kennen, is begeleiding vanuit de pedagogisch medewerkers van belang. Doordat onze medewerkers voortdurend naar de kinderen kijken en luisteren, staan zij veelvuldig met hen in contact en voorzien hen zo van de nodige ondersteuning door middel van woorden en uitleg. De pedagogisch medewerkers fungeren op deze manier als een veilige haven waar de kinderen op terug kunnen vallen. Daarnaast genieten wij van de één-op-één momentjes die we met de kinderen hebben, zoals tijdens het verschoneren en het geven van de fles, waarin wij actief de interactie aangaan met de kinderen. Gedurende de dag benoemen de pedagogisch medewerkers hun eigen handelen en dat van de kinderen en leggen uit wat er gaat gebeuren, waardoor de situatie en omgeving voorspelbaarder wordt voor de kinderen.

- De pedagogisch medewerkers maken zowel verbaal als non-verbaal contact met de kinderen door het zitten op ooghoogte, het maken van oogcontact, het geven van een knuffel, het herhalen wat het kind zegt of brabbelt en het stellen van open vragen. Hierbij wordt praten en luisteren afgewisseld, waardoor er echt mét de kinderen gesproken wordt en er sprake is van een dialoog.
- De pedagogisch medewerkers maken actief gebruik van de één-op-één momentjes met de kinderen, waarin zij de interactie aangaan met de kinderen. Zoals tijdens het verschoneren en tijdens het geven van een fles.
- De pedagogisch medewerkers vertellen wat zij doen (bijvoorbeeld “*Kom maar bij mij op schoot. We gaan een flesje drinken.*”, “*Ben je nu zo moe? Kom, ik ga je in bed leggen.*”) en benoemen daarbij hun eigen handelen (bijvoorbeeld: “*Ik ga nu je gezicht schoonmaken*”, “*Wij gaan nu eten.*”). Daarnaast benoemen zij tevens het handelen van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers spreken op een rustige en duidelijke toon met de kinderen.
- De pedagogisch medewerker stemt binnen het contact met de kinderen af op het ontwikkelingsniveau van de kinderen en sluiten aan op de beleveniswereld van het kind.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen om ideeën, behoeftes, gedachtes en gevoelens uit te spreken:

Daan van 3 jaar en Cindy van 2,5 jaar zijn aan tafel aan het tekenen. Daan pakt het rode kleurpotlood, maar Cindy wil deze ook: “Ik wilde de rode hebben!”. Daan zegt: “Ik had hem eerder.” Cindy gaat met haar armen over elkaar zitten en frons haar wenkbrauwen. De pedagogisch medewerker loopt naar de kinderen toe en vraagt wat er aan de hand is. Cindy zegt meteen dat zij het rode potlood wil hebben, maar dat Daan die heeft gepakt. Daan zegt dat hij hem eerder had gepakt en ook met het rode potlood wil kleuren. De pedagogisch medewerker zegt: “Oké, dus als ik het goed begrijp willen jullie allebei met het rode potlood kleuren?” Beide kinderen knikken. “Hoe gaan we dit oplossen?” Cindy zegt: “Misschien kunnen we nog een rood potlood pakken...” “Dat is een goed idee”, zegt de pedagogisch medewerker, “Ik ga eens kijken of ik die voor jullie heb.” De pedagogisch medewerker komt terug met nog een rood potlood.

Op de BSO zijn vandaag 8 kinderen en de pedagogisch medewerker had een goed idee om een spel te gaan doen buiten. Dit spelletje is schipper mag ik overvaren. Hij vertelt aan de kinderen wat het plan is en hoe het spel gespeeld wordt. Jurre van 10 jaar begint wat te mopperen en zegt tegen de pedagogisch medewerker hoe saai hij dat spel vindt en dat hij daar geen zin in heeft. De pedagogisch medewerker zegt tegen hem: “Oké, ik hoor dat je niet zo’n zin hebt in dit spelletje omdat je het een beetje saai vindt? Heb je een idee hoe we het minder saai kunnen maken?”. Jurre denkt na en zegt dat het spel best wat moeilijker zou mogen zijn. “Oké, zeg maar, hoe maken we het moeilijker? Misschien hebben jullie ook ideeën?”, vraagt de pedagogisch medewerker

aan de andere kinderen. De kinderen denken erover na en komen op het idee om in tweetallen de benen aan elkaar vast te maken.

- De pedagogisch medewerkers benoemen de eigen behoeftes en emoties en daarnaast die van de kinderen, waardoor zij zich gezien en gehoord voelen en woorden leren te geven aan behoeftes en emoties: *“Jij hebt honger, hé?”, “Je ziet er boos uit.”* De pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen op hun beurt om deze woorden te gebruiken in het benoemen van de eigen emoties en behoeftes: *“Hoe voel je je nu?”, “Klopt het dat jij verdrietig bent?”*

2.1.5 VASTE GEZICHTEN

Als een kind jonger is dan één jaar, zijn er maximaal twee vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd werken in de stamgroep, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind jonger dan één jaar. Als een kind één jaar of ouder is, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd werken in de stamgroep, zijn er maximaal vier vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind van één jaar of ouder.

Er zijn twee uitzonderingen op het bovenstaande:

- Kinderen waarvan uit de overeenkomst blijkt dat er gebruik wordt gemaakt van dagopvang op wisselende dagen per week. In dat geval kan het zijn dat het kind niet gekoppeld wordt aan een vaste stamgroep, stamgroep ruimte en vast aantal beroepskrachten.
- Als de ouder schriftelijke toestemming geeft dat hun kind voor een overeengekomen periode in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep mag worden opgevangen. Dan kan er afgeweken worden van het aantal stamgroepen, stamgroep ruimte en vaste aantal gekoppelde beroepskrachten.

Als Madelief kinderopvang het organisatorisch, na inspanning, toch niet voor elkaar krijgt om de vaste gezichten in te plannen, bijvoorbeeld wegens ziekte, vakantie of verlof van één of meerdere vaste beroepskrachten, kan er afgeweken worden van het aantal vaste beroepskrachten mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Zo is er bijvoorbeeld een inspanning gedaan om te zorgen dat ziekte of vakantie wordt opgelost door het inzetten van vaste beroepskrachten op de groep en gaat het om een kortdurende periode van maximaal vier aaneengesloten weken. Daarnaast zijn er ten hoogste twee of drie vaste beroepskrachten beschikbaar als vast gezicht.

Er kan maximaal vier aaneengesloten weken afgeweken worden van het vaste-gezichten criterium bij ziekte, vakantie of verlof. In een dergelijke situatie streeft Madelief kinderopvang ernaar om de emotionele veiligheid van de kinderen en stabiliteit op de groep zoveel mogelijk te waarborgen. Om dit te realiseren, wordt er eerst gezorgd voor vervanging door een andere vaste medewerker van dezelfde groep. Indien dit niet mogelijk is, wordt er gezocht naar een vertrouwde beroepskracht van een aangrenzende groep of een bekende invalkracht. Wanneer er geen vaste beroepskracht of bekende invalkracht in kan vallen, neemt Madelief kinderopvang de volgende maatregelen om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen:

- Het dagritme is uitgewerkt en hangt op een zichtbare plek op de groep. Invalkrachten zijn op deze manier snel op de hoogte van het dagritme.

- Informatie over de behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen kan worden teruggevonden op de papieren overzichten op de groep en via Bitcare. Informatie kan gemakkelijk opgezocht worden, zodat de kinderen de juiste zorg en voldoende aandacht krijgen. Ook raadpleegt de invalkracht alvorens zij met haar werkzaamheden begint de informatiemap met locatie specifieke punten en het aanwezige overdrachtsschrift.
- Wanneer een invalkracht samenwerkt met een vaste beroepskracht, wordt er een duidelijke taakverdeling vastgesteld. De invalkracht zal zich gedurende de dag meer bezighouden met randzaken en ondersteunende taken, terwijl de vaste beroepskracht zich richt op de meer intieme verzorgingsmomenten en momenten van individuele aandacht voor de kinderen.

2.1.6 OVERDRACHTEN

Madelief kinderopvang vindt het belangrijk om aandacht te besteden aan de overdrachten over de bijzonderheden en ontwikkelingen van de kinderen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders en de pedagogisch medewerkers onderling. Dit vinden wij belangrijk, omdat op deze manier zoveel mogelijk op één lijn gewerkt wordt en zoveel mogelijk aangesloten wordt op de behoeftes, karaktereigenschappen en ontwikkeling van de kinderen. De overdrachten worden als volgt uitgevoerd:

- Bij binnenkomst wordt de overdracht mondeling uitgevoerd. Ouders krijgen de ruimte om te vertellen over hoe het met het kind gaat en om hun wensen en behoeftes uit te spreken. Eventuele aandachtspunten worden genoteerd in het overdrachtsschrift (van de pedagogisch medewerkers).
- Madelief kinderopvang maakt gebruik van de kinderopvang software 'Bitcare'. Hierin wordt de administratie genoteerd (zoals de planning, ruildagen etc.), maar ook de overdracht naar ouders toe. De groep heeft een iPad in bezit, waar zij per kind kunnen noteren wat ze doen op een dag, zoals eten, slapen, spelen, luiers etc. De ouders kunnen de ouderapp van Bitcare downloaden en kunnen zo elk moment van de dag bekijken hoe de dag van hun kind eruitziet. Pedagogisch medewerkers kunnen met ouders chatten als ze vragen of bijzonderheden hebben. Daarnaast kunnen ook foto's worden verstuurd naar ouders om te laten zien welke activiteiten de kinderen doen bijvoorbeeld.
- Bij het ophaalmoment doet de pedagogisch medewerker mondeling overdracht naar de ouder toe. De ouders hebben in de ouderapp al kunnen lezen hoe het ritme verliep, maar soms is het nodig om dit nog mondeling toe te lichten aan ouders. Of zijn er bijzonderheden gebeurd die niet zijn genoteerd in de Bitcare app. Daarom moet er altijd nog mondeling overdracht gegeven worden aan ouders door de pedagogisch medewerkers. Dit geeft ouders ook de mogelijkheid om nog vragen te stellen indien zij die hebben aan de pedagogisch medewerkers.
- Op elke stamgroep is één overdrachtsschrift aanwezig dat geldt voor de gehele stamgroep. Hier kunnen pedagogisch medewerkers belangrijke informatie in noteren over de stamgroep en/of over een kind van de stamgroep. Op deze manier kunnen pedagogisch medewerkers elkaar juist informeren als ze elkaar bijvoorbeeld de volgende dag niet mondeling kunnen spreken. Eventuele belangrijke informatie voor de ouders gaat op deze manier niet verloren. Indien nodig zoekt de pedagogisch medewerker telefonisch contact met zijn of haar collega.
- De mentor voert periodieke observaties uit op haar stamgroep, met behulp van de Cito observatiemethode. Elk kind wordt hierbij apart geobserveerd. De uitkomsten van deze observatie worden met de ouders besproken in een tienminutengesprek. Op deze manier wordt de voortgang (van de ontwikkeling) van het kind met de ouders besproken. Zie paragraaf 2.5.1.

- Als een kind eraan toe is om over te gaan naar de volgende stamgroep, wordt er door de huidige mentor een intakeformulier ingevuld (intake peuter), daarna vindt er een overgangsgesprek plaats tussen de oude en nieuwe mentor en een ouder.
- Als een kind naar de basisschool gaat wordt met toestemming van ouders informatie gedeeld met de nieuwe basisschool van het kind. Wij gebruiken hiervoor het 'uniform overdrachtsformulier' van de gemeente Amsterdam. Zie paragraaf 2.5.2.
- Mocht er een pedagogisch medewerker door ziekte of verlof afwezig zijn of er wordt een invalkracht ingezet, dan wordt er gekeken welke pedagogisch medewerker of invalkracht het meest passend is om de afwezige pedagogisch medewerker te vervangen. De vaste pedagogisch medewerkers voorzien de invalkrachten van informatie over de kinderen en de invalkrachten lezen zichzelf ook in (zie hierboven).

De pedagogisch medewerkers hebben daarbij een proactieve houding in de informatie-uitwisseling met ouders. Als er bijvoorbeeld een infectieziekte onder de kinderen heerst, worden ouders hierover zowel mondeling als schriftelijk op de hoogte gebracht door de pedagogisch medewerkers van de verschillende stamgroep. Daarnaast worden zij via een informatieve brief op de hoogte gesteld over de desbetreffende infectieziekte en de daarbij eventuele maatregelen die genomen moeten worden. Deze informatie zal op elke stamgroep zichtbaar opgehangen worden en verspreid worden via de mail naar alle ouders.

2.1.7 MENTORSCHAP

Elk kind heeft een eigen mentor. Dit is één van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders en het kind en draagt zorg voor het welbevinden van het kind. Voordat het kind begint bij Madelief kinderopvang maken de mentor en de ouders kennis met elkaar door middel van telefonisch contact. De mentor belt de ouder op om zich voor te stellen als mentor en plant een intakegesprek en de wendagen in. Vervolgens zal de mentor ook het intake gesprek doen en zich nogmaals voorstellen als de mentor. Op deze wijze wordt de mentor twee keer mondeling kenbaar gemaakt aan de ouder.

Naast dat de mentor het aanspreekpunt is voor de ouders en het kind en zorg draagt voor het welbevinden, is zij ook verantwoordelijk voor het observeren van de ontwikkeling van haar mentorkinderen in geval van het kinderdagverblijf. Bij het kinderdagverblijf zal de mentor twee keer per jaar een observatie uitvoeren middels de Cito observatiemethode en aan de hand daarvan vindt er een tienminutengesprek plaats met de ouders. Hierin worden de bevindingen vanuit de observatie besproken.

Voor de kinderen van de buitenschoolse opvang zal de mentor geen cito observatie uitvoeren, maar een korte vragenlijst vanuit de organisatie zelf invullen over het welbevinden van het kind. De ouders zullen worden uitgenodigd voor een tien-minuten gesprek. Dit gebeurt één keer per jaar.

Indien de pedagogisch medewerker voor langere tijd uitvalt, wordt het mentorschap tijdelijk overgenomen door een andere vaste pedagogisch medewerker. Bij langdurige afwezigheid van de mentor neemt de naaste collega op de groep de taken tijdelijk over. In beide gevallen worden ouders mondeling op de hoogte gebracht van deze wisseling.

Zodra een kind overgaat naar een andere stamgroep wordt vooraf bij de ouders mondeling kenbaar gemaakt wie de nieuwe mentor van het kind wordt. De oude en nieuwe mentor voeren samen met

de ouder(s) een overgangsgesprek. In dit gesprek worden de observatieformulieren erbij gepakt en worden belangrijke zaken besproken zoals eventuele allergieën, wat vindt het kind leuk en waar houdt het niet van, hoe kun je het kind het beste troosten en wat is zijn of haar ritme.

Op elke groep hangt een formulier op het bord waar alle kinderen op staan en wie de mentor van het kind is. Op deze manier is dit altijd duidelijk voor ouders.

2.1.8 WENNEN

Extern wenbeleid KDV:

Wanneer kinderen voor het eerst naar de kinderopvang komen, is dat even wennen voor zowel het kind als de ouders. Wij geven kinderen en ouders dan ook de ruimte om te wennen aan Madelief kinderopvang met haar pedagogisch medewerkers, kinderen, leefruimtes en gebruiken. Als de startdatum nadert neemt de mentor van het kindje contact op met de ouder(s) om zich voor te stellen en een intakegesprek en wendagen in te plannen. Bij het inplannen van de wendagen wordt rekening gehouden met de vaste dagen dat het kind komt, drukte op de groep, de tijden waarop het kind komt wennen en de behoeftes van de ouders en het kind. Het volgende wenschema kan dan ook aangepast worden op basis van de hiervoor genoemde punten:

Extern wenschema Madelief kinderopvang	
Intakegesprek	Alvorens de kinderen beginnen met wennen wordt er een intakegesprek gevoerd door de mentor van het kind met de ouders. Tijdens het intakegesprek wordt het intakeformulier ingevuld. Daarnaast vertelt de mentor over de werkwijze van Madelief kinderopvang en worden de gewoontes, karaktereigenschappen, behoeftes, interesses en eventuele allergieën of dieetwensen van het kind besproken. Op deze manier proberen wij vanaf de eerste wendag al op een passende wijze op de wensen en behoeftes van het kind in te spelen. Tijdens het intakegesprek (duurt ongeveer 30-45 minuten) is het kindje mee en kan het kindje samen met de ouder wennen.
Dag 1: 9:00-13:00 uur	De eerste wendag komen de kinderen een ochtendje wennen. De ouders worden verwelkomd op de groep door de mentor, de pedagogisch medewerkers en de kinderen. Ze krijgen de gelegenheid om nog eventjes samen te spelen en vervolgens worden ouders in de gelegenheid gesteld om afscheid te nemen en nog even met de pedagogisch medewerkers te overleggen. De mentor van het kind begeleidt het kind gedurende deze (mogelijk spannende) eerste dag en monitort hoe dit verloopt. Na de eerste wendag evalueren de pedagogisch medewerkers met de ouders hoe het met het kind is gegaan en vragen ook hoe ouders het hebben ervaren. Als blijkt dat het wennen moeizaam gaat en een kind meer tijd nodig heeft om te wennen, wordt het wenschema in overleg met de ouder aangepast of verlengd.
Dag 2: 13:00-17:00 uur	De tweede wendag mogen de kinderen een middagje komen wennen. Zo maken zij naast de ochtend ook de middag mee bij Madelief kinderopvang.

	Ook na de tweede wendag wordt met de ouders geëvalueerd hoe de wendag is verlopen en besloten of er nog een wendag zal plaatsvinden of dat het kind de eerstvolgende opvangdag de gehele dag bij Madelief kinderopvang komt spelen.

Intern wenbeleid KDV:

Naast dat nieuwe kinderen de ruimte krijgen om te wennen bij Madelief kinderopvang, krijgen ook de kinderen die overgaan naar de peutergroep de ruimte om te wennen aan de nieuwe groep met andere pedagogisch medewerkers, kinderen, speelgoed, omgeving en gebruiken. Hiervoor hanteren wij ook een wenschema, waarin de tijden van wennen langzaam worden uitgebreid. Als blijkt dat het wennen moeizaam gaat en een kind meer tijd nodig heeft om te wennen, wordt dit schema in overleg met ouder en collega aangepast.

Intern wenschema Madelief kinderopvang	
Overgangsgesprek	Zodra de overgangsdatum nadert, wordt er een afspraak gemaakt tussen oude mentor, nieuwe mentor en ouder voor een overgangsgesprek. Hierin wordt het 'intakeformulier peuter' besproken, worden de observatieformulieren erbij gepakt en worden belangrijke zaken besproken, zoals eventuele allergieën, wat vindt het kind leuk en waar houdt het niet van, hoe kun je het kind troosten en wat is zijn of haar ritme. Zo kan hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden worden tijdens het wennen.
Dag 1: 10.00 tot 11.00 uur	De mentor van het kind brengt het kind naar de nieuwe groep en blijft nog eventjes spelen, waarna het afscheid neemt. Na een uur haalt zij het kind weer op. De nieuwe mentor heeft gedurende dit uur geobserveerd en gemonitord hoe het wennen is verlopen en koppelt dit terug naar de oude mentor. Naar aanleiding van deze evaluatie wordt besproken of dit wenschema verder aangehouden wordt, of dat deze aangepast wordt.
Dag 2: 9.00 tot 12.00 uur	De tweede wendag duurt tot en met de warme maaltijd. Op deze manier bouwen we de duur van het wennen op de groepen geleidelijk op. Na deze ochtend wordt er weer geëvalueerd of dit wenschema aangehouden kan worden.
Dag 3: 9.00 tot 14.30 uur	De derde wendag is de laatste wendag voor de overplaatsing. Het kind eet nog een broodje mee op de nieuwe groep en kan dan aan het einde van de dag nog even spelen op de oude groep waar het kind wordt opgehaald door de ouder(s).
Dag 4: 9.00 tot 17.00 uur	De vierde wendag duurt een hele dag en is tevens de eerste contract dag op nieuwe groep. Wij vragen de ouders het kind om 17 uur op te halen, omdat het de afgelopen dagen heeft gewend en daardoor vermoedelijk zal zijn dan normaal. Mocht dit niet lukken, kan het kindje gewoon opgevangen worden tot sluitingstijd.

Wenbeleid BSO:

Wanneer kinderen vanaf de peutergroep naar de BSO gaan of er komen nieuwe kinderen naar de BSO, krijgen zij bij Madelief kinderopvang ook de mogelijkheid om even te wennen aan hun nieuwe groep. Hiervoor hanteren wij ook een wenschema. Het wennen begint net als bij het KDV met een overgangsgesprek, waarna er met ouders afspraken worden gemaakt voor de wenmomenten. Of er wordt net als bij de peutergroep intern gewend, wanneer een kind al op de peutergroep zit. Het kind kan dan een middag op de BSO meespelen. Mocht het wennen lastig zijn, dan kan het wenschema altijd worden aangepast.

Wenschema BSO	
Overgangsgesprek	Zodra de overgangdatum nadert, wordt er een afspraak gemaakt tussen oude mentor, nieuwe mentor en ouder voor een overgangsgesprek. Hierin wordt het intakeformulier besproken, worden de observatieformulieren erbij gepakt en worden belangrijke zaken besproken, zoals eventuele allergieën, wat vindt het kind leuk en waar houdt het niet van, hoe kun je het kind troosten en wat is zijn of haar ritme. Zo kan hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden worden tijdens het wennen.
Dag 1: 15:30 – 17:00	Het kind wordt ofwel door de ouders of door de mentor van de peutergroep naar de BSO gebracht, waarna er afscheid wordt genomen. Aan het eind van het wenmoment wordt met ouders of de mentor besproken hoe het wennen is gegaan en of het wenschema wordt aangehouden of dat deze aangepast moet worden.
Dag 2: 15:00 tot 18:30	De tweede wendag duurt tot en met het ophalen door de ouders. Op deze manier bouwen we de duur van het wennen op de groepen geleidelijk op. Na deze ochtend wordt er weer geëvalueerd of dit wenschema aangehouden kan worden.

2.2 PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

Kinderen ontwikkelen zich allemaal op hun eigen unieke wijze en tempo en ontdekken de wereld om zich heen. Dit doen zij vanuit intrinsieke motivatie (de motivatie die vanuit het kind zelf komt), waaronder belangrijke basisbehoeftes liggen als de behoefte aan het ontwikkelen van de eigen identiteit, de behoefte aan het ontwikkelen van creatieve competenties en de behoefte aan zelfstandigheid. Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen begeleiding in het ontwikkelen vanuit deze intrinsieke motivatie, door hen te benaderen vanuit ruimte, respect en respons. Zo zorgen wij ervoor dat kinderen zelfstandig tot spel kunnen komen in een uitdagende omgeving met materialen die hen aanspreken in hun interesses en ontwikkelingsniveau. Daarbij kijken en luisteren wij naar de kinderen, waardoor zoveel mogelijk aangesloten kan worden op de ideeën en behoeftes van de kinderen en laten wij kinderen met elkaar in contact komen tijdens spel, zodat zij sociale relaties ontwikkelen en zich de persoonlijke en sociale competenties eigen maken. Spelenderwijs oefenen kinderen met de motorische -, cognitieve -, creatieve -, sociaal-emotionele - en taalvaardigheden. Deze maken zij zich voornamelijk zelfstandig eigen, waarbij zij waar nodig ondersteuning ontvangen van de pedagogisch medewerkers.

Het is belangrijk om de persoonlijke - en sociale ontwikkeling van de kinderen te stimuleren. In dit hoofdstuk hebben wij de verschillende ontwikkelingsgebieden omschreven vanuit de verschillende leeftijden (baby, dreumes en peuter). Hier kunt u lezen wat wij doen op Madelief kinderopvang om de ontwikkeling te stimuleren en hoe wij hierin aansluiten op de verschillende ontwikkelingsniveaus en leeftijden. Wij hebben er bewust voor gekozen om baby's en dreumesen apart van elkaar te omschrijven, omdat er bij baby's in hun eerste levensjaar ontzettend veel gebeurt en op allerlei gebieden een enorme ontwikkeling doorgemaakt wordt. In dit eerste levensjaar worden belangrijke ontwikkelings-sprongen gemaakt en legt de baby de basis voor de rest van zijn of haar leven! Kinderen vanaf 1 jaar hebben daarbij ook andere activiteiten nodig om te ontwikkelen dan kinderen tot 1 jaar.

2.2.1 MOTORISCHE VAARDIGHEDEN

Bij de motorische ontwikkeling gaat het om de ontwikkeling van het bewegen. Hierin worden twee soorten motorische vaardigheden omschreven, namelijk de grove motorische vaardigheden en de fijne motorische vaardigheden. Bij de grove motorische vaardigheden gaat het om vaardigheden als lopen, rennen, springen, aankleden, omrollen, tijgeren, kruipen en zich optrekken. Bij fijne motorische vaardigheden gaat het om vaardigheden als kralen rijgen, tekenen, dingen oppakken, zelfstandig eten met een lepel en veters strikken. Baby's richten zich met name op de ontwikkeling van de grove motorische vaardigheden als omrollen, tijgeren, kruipen, zich optrekken, zitten, staan en lopen, waarna zij deze op dreumes - en peuterleeftijd zullen uitbreiden en verfijnen. Zo gaan kinderen zich naarmate zij ouder worden steeds meer bezighouden met de fijne motorische bewegingen zoals het oprapen van speelgoed, het eten met een lepel, het drinken uit een beker, het tekenen met een potlood, het verven met een kwast, het knippen met een schaar en het rijgen van kralen.

- **0 tot 1 jaar:** De pedagogisch medewerkers stimuleren de motorische ontwikkeling door zowel de fijne als de grove motoriek te stimuleren. De **fijne motoriek** wordt bijvoorbeeld gestimuleerd door een rammelaar aan te bieden, het kind neer te leggen op een kleed dat is gemaakt van verschillende materialen en door het maken van knutselwerkjes zoals vingerverven. De grove motoriek wordt bijvoorbeeld gestimuleerd door een baby op een kleed te leggen en gezamenlijk met de pedagogisch medewerker oefeningen te laten doen. Het kind kan gestimuleerd worden om te bewegen door belletjes of ballonnen aan de armen en benen vast te maken waardoor het kind een reactie krijgt als het beweegt. Dit doen wij alleen als er een pedagogisch medewerker naast zit. Naast het uitvoeren van activiteiten geven de pedagogisch medewerkers de baby's zo veel mogelijk bewegingsruimte. Met als doel dat de baby's zoveel mogelijk kunnen bewegen om hun **grote motoriek** te stimuleren. Baby's die verschillende bewegingen veelvuldig kunnen oefenen, leren deze uiteindelijk ook beheersen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan omrollen van buik naar rug en terug en van lig- naar zitstand. Als een baby gaat kruipen, vergroot de baby zijn wereld. De baby is op deze manier niet meer langer afhankelijk van voorwerpen die om hem heen liggen, maar kan nu ook gericht op zoek gaan naar leuke dingen. Kruipen is weer nodig om de spieren van de benen voor te bereiden op het lopen. Het komt dan ook voor dat sommige baby's al rond hun 10e maand kunnen lopen en zo'n 10 procent van de baby's lukt dit pas rond hun achttiende maand. Op de groep wordt er gebruik gemaakt van een kruiprol en loopkar om het kruipen en lopen aantrekkelijk te maken en op deze manier extra te stimuleren.

- **1 tot 1,5 jaar:** De **fijne motoriek** stimuleren wij op deze leeftijd door bijvoorbeeld te vingerverven en torens te bouwen met grote blokken met de kinderen. Kinderen vinden het leuk om te scheuren. Door een kind van kranten en tijdschriften proppen te laten maken en hem de krant te laten verscheuren, oefenen ze de fijne motoriek. Slaan op een trommel, xylofoon of piano is op deze leeftijd erg leuk, omdat kinderen dan een reactie krijgen op hun beweging en leren dat op iedere plek waar zij slaan er een ander geluid uit kan komen. Wij bieden de volgende materialen aan ter stimulering van de fijne motoriek: vormenstoof, stapelbekers, bellenblaas, puzzels, verf en blokken met grote noppen. Het verven en bellenblazen wordt uiteraard alleen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker gedaan. Om de **grove motoriek** te stimuleren zorgen wij voor een veilige omgeving met voldoende ruimte zodat het kind kan ontdekken, lopen, springen en vallen. Wij geven de kinderen op een veilige manier de ruimte om te ontdekken. Voorbeelden van activiteiten die wij op Madelief kinderopvang doen om de grove motoriek te stimuleren zijn: wij geven het kind een zakje (bijvoorbeeld washand) en laten hem allerlei 'voorwerpen' van de grond tillen en in het zakje doen. Dit kan kruipend en zittend, maar zodra het kind kan lopen oefenen wij dit ook staand. Hiermee stimuleren wij ook meteen het evenwicht. Als kinderen kunnen lopen is het fijn om elke dag even naar buiten te gaan. Als het regent of als het heeft geregend kunnen ze in de plassen stampen, hiermee stimuleren wij ook het evenwicht. Kinderen van 1 tot 1,5 jaar vinden het erg leuk om dingen in een doos te stoppen en er weer uit te halen. Op de groep maken wij gebruik van speelgoed bakken waar ze het speelgoed zelf uit kunnen halen en ook weer in moeten opruimen na het spelen. Als activiteit zetten wij twee bakken een stukje uit elkaar en laten we de kinderen spullen van de ene bak naar de andere bak vervoeren. De activiteit wordt uitdagend gemaakt door de spullen in grootte en zwaarte te variëren. Wij stimuleren de grove motoriek door middel van de volgende materialen: ballen, bakken en een loop/duwwagen.
- **1,5 tot 2 jaar:** Op motorisch gebied ontwikkelen dreumesen zich snel. De dreumesen leren goed en stevig lopen, zullen voor het eerst de trap op klimmen met hulp van de arMLEuning en ook de fijne motoriek wordt steeds verfijnder. Zo zal een dreumes aan het einde van het tweede levensjaar één voor één bladzijden van een boek kunnen omslaan. Om de **grove motoriek** te stimuleren is het belangrijk om een veilige en uitdagende ruimte te creëren. De veiligheid wordt bij Madelief kinderopvang gewaarborgd, doordat wij ons houden aan de afspraken rondom kleine risico's en maatregelen hebben genomen ter voorkoming van grote risico's zoals beschreven staat in ons veiligheid- en gezondheidsbeleid. Lopen is voor een dreumes heel erg belangrijk. Zijn wereld wordt hierdoor een stuk groter. Door te kunnen lopen gaat een dreumes op ontdekkingstocht wat kan leiden tot onveilige situaties. Je ziet dan ook dat dreumesen houden van klimmen en klauteren en hiermee ook gelijk leren vallen en opstaan. De pedagogisch medewerkers spelen hierop in door samen met de kinderen te dansen en de bewegingen die bij de liedjes horen voor te doen, zodat kinderen deze na kunnen doen. Daarnaast leren de pedagogisch medewerkers de kinderen traplopen als ze naar buiten gaan. In de dreumesfase leert een dreumes gooien en schoppen met een bal. Als een dreumes dit een beetje onder de knie heeft, zie je vaak dat een dreumes de bal ook kan opvangen. De pedagogisch medewerkers spelen hierop in door ballenspellen met de kinderen uit te voeren op de buitenspeelplaats. Buiten of op de groep leggen de pedagogisch medewerkers verder regelmatig een parcours neer waar kinderen onder, over en doorheen kunnen klimmen. De buitenspeelplaats leent zich zo goed voor het ontwikkelen van de grove motoriek en daarom gaan we minimaal één keer per dag naar buiten zolang de weersomstandigheden het toelaten. Een gedeelte van de tuin is ook betegeld met rubbertegels en straattegels. Dit maakt het mogelijk om buiten met de kinderen

buitenactiviteiten uit te voeren. De buitenspeelplaats is ook voorzien van een glijbaan. Daarnaast kunnen de kinderen onder andere gebruik maken van speelautootjes, fietsjes en stepjes. Dit maakt dat de oudste kinderen van de groep onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers spelenderwijs hun grove motoriek kunnen oefenen. Op de groep kunnen kinderen zich daarbij motorisch vermaken met de klimkussens en zachte ballen. De **fijne motoriek** wordt bij Madelief kinderopvang dagelijks gestimuleerd door vrij spel en door activiteiten die de pedagogisch medewerker begeleidt. Vanaf de dreumesleeftijd wordt de fijne motoriek steeds verfijnder. De volgende activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers georganiseerd op de groep om de fijne motoriek te stimuleren: puzzelen, knutselen (verven, kleuren en plakken), blokken toren maken, boekjes voorlezen en bekijken (bladzijde omslaan), zand en watertafel (buiten), muziek maken met muziekinstrumenten en kleien.

- **2 tot 4 jaar:** Dreumesen hebben vooral de drang om te 'ontdekken' en in de peutertijd wil het kind alles 'uitproberen' (op verschillende manieren) van alles wat te ervaren en te ontdekken valt. Peuters hebben de ruimte nodig om te kunnen ontdekken, uitproberen, experimenteren en simpelweg te kunnen rennen en bewegen. Om de kinderen deze ruimte te geven, gaan wij minimaal één keer per dag naar buiten, indien de weersomstandigheden dit toelaten. De buitenspeelplaats is voorzien van een glijbaan. De tuin is betegeld met rubberen tegels en stoepstegels. Als buitenspelen echt niet mogelijk is of maar voor hele korte duur gaan wij met de kinderen actieve bewegingsspele doen op de groep. De volgende activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers georganiseerd om de **grote motoriek** te stimuleren: balspellen (overgooien, overrollen en stuiten), parcours maken op de buitenspeelplaats of op de groep zodat de peuters ergens onderdoor, overheen en omheen kunnen, verstoppertje spelen, naar de bibliotheek of speeltuin, buiten fietsen en stappen, wippen en klimmen op de buitenspeelplaats, dieren nadoen met bewegingen, liedjes met gebaren zingen, MEMO (muzikale activiteit met spel en bewegen), zand- watertafel, watersproeiers en zwembad in de zomer. De **fijne motoriek** wordt steeds verfijnder. Peuters kunnen kleinere dingen oppakken, bewuster tekenen en gericht knutselen. Op de buitenspeelplaats kunnen kinderen met krijt spelen. Op de groep bieden wij verschillende knutselmateriaal denk hierbij aan schaar (passend bij de leeftijd), verschillende soorten papier/stof en lijm. Door veel te knutselen wordt ook de creativiteit van het kind geprikkeld. Aan de gezamenlijke tafel kunnen ze activiteiten rustig uitvoeren. De activiteiten die met de peuters worden uitgevoerd, stimuleren tevens ook de zintuigen. De volgende activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers georganiseerd om de fijne motoriek te stimuleren: knutselen (tekenen, verven, plakken, knippen en vouwen), kleien, kralen rijgen, puzzels maken, stapelen van blokken en het maken van muziek met muziekinstrumenten.
- **4 tot 12 jaar:** als kinderen op school zitten gaan ze zich steeds meer bezighouden met het verfijnen van hun motorische vaardigheden. Bewegingen zoals rennen, springen, overgooien, stappen en klimmen hebben ze zich al aardig eigen gemaakt maar nu gaat het er om te leren om deze bewegingen gecontroleerd uit te voeren. Naarmate kinderen ouder worden krijgen ze steeds meer controle over hun bewegingen en kunnen ze ook vaardigheden onder de knie krijgen zoals hinkelen en veters strikken. Vanaf een jaar of 7 worden kinderen steeds soepeler en gaan ze zich bezighouden met nog ingewikkeldere bewegingen zoals touwtjespringen, schrijven van letters en woorden en kopje duiken. Zij zullen zich daarnaast steeds meer gaan vergelijken met anderen, waardoor het spelen van wedstrijdjes maar al te leuk is. Vanaf een jaar of 10 hebben kinderen zich allerlei ingewikkelde vaardigheden eigen gemaakt en ontwikkelen zich daarnaast in spiersterkte, coördinatie en stabiliteit van bewegingen, waarin ook te zien is dat de

een behendiger en sterker is dan de ander. Ook het uithoudingsvermogen vergroot zich, waardoor kinderen sporten steeds beter onder de knie krijgen. In de fijne motoriek is daarnaast te zien dat de oog-hand coördinatie zich zodanig ontwikkeld heeft dat kinderen zich met de kleinste werkjes bezig kunnen houden. De pedagogisch medewerkers ondernemen allerlei activiteiten om de kinderen nog meer te laten oefenen met deze beter wordende motoriek, zoals buitenspeelactiviteiten. Denk aan renspelletjes zoals tikkertje of voetbal. Om de fijne motoriek nog verder te stimuleren worden er ook knutselactiviteiten aangeboden en schrijfactiviteiten.

2.2.2 CREATIEVE VAARDIGHEDEN

In de creatieve ontwikkeling gaat het om creatieve vaardigheden zoals tekenen, verven en knippen, maar ook om het creatieve denken, zoals het verzinnen van verhalen voor een rollenspel en het zelf bedenken wat je gaat knutselen en hoe je dat gaat knutselen. Kinderen oefenen binnen de creatieve vaardigheden met de fijne motoriek.

- **0 tot 1 jaar:** Baby's ontdekken de wereld met hun zintuigen. De creativiteit van baby's wordt dan ook gestimuleerd door hen verschillende vormen, stoffen en kleuren aan te bieden. Zo maken baby's met de zintuigen kennis met de verschillen en wordt de creativiteit ontwikkeld. Daarnaast laten wij baby's kennis maken met verf, door bijvoorbeeld een handje of voetje te verven en daarmee een afdruk te maken op een papier.
- **1 tot 1,5 jaar:** In deze leeftijdscategorie laten wij kinderen zoveel mogelijk kennis maken met verschillende materialen zoals verf, krijt, stof en zand. Ook stimuleren wij kinderen in de creatieve vaardigheden door al echte knutselwerkjes met hen te maken en hen complimentjes te geven in het proces en resultaat hiervan. Wij vinden het hierin belangrijk dat kinderen de creativiteit opzoeken en daardoor zelf bepalen wat ze knutselen. Een paddenstoel kan bijvoorbeeld best paars zijn en de ogen kunnen best ter hoogte van de mond zitten.
- **1,5 tot 2 jaar:** Het blijft belangrijk om verschillende materialen aan te bieden en kinderen kennis te laten maken met alles wat ze tegenkomen. Pedagogisch medewerkers stellen vragen als: "Hoe ziet melk eruit en waar smaakt het naar? Wat gebeurt er met sneeuw in je hand? Als je een blaadje in de lucht gooit, komt die dan weer naar beneden?" Op deze manier laten wij kinderen kennismaken met wat er op dat moment bij hen speelt. Het fantasiespel komt tot gang, waarin kinderen alles wat zij om zich heen zien (bellen, autorijden, boodschappen doen) imiteren. Samen bellen met een speelgoedtelefoon vinden kinderen dan ook erg leuk. Daarnaast knutselen wij met de kinderen volgens de VVE-thema's, waarin kinderen zelf mogen bepalen wat zij knutselen en in contact komen met verschillende knutselmaterialen, zoals: kleurpotloden, verf en wascokrijtjes.
- **2 tot 4 jaar:** Waar dreumesen situaties imiteren, spelen peuters al hele situaties uit waarin zij verschillende rollen aannemen. Wij bevorderen de creativiteit van de kinderen dan ook door middel van het spelen van rollenspellen en het aanbieden van speelmaterialen waarmee rollenspellen gespeeld kunnen worden (poppen, keukentje met keukenmateriaal). Daarnaast organiseren wij knutselactiviteiten die gelinkt zijn aan de VVE-thema's. De kinderen mogen hierin zelf aan de slag met knutselmaterialen als kleurpotloden, stiften, verf, lijm, stof, papier en kinderscharen, om zo hun eigen creatie te maken. Als de pedagogisch medewerkers vragen wat

de kinderen hebben gemaakt, komen daar vaak de mooiste verhalen uit voort. Aanmoedigen en complimenten geven is op deze leeftijd net zo belangrijk als op jongere leeftijd, ze krijgen zelfvertrouwen en durven steeds meer. Rondom het VVE-thema halen wij bepaalde woorden naar voren en leggen daar meer de nadruk op tijdens die periode.

- **4 tot 12 jaar:** kinderen die nog net schoolkinderen zijn dus in de leeftijd van vier tot zes jaar hebben nog volop spel in hun fantasie. Ze spelen rollenspellen, bijvoorbeeld meisjes die doen alsof ze aan het paardrijden zijn of jongens die een vechtspel nadoen. Meisjes kunnen het heel leuk vinden om dansjes na te doen of zelf te bedenken. Wanneer kinderen ouder worden worden ze ook steeds beter in het bedenken van wat ze zelf willen knutselen. Ze volgen daarin ideeën van anderen en kijken kritischer naar hun eigen knutselwerkjes. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer er schaamte komt kijken. Het doen van dansjes voor anderen stopt dan bijvoorbeeld omdat kinderen dat gek vinden. De pedagogisch medewerkers bieden verschillende materialen aan om kinderen in elke leeftijdscategorie te stimuleren in de creatieve ontwikkeling. Denk aan verschillende soorten knutselmaterialen, zoals wc-rollen, rietjes, zoutdeeg of wol. Kinderen krijgen bovendien steeds meer de ruimte om zelf te laten kiezen wat ze willen spelen of wat ze willen knutselen. In de dagelijkse gang van zaken worden kinderen ook gestimuleerd in hun creativiteit door ze mee te laten denken over oplossingen voor problemen of nieuwe varianten van spelletjes.

2.2.3 COGNITIEVE VAARDIGHEDEN

Binnen de cognitieve ontwikkeling gaat het om de ontwikkeling van het brein met daarin alle cognitieve vaardigheden zoals denken, onthouden, informatie opslaan en verwerken, informatie weer ophalen en toepassen in de praktijk en het oplossen van problemen. Spelenderwijs maken kinderen zich deze vaardigheden eigen onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers.

- **0 tot 1 jaar:** Kinderen komen ter wereld met een aangeboren drang om de wereld te verkennen en te begrijpen. De cognitieve ontwikkeling start daarom direct bij de geboorte van het kind. De zintuigen (horen, zien, voelen, ruiken en proeven) en de sociale omgeving van het kind spelen een belangrijke rol binnen de cognitieve ontwikkeling. Baby's leren van mensen en dingen door (per toeval) te ontdekken, te imiteren, in te prenten, te voorspellen, eindeloos te oefenen en te onderzoeken. Tussen de 3 en 6 maanden vinden baby's het leuk om allerlei speelgoed vast te pakken en te onderzoeken. Speelgoed wat geluid maakt (knisperboekjes, piepbeesten) en speelgoed van verschillende materialen (glad, harig, ruw, zacht, hard) zijn interessant om te ontdekken, waardoor het kind verschillende ervaringen opdoet. De babygym is gedurende deze periode bij uitstek geschikt om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren. Aan de babygym kunnen allerlei verschillende soorten speeltjes gehangen worden. Afwisseling van de speeltjes (materiaal, grootte, vorm) is hierbij belangrijk. Vanaf 6 maanden gaan baby's ook alles onderzoeken (proeven en voelen) met hun mond. Ook nu is het kennis maken met verschillende materialen (glad, harig, ruw, zacht, hard) leerzaam. Wel is het in deze periode goed uitkijken dat de baby geen kleine voorwerpen in de mond steekt. We bieden de baby's verschillende soorten speelgoed aan van knisperboekjes, duplo blokjes tot zachte pluche speelgoed. Baby's vinden het vaak erg leuk om met een zachte bal te spelen. We laten zien dat een bal kan rollen, in de lucht gegooid kan worden en ook weer terugkomt. Vanaf ongeveer 7 maanden vinden kinderen het spelletje 'kiekeboe!' leuk. Hierdoor ontwikkelen zij begrip voor de aanwezigheid en afwezigheid van voorwerpen of mensen. Tussen de 9 en 12 maanden vinden kinderen het boeiend om een

laatje of doos met allerlei verschillende voorwerpen of speelgoed te onderzoeken. We laten zien dat je spullen van de ene bak in een andere bak kan stoppen.

- **1 tot 1,5 jaar:** Om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren, is het in deze leeftijdsfase van belang om veel te praten met het kind. De pedagogisch medewerkers benoemen alles wat te zien is binnen het kinderdagverblijf en buiten. Samen boekjes lezen en het benoemen van dieren, vormen en kleuren vinden kinderen leuk. Simpele houten puzzels zijn geschikt en helpen kinderen het verschil te zien tussen groot en klein en informatie te groeperen of in te delen. Door een puzzel leren zij bijvoorbeeld de groep 'voertuigen' en de groep 'boerderijdieren' te onderscheiden. Het spelen met houten blokken en duplo is boeiend, omdat kinderen hierdoor onder andere de zwaartekracht ervaren. Speelgoed waar verschillende vormen (rondje, vierkant, driehoek) door het bijpassende gat stoppen, vinden kinderen ook interessant en is een goede oefening om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren.
- **1,5 tot 2 jaar:** Een dreumes ontwikkelt zich in de cognitieve vaardigheden door te imiteren, ontdekken en te experimenteren. Het verkennen van grenzen van wat wel en niet mag staat centraal. Andere kinderen beginnen steeds interessanter te worden, maar een dreumes speelt nog het liefste alleen of speelt zijn eigen spel naast een ander kind. Een dreumes is een onervaren en heel nieuwsgierige ontdekkingsreiziger, het verkennen van de wereld is één groot en spannend avontuur. Hij voelt zich tot veel meer in staat dan waar hij toestemming voor krijgt. Door de dreumesen te leren omgaan met kleine risico's en de grote risico's te ondervangen, geven wij hun de mogelijkheid om deze ontdekkingsstocht in alle veiligheid uit te voeren. Dreumesen imiteren graag met name alledaagse dingen. Zo vinden zij het leuk om te helpen met de tafel schoonmaken, bekers opstapelen, luier pakken en veggen. De volgende activiteiten doen de pedagogisch medewerkers met de kinderen om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren: liedjes zingen, verhaaltjes voorlezen, creatief bezig zijn, dansen en kleuren en vormen sorteren. Daarnaast bieden wij kinderen de volgende materialen op de groep: puzzels, poppen, dieren, fantasiospelgoed (speelgoed kassa, speelgoedtelefoon, poppen, een keukentje met bordjes, kopjes, pannetjes) en constructiemateriaal (duplo en houten blokken).
- **2 tot 4 jaar:** In het begin leert de dreumes vooral door uit te proberen, te experimenteren en mensen na te doen. Als een peuter rond de 2 jaar is, laat het kind imitatiespel en fantasiespel zien. Hiermee wordt mede de cognitieve ontwikkeling gestimuleerd. Een peuter gaat bijvoorbeeld nadoen wat hij bij een ander heeft gezien. Denk hierbij aan een peuter die een telefoon pakt en erin gaat praten of een kind dat een pop in een stoeltje zet en ze eten geeft. Om het fantasiespel te stimuleren hebben wij voor de peuters een keukentje met huishoek, bouwhoek en verkleedkleren. Rond het 3e jaar herkent het kind bepaalde concepten en maakt van tevoren een 'beeld' van het object of de gebeurtenis in zijn of haar hoofd. Hierdoor kan de peuter steeds beter problemen oplossen zonder te hoeven experimenteren. Ook het concentratievermogen wordt beter waardoor het kind steeds langer alleen kan spelen. Spelenderwijs leert een peuter dat je kunt rollen met dingen die rond zijn. Als een kind met ballen speelt die een verschillend formaat hebben, leert een kind spelenderwijs dat voorwerpen klein en groot kunnen zijn. Rond deze leeftijd krijgen kinderen steeds meer interesse in cijfers en letters. Dit wordt door de pedagogisch medewerkers gestimuleerd door boekjes te lezen met letters en cijfers en door het spelen van (bord)spellen die hierop gericht zijn. De volgende activiteiten doen de pedagogisch medewerkers met de kinderen om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren: liedjes zingen met uitdrukkingen en gebaren, verhaaltjes voorlezen en hierin

vragen aan het kind stellen, creatief bezig zijn, dansen met muziekinstrumenten erbij, kleuren, vormen, cijfers en letters benoemen tijdens spel, en kinderen laten meehelpen op de groep. Daarnaast bieden wij de kinderen de volgende materialen aan: puzzels, memory, boeken met kleuren, vormen, letters en cijfers, boeken over zelfredzaamheid, poppen, verkleedkleding, een keukentje en winkeltje met bijpassend fantasiemateriaal (speelgoedtelefoon, poppen, boodschappen, kassa, bordjes, pannetjes, kommetjes), constructiemateriaal (duplo en houten blokken), klei en een zand- en watertafel (buiten).

- **4 tot 12 jaar:** hoe ouder kinderen worden, hoe meer ze geïnteresseerd zijn in alles wat er om hen heen gebeurt in de wereld en ook het waarom daarvan. Kinderen willen steeds meer de wereld om zich heen leren begrijpen en discussiëren ook over bepaalde onderwerpen. De pedagogisch medewerkers spelen hierin een belangrijke rol door het stellen van de juiste vragen. Vragen waarmee ze de kinderen laten nadenken over hoe iets zit of over hoe ze ergens over denken. Kinderen komen in deze leeftijd ook steeds meer in aanraking met lezen en schrijven, met rekenen en met letters en ordenen. Kinderen leren steeds concreter te denken en gebruiken minder hun fantasie. En maatschappelijke onderwerpen krijgen steeds meer een rol in hun leven, zoals corona en oorlogen. Pedagogisch medewerkers beantwoorden de vragen van kinderen en zetten hun denkprocessen in gang. Ook voor dit ontwikkelingsgebied worden er nog verschillende soorten activiteiten aangeboden zoals het doen van moeilijkere puzzels, het doen van spelletjes waarbij moet worden nagedacht en het kinderen mee laten denken over mogelijke oplossingen voor 'problemen'.

2.2.4 TAALVAARDIGHEDEN

Van jongs af aan ontwikkelen kinderen zich al in hun taalvaardigheden. Waar baby's eerst brabbelen, vertellen dreumesen hun eerste woordje en voegen peuters deze woorden al samen tot zinnen. Op Madelief kinderopvang zijn wij continu bezig om de taalontwikkeling van de kinderen te stimuleren en de woordenschat te verbreden. Zo zijn onze pedagogisch medewerkers gedurende de dag met kinderen in alle leeftijden in contact door het benoemen van het eigen handelen, het benoemen van het handelen van de kinderen, het geven van uitleg en het herhalen van woorden en/of zinnen met als doel de woordenschat te verbeteren. De kinderen horen zo woorden om zich heen, waardoor de woordenschat zich vergroot, welke zij weer kunnen toepassen in gesprekjes met de pedagogisch medewerkers. Verder is het belangrijk dat een pedagogisch medewerker let op haar eigen taalgebruik. Dit houdt in dat zij correct grammaticaal en begrijpelijk spreekt. Ook tijdens de onderlinge dialoog tussen (mede)opvoeders moet er rekening gehouden worden dat niet alle zaken op de groep of in bijzijn van de kinderen besproken kunnen worden. Dit vanwege het feit dat kinderen erg veel opvangen en dit soms een negatief effect kan hebben op het kind.

- **0 tot 1 jaar:** Als we kijken naar de taalontwikkeling van de baby, kan een baby al na enkele weken verschillende geluiden maken. Bij 3 maanden maakt de baby bewust geluidjes om dingen duidelijk te maken. De eerste fase in de taalontwikkeling wordt de voortalige fase genoemd. De basis van de taalontwikkeling wordt dan gelegd. Een baby leert als eerst klanken herkennen. Als een baby 6 weken is, begint hij andere geluiden te maken en probeert de geluiden van andere te imiteren. Een baby herkent eerst de klinkers: a, o, u, i, e en daarna de medeklinkers als r, t en d. Daarna begint hij te brabbelen en mee te praten. Bij 8 maanden begrijpt de baby dat bepaalde klanken bij elkaar horen en samen een woord vormen, maar zelf kan hij nog geen woorden zeggen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen in de taalontwikkeling doordat zij

de hele dag in contact zijn met het kind door het benoemen van het eigen handelen, het benoemen van het handelen van de kinderen, het geven van uitleg en het herhalen van woorden en/of zinnen met als doel de woordenschat te verbeteren. Door het luisteren naar de pedagogisch medewerker, leren kinderen de woorden te linken aan betreffende handelingen die gedaan worden of gevoelens en behoeftes die gevoeld worden. Daarnaast stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen in de taalontwikkeling door: verschillende geluiden of muziek te laten horen, liedjes voor de baby's te zingen en samen geluiden te maken, oogcontact te maken en de baby aan te moedigen om geluiden te maken, te reageren op de geluiden die baby's maken door deze te herhalen of nieuwe geluiden te maken, gedurende de dag (zowel tijdens spel als verzorgingsmomenten) met de baby te praten door bijvoorbeeld de handelingen te vertellen die worden uitgevoerd en woorden te ondersteunen met de lichaamstaal.

- **1 tot 1,5 jaar:** Rond de 12 maanden gaat een kind zijn eerste woordjes zeggen, welke betrekking hebben op dieren, personen, voorwerpen en handelingen. Denk hierbij aan eerste woordjes als: mama, papa, hond, slapen en huis. De tweede fase van de taalontwikkeling begint van het 1e jaar tot het 2e jaar. Dit wordt de vroegtaalige fase genoemd. De baby ontdekt in deze fase dat dingen om hem heen met woorden aangeduid kunnen worden en dat woorden een bepaalde betekenis hebben. Het kind kan de woorden die hij kent ook gebruiken. De pedagogisch medewerkers stimuleren de taalontwikkeling door: het laten horen van verschillende geluiden en muziek en daarbij voorwerpen te gebruiken, gebaren te gebruiken tijdens het zingen van liedjes en samen geluiden te maken, gedurende de dag met kinderen te praten door bijvoorbeeld het handelen te benoemen van zowel haarzelf als het kind, woorden die het kind zeg te herhalen in een zin en woorden te ondersteunen met lichaamstaal.
- **1,5 tot 2 jaar:** Bij dreumesen gaat de taalontwikkeling met flinke sprongen vooruit. Deze ontwikkeling komt in een stroomversnelling door de toegenomen interesse van het kind in zijn omgeving, andere mensen en kinderen. De passieve woordenschat is nog vele malen groter als de actieve woordenschat en zo gebruikt het kind nog heel veel gebaren en lichaamstaal. Wij hechten veel waarde aan de taalontwikkeling, omdat dit een positieve bijdrage geeft aan de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. Wij zijn dagelijks bezig met de taalontwikkeling door het lezen van boekjes wat we iedere dag proberen doen met de kinderen. Door te spelen en na te doen (samen en ook alleen), wordt de taal automatisch gestimuleerd en zo stimuleert het spel met verkleedkleren, keukentje, winkeltje, poppenhuis, pluche dieren en de speelgoedtelefoon de kinderen in hun taalontwikkeling. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen daarbij in hun taalontwikkeling door: het voorlezen van prentenboeken passend bij het VVE-thema, het zingen van liedjes, het interacteren met de kinderen door het handelen van de kinderen te benoemen, vragen te stellen en het eigen handelen te benoemen, de kernwoorden uit het lopende VVE-thema regelmatig te herhalen en te benoemen, de kinderen te helpen bij hun woordkeuze en zinsopbouw door dezelfde woorden die het kind gebruikt te herhalen maar dan op de juiste manier, speelmateriaal aan te bieden als een keukentje met bordjes, pannetjes en bekers, een poppenbedje met pop en een poppenkast, met de kinderen geluiden na te bootsen (zoals dieren en voertuigen) en met de kinderen te luisteren naar gesproken verhalen en liedjes.
- **2 tot 4 jaar:** In de leeftijd van 2 tot 4 jaar is te zien dat de woordenschat zich met de dag uitbreidt en kinderen ook steeds langere zinnen kunnen maken. Zo is het ook ontzettend leuk en belangrijk om gesprekjes met de kinderen te voeren, zodat zij nog meer nieuwe woorden leren

kennen en de taal steeds beter leren te gebruiken. Door middel van het thematisch werken komen kinderen in aanraking met woorden die in het dagelijkse leven niet vaak gebruikt worden. Wij schaffen zo boeken aan die passen bij het thema en kunnen deze woorden met plaatjes benoemen. Omdat de VVE-thema's jaarlijks worden herhaald zijn de kinderen al bekend met de basisbegrippen waardoor het makkelijker is om een kernwoord uitgebreider te benoemen. Dit doen wij ook door een thematafel te maken met voorwerpen die behoren bij het lopende VVE-thema. Bijvoorbeeld bij thema 'lente' maken we veel gebruik van boerderijdieren en leren wij de kinderen de verhoudingen zoals kip en ei en schaap en lammetje. Ook benoemen wij de kleuren bijvoorbeeld het gras is groen en het kuiken is geel. De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters daarnaast in hun taalontwikkeling door: prentenboeken voor te lezen passend bij het VVE-thema, liedjes te zingen, veel met de kinderen te praten waarin luisteren en praten wordt afgewisseld, het handelen van kinderen benoemd wordt en aangesloten wordt op de belevingswereld van het kind, het benoemen van de kernwoorden uit het lopende VVE-thema, de kinderen te helpen bij hun woordkeuze en zinsopbouw door dezelfde woorden te herhalen in een zin op de juiste manier, kinderen geluiden en voorwerpen/dieren aan elkaar te laten linken door hen een geluid te laten horen en te vragen wat het is en erkende ontwikkelingsmaterialen voor taal aan te bieden zoals de Cito taal voor peuters.

- **4 tot 12 jaar:** in de leeftijd vier tot en met 12 jaar krijgen kinderen een steeds uitgebreidere woordenschat. Ze beschikken al snel over een woordenschat van 3000 woorden. Ze leren steeds beter de grammatica te gebruiken en die maken ze steeds meer eigen. Het gaat nu niet alleen maar meer om het gebruiken van taal in woorden maar ook in geschrift. Kinderen oefenen zelf met lezen en schrijven op school, waardoor het gebruik van taal steeds complexer wordt. Hoe ouder ze worden, hoe meer ze taal ook gaan gebruiken om informatie te verzamelen. Zoals op internet of in boeken. Vanaf 10 jaar hebben kinderen de taal echt goed onder de knie. De zinsopbouw en de spelling verbetert zich en kinderen raken daar ook steeds behendiger in. Ze kunnen daarom ook steeds beter hun gevoelens, meningen, gedachten, behoeftes en dergelijke onder woorden brengen. Pedagogisch medewerkers ondersteunen eigenlijk alleen nog in het gebruiken van de taal en dan vooral in het correct gebruiken van de grammatica. Dit doen zij door met kinderen gesprekjes en discussies te voeren, waarbij kinderen in hun taal worden uitgedaagd. Het stellen van open vragen is hiervan een voorbeeld. Daarnaast spelen ze met de kinderen taalspelletjes of leggen ze vraagstukken voor aan de kinderen.

Schermegebruik:

Madelief kinderopvang hecht veel waarde aan de taalontwikkeling van kinderen. De taalontwikkeling kan gestimuleerd worden door één-op-één contact, boeken lezen, liedjes zingen en ook filmpjes kijken. De GGD raadt aan om de taalontwikkeling te stimuleren door middel van educatieve filmpjes. Voor kinderen tussen de 2 en 4 jaar wordt aangeraden om niet langer dan 30 minuten op een dag naar een beeldscherm te kijken. Het beste is dan om dit te verdelen over 3 momenten. Dus 3 momenten van 10 minuten.

Een aantal websites die worden aangeraden door de GGD zijn: www.kids-tube.nl; www.nijntje.nl; www.zappelin.nl; www.luisterboeken.nl; Filmpjes die door de GGD worden aangeraden zijn: Nijntje en Zappelin.

Madelief kinderopvang volgt dit advies op door af en toe een filmpje aan de kinderen te laten zien. De afspraak is dat kinderen boven 2 jaar maximaal 10 minuten naar een beeldscherm mogen kijken op

een dag. De pedagogisch medewerkers zetten daarom één of meerdere filmpjes aan voor 5 tot 10 minuten. Dit doen zij op het midden van de dag tussen 11:00 en 15:00 zodat er genoeg tijd tussen zit als kinderen thuis in de ochtend en/of in de avond naar een beeldscherm kijken. De pedagogisch medewerkers stellen ook vragen over wat de kinderen gezien hebben op het filmpje. Zo wordt de cognitieve ontwikkeling extra gestimuleerd. Dit middel wordt enkel ingezet onder toezicht van een pedagogisch medewerker. Kinderen onder de 2 jaar mogen slechts 1 keer per week naar een filmpje kijken bij Madelief kinderopvang. Dit zal dan tevens een filmpje zijn van slechts 5 tot 10 minuten tussen 11:00 en 15:00. Tevens is dit enkel onder toezicht van een pedagogisch medewerker.

Voor de BSO kan er kort naar een filmpje gekeken worden als zij uit school komen. Naast dat een filmpje kijken een educatief component heeft kan het voor kinderen ook voor het gevoel van ontspanning zorgen. Als er op de BSO wordt gekeken naar een filmpje zal dit gelijk na het eerste eetmoment zijn, zodat er voldoende tijd tussen het t.v. kijken op de BSO en eventueel later die dag thuis zit. Voor de BSO houden wij een maximaal aan van 15 minuten per dag. In overleg met de kinderen wordt er gekozen voor een educatief filmpje ofwel een tekenfilm. Het belangrijkste uitgangspunt is dat de filmpje geschikt zijn voor alle leeftijden.

2.2.5 ZELFSTANDIGHEID

Zoals eerder benoemd is, zijn kinderen intrinsiek gemotiveerd om zich te ontwikkelen en de wereld om zich heen te ontdekken. Hieraan liggen een aantal basisbehoeftes ten grondslag, waaronder de behoefte aan zelfstandigheid en het ontwikkelen van de eigen identiteit. Wij willen kinderen dan ook tegemoetkomen in deze zelfstandigheid en identiteit, door hen de ruimte te geven om zich zelfstandig vaardigheden eigen te maken en de wereld zo op hun eigen unieke wijze en tempo te ontdekken. Wij gaan dan ook uit van wat de kinderen wel kunnen en niet van wat zij niet kunnen.

- **0 tot 1 jaar:** Het eerste initiatief dat een baby neemt tot zelfstandigheid is het leggen van zijn handjes op de fles die aan hem wordt gegeven. De ontwikkeling naar zelfstandigheid gaat met kleine stapjes, maar ze leren enorm veel. Zelf omrollen, zitten, kruipen en misschien wel al lopen. Door de baby de ruimte te geven om te bewegen, kan hij zich gaan ontwikkelen. Door speelgoed aan te bieden op korte afstand kun je baby's leren om zich vooruit te bewegen. Zelf een broodje of korstje vasthouden en naar de mond brengen, zelf de fles vasthouden en in elke hand iets vasthouden zijn vormen van zelfstandigheid die baby's tot 1 jaar leren. Even alleen spelen en zelfstandig in slaap vallen leren baby's tussen de 9 en 12 maanden. Bij Madelief kinderopvang geven wij de baby's hier de ruimte voor en bieden wij iets aan om vast te houden, zoals een broodkorstje of bijtring.
- **1 tot 1,5 jaar:** Een dreumes van 1 tot 1,5 jaar zal steeds meer ontdekken en zelf kunnen doen. De kinderen oefenen steeds meer met lopen, wat uiteindelijk zonder vallen zal gaan. Op deze leeftijd beginnen wij met het oefenen van aan- en uitkleden. Kinderen op deze leeftijd helpen mee door bijvoorbeeld een arm of voet uit te steken. Verder mogen de kinderen op deze leeftijd zelf haren kammen, zelf eten en drinken, met een washandje het gezichtje schoonmaken en op een veilige manier (onder begeleiding) klimmen. Ze kunnen ook wat langer alleen spelen, dit stimuleren wij door een boekje of blokjes aan te bieden aan tafel.
- **1,5 tot 2 jaar:** Vanaf 1,5 jaar leren kinderen weer een stuk zelfstandiger te zijn. Hun woordenschat is groter en het praten is ook steeds duidelijker, hierdoor kunnen ze beter

aangeven wat ze willen. De nee-fase begint en het kind gaat steeds vaker en langer op ontdekkingstocht. Op Madelief kinderopvang geven wij de kinderen de ruimte om te ontdekken en reageren wij op woordjes die kinderen zeggen. Zelf sokken uitdoen, schoenen pakken en tandenpoetsen gaat steeds beter. Het zelfstandig eten met een lepel gaat ook steeds beter. De kinderen geven wij de ruimte om nee te zeggen, om aan te geven als zij iets niet willen. Dit is een belangrijke stap naar zelfstandigheid.

- **2 tot 4 jaar:** De grootste stappen naar zelfstandigheid worden vanaf 2 jaar gezet. Kinderen kunnen steeds meer zelf en willen handelingen ook zelf uitvoeren. De peuters krijgen de kans om zelf uit te kleden en zelf aan te kleden. Zindelijkheidsstraining wordt gestart als het kind hieraan toe is. Kinderen leren dan naar het toilet gaan onder begeleiding van een pedagogisch medewerker, daar hoort natuurlijk ook uit- en aankleden en handen wassen bij. Nee zeggen en aangeven wat het kind wil, hoort ook bij de zelfstandigheid. Peuters mogen zelf eten en na afloop tandenpoetsen. Zelfstandig spelen kunnen ze nu nog langer. Doordat wij de kinderen bewust maken van de keuze die ze maken, stimuleren wij ook de zelfstandigheid. Bijvoorbeeld: *“Wil jij in de bouwhoek spelen? Dat is leuk!”*
- **4 tot 12 jaar:** zelfstandigheid bij schoolkinderen zien wij vooral in steeds hogere mate in het zelf hun dag invullen. Kinderen op de BSO hebben het steeds minder nodig om een vast dagritme te krijgen, maar juist meer de vrijheid om zelf te bepalen wat ze willen doen. Pedagogisch medewerkers bieden de kinderen nog wel activiteiten aan maar daarin speelt de eigen vrijheid steeds meer een rol. Kinderen beginnen hun eigen identiteit te worden en hebben hun eigen behoeftes en denkbeelden van hoe ze hun dag willen vormgeven. Daarnaast is het stukje zelfstandigheid het ook meer zelf kunnen doen, zoals het opruimen van hun eigen beker.

2.2.6 ACTIVITEITEN BIJ MADELIEF KINDEROPVANG

Naast de verzorgende taken bieden wij de kinderen zoals hierboven te lezen is, een uitdagende omgeving aan waarin zij veel kunnen leren op hun eigen tempo. Daarnaast stimuleren wij kinderen in de ontwikkeling door middel van het organiseren van activiteiten zoals boekjes lezen, puzzels maken, knutselen, liedjes zingen en buiten spelen in de ruime tuin. Daarbij stellen wij kinderen in de gelegenheid om gebruik te maken en een kijkje te nemen op de andere groep hierover is meer terug te lezen in hoofdstuk 3.1.3.

Uitstapjes:

Regelmatig maken wij met de kinderen uitstapjes naar bijvoorbeeld een speeltuin in de buurt, kinderboerderij, bibliotheek, theater en de supermarkt. Als wij opstap gaan buiten het kinderdagverblijf volgen wij het protocol uitstapjes. Dit protocol staat beschreven in het beleid veiligheid en gezondheid wat inzichtelijk is voor ouders op de groep. Eén keer per jaar hebben wij een kinderdagverblijfreisje naar bijvoorbeeld de dierentuin (Artis) of een speelparadijs (Candy Castle).

Gastdocenten:

Naast deze activiteiten komt twee keer per maand iemand van MEMO langs om een muzikale voorstelling te geven waaraan de kinderen actief mee kunnen doen. Daarnaast komt een Kinderpedagoog wekelijks langs genaamd door de kinderen als Oma Jannie. Zij speelt oudhollandse spelletjes met de kinderen en daarnaast speelt ze een themagerichte poppenkastspel.

VVE-programma Piramide:

Wij laten ons inspireren door het Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma 'Piramide'. Dit is een door Cito ontwikkeld programma voor peuters, die een achterstand hebben opgelopen of dreigen op te lopen op het gebied van taal of op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze achterstand kan onder andere gesignaleerd worden door de pedagogisch medewerkers. Het kan zijn dat de taalontwikkeling niet goed op gang is gekomen of dat een kind in een groep helemaal niet praat. Ook voor kinderen, waarvan de Nederlandse taal de tweede taal is, is de VVE aanbevolen. Het programma is enerzijds ontwikkeld om de opgelopen taalachterstand van kinderen in te halen en anderzijds om er vroeg bij te zijn en een taalachterstand te voorkomen. De pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen in hun ontwikkeling door hen te laten spelen, werken en leren. De kinderen die extra steun nodig hebben, bieden wij meer taalstimulering en spel. Hierbij maken wij gebruik van dagritmekaarten, wij werken met thema's en beginnen de dag in een kring. De pedagogisch medewerkers zorgen in het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen voor een goede balans in afstand en nabijheid, waardoor kinderen de kans krijgen om dingen zelf uit te proberen en zich te ontwikkelen in zelfstandigheid.

Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen van Madelief kinderopvang het VVE-programma aangeboden krijgen, zodat de basis wordt gelegd voor een goede ontwikkeling op alle vier de ontwikkelingsgebieden. Aan de peuters waarbij een taalachterstand is geconstateerd is het van belang dat zij in ieder geval op Madelief kinderopvang het VVE-programma aangeboden krijgen. Daarnaast proberen wij ook ouders te motiveren om thuis (nog meer) aandacht te schenken aan de taalontwikkeling van het kind.

Thematisch werken volgens Piramide:

Aan de hand van het VVE-programma Piramide, wordt er thematisch gewerkt. De handleiding (in boekvorm) is onze leidraad, die we bij elk thema weer opnieuw gebruiken. Piramide heeft elf thema's die gerelateerd zijn aan seizoenen, familie en gezin, feestdagen en mensen. Madelief kinderopvang heeft hier nog een twaalfde thema aan toegevoegd, zodat er elke maand gewerkt kan worden aan een nieuw thema. De thema's komen elk jaar, in dezelfde maand, weer terug, waardoor kinderen het thema weer opnieuw kunnen toepassen. De thema's worden natuurlijk elk jaar aangepast op de leeftijd en ontwikkeling, wat betekent dat de activiteiten uitdagender en specifieker worden gemaakt terwijl het kind ouder wordt. Belangrijk hierbij is dat de pedagogisch medewerkers in de gaten houden wat een kind wel of niet aankan. Op deze manier wordt voorkomen dat een kind onder of boven zijn ontwikkelingsniveau moet presteren.

Piramide is ontworpen om de taalontwikkeling te stimuleren, maar biedt ook genoeg activiteiten aan om de andere ontwikkelingsgebieden (cognitieve ontwikkeling, creatieve ontwikkeling en motorische ontwikkeling) te bevorderen. De kinderen krijgen verschillende activiteiten aangeboden die elk ontwikkelingsgebied stimuleren. Op deze manier kunnen de kinderen specifiek kennis maken met een bepaald onderwerp en spelenderwijs groeien en ontwikkelen. De eerste kennismaking met het thema begint elke ochtend in de kring. De basisbegrippen van het thema worden door de pedagogisch medewerkers behandeld. Door middel van plaatjes kunnen de kinderen zich vertrouwd voelen met de basisbegrippen, waardoor het makkelijker is om het kernwoord uitgebreider te benoemen en te bespreken. Dit doel wordt tevens behaald door een thematafel die de pedagogisch medewerkers maken met voorwerpen die behoren bij het lopende thema.

De kinderen zullen bij elk thema uitgedaagd worden om nieuwe dingen uit te proberen en te ontdekken. Dit verschilt per leeftijdscategorie. De handleiding voor kinderen van 0 maanden tot en met 18 maanden (baby's en dreumesen), richt zich meer op de motorische ontwikkeling en de zintuigen. Hierbij is het zeer belangrijk dat de pedagogisch medewerkers de reacties van de kinderen in de gaten houden. Bij deze leeftijdscategorie wordt al gestart met het oefenen van de basisbegrippen, die steeds uitgebreider zal worden zodra het kind ouder wordt. Ook staat er per thema een liedje in de handleiding die de pedagogisch medewerkers (samen met de kinderen) kunnen zingen.

Vanaf 18 maanden wordt het thema meer uitgebreid op taal. De basisbegrippen worden uitgebreider en er wordt meer aandacht besteed aan de juiste articulatie van de woorden. Tevens wordt de motorische ontwikkeling minder belangrijk, maar wordt er meer aandacht besteed aan de sociale ontwikkeling. De peuters krijgen meer handvatten aangeboden in de omgang met elkaar, ze leren samen spelen en samen delen.

Thematisch werken volgens Piramide gaat gepaard met knutselactiviteiten. De creatieve ontwikkeling van kinderen begint al vanaf jongs af aan bij Madelief kinderopvang. De pedagogisch medewerkers bedenken zelf een knutselwerkje die de kinderen onder begeleiding kunnen maken. Hiermee wordt de motorische ontwikkeling van de kinderen gestimuleerd door bijvoorbeeld: verven, kleuren en plakken. De pedagogisch medewerkers ondersteunen dit waar nodig, vooral bij de jongste kinderen. Na 6 maanden is er veel vooruitgang te zien in de ontwikkeling; de kinderen zullen de knutselpullen steviger vasthouden en meer strepen dan stippen zetten op het papier. De knutselwerkjes van de kinderen worden allemaal bewaard in een plakboek, waardoor de vooruitgang van kinderen goed te monitoren is.

Wij proberen het thema ook te combineren met praktijkactiviteiten, zoals uitstapjes. De pedagogisch medewerkers behandelen eerst de theorie (de basisbegrippen), waarna dit toegepast kan worden in de praktijk. Denk aan thema eten en drinken. De kinderen kunnen etenswaren herkennen in de supermarkt, maar zien misschien ook nieuwe dingen zoals een winkelmandje, kassa en portemonnee. Voordat een uitstapje wordt gepland, dient rekening worden gehouden met de weersomstandigheden, beroepskracht-kindratio en de ontwikkeling van de kinderen. Het is echter niet voor elk thema haalbaar om een uitstapje te plannen. Dan wordt er gezocht naar een andere oplossing, zoals extra voorwerpen, activiteiten of beeldmateriaal.

Met behulp van Piramide voeren de pedagogisch medewerkers activiteiten uit die dicht bij de ervaringen, het ontwikkelingsniveau en het begripsvermogen van de kinderen liggen. Daarbij is het van belang om doelen op te stellen. De pedagogisch medewerkers dienen de ontwikkeling van kinderen te blijven monitoren, met name om een taalachterstand te voorkomen. Daarom dienen de pedagogisch medewerkers na te denken over welke doelen de kinderen dienen te halen. Zoals: Hoeveel basisbegrippen wil je de kinderen leren? Hoeveel basisbegrippen dienen de kinderen te kennen? Deze doelen zijn erg laagdrempelig en enkel een richtlijn voor de pedagogisch medewerkers. Als zij door middel van de doelen kunnen monitoren wat de kinderen wel en niet aankunnen, kunnen zij hun dagindeling of activiteiten hierop aanpassen. Bijvoorbeeld een extra kringactiviteit voor de kinderen die nog moeite hebben met bepaalde basisbegrippen.

Activiteiten voor kinderen vanaf drie jaar:

Madelief kinderopvang biedt op dit moment naast de normale dagactiviteiten ook extra ondersteuning en begeleiding in taal, rekenen en ontwikkeling voor jonge kinderen vanaf 3 jaar. Op

deze manier worden de kinderen zoveel mogelijk voorbereid op hen weg naar de basisschool. Om dit te kunnen bereiken, wordt gewerkt in kleine groepen van drie of vier kinderen. Ieder kind is namelijk weer anders, met eigen mogelijkheden en capaciteiten. Deze activiteit wordt meestal aangeboden tussen 13.00 en 14.30 uur als de jongste peuters slapen. Er wordt op dit moment bijvoorbeeld een knutselactiviteit of een cognitief spel gespeeld met de kinderen.

2.2.7 ONTWIKKELINGSSTIMULERING

Bij Madelief kinderopvang zien wij kinderen als unieke personen met eigen talenten en karaktereigenschappen die zich op hun eigen unieke wijze en tempo ontwikkelen en de wereld om zich heen ontdekken. Dit doen zij vanuit intrinsieke motivatie (de motivatie die vanuit het kind zelf komt), waaronder belangrijke basisbehoeftes liggen als de behoefte van het ontwikkelen van de eigen identiteit, de behoefte van het ontwikkelen van creatieve competenties en de behoefte van zelfstandigheid. Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen begeleiding in het ontwikkelen vanuit deze intrinsieke motivatie, door hen te benaderen vanuit ruimte, respect en respons. Zo zorgen wij ervoor dat kinderen zelfstandig tot spel kunnen komen in een uitdagende omgeving met materialen die hen aanspreken in hun interesses en ontwikkelingsniveau. Daarbij kijken en luisteren wij naar de kinderen waardoor zoveel mogelijk aangesloten kan worden op de ideeën en behoeftes van de kinderen en laten wij kinderen met elkaar in contact komen tijdens spel zodat zij sociale relaties ontwikkelen en zich de persoonlijke en sociale competenties eigen maken. Spelenderwijs oefenen kinderen met de motorische -, cognitieve -, creatieve -, sociaal-emotionele - en taalvaardigheden. Deze maken zij zich voornamelijk zelfstandig eigen, waarbij zij waar nodig ondersteuning ontvangen van de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers maken contact met de kinderen tijdens hun spel en proberen het spel op deze manier te verdiepen en uit te breiden. Dit doen zij door vragen te stellen: *“Waar gaat de auto naartoe?”* en door middel van het aanreiken van nieuw speelgoed. Daarnaast organiseren pedagogisch medewerkers activiteiten zoals een uitstapje, lezen, knutselen, muziek maken en dansen. Daarnaast is het ook belangrijk om ongeplande leermomenten aan te gaan. Deze momenten doen zich op allerlei manieren voor en kunnen met name aangegrepen worden binnen de interactie met de kinderen. De pedagogisch medewerkers kijken goed naar de kinderen en luisteren naar de kinderen, waar zij vervolgens op in kunnen spelen. Zo kan het zijn dat een kind iets roods ziet in zijn eten en dit benoemt, waarop de pedagogisch medewerker doorvraagt: *“Hoe smaakt het?”, “Wat is er nog meer rood?”*

2.3 SOCIALE ONTWIKKELING

Bij Madelief kinderopvang vinden wij het belangrijk dat kinderen vanaf jonge leeftijd al met elkaar leren spelen. Mede daardoor ontwikkelen kinderen zo sociale relaties, waarin zij zowel de persoonlijke als sociale competenties en de normen en waarden steeds meer eigen maken. De pedagogisch medewerkers ondersteunen kinderen in het communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Hierbij houden zij rekening met de verschillende leeftijden en benaderen zij kinderen vanuit de eerdergenoemde ruimte, respect en respons.

2.3.1 SAMENSPEL

Waar baby's zich eerst nog richten op het ontdekken van het eigen lichaam, zullen zij zich naarmate zij ouder worden steeds meer bezig gaan houden met de mensen om zich heen. Allereerst spelen kinderen nog alleen, daarna naast elkaar en op een gegeven moment zoeken ze elkaar steeds meer op in hun spel, waardoor samenspel tot stand komt. Per leeftijdsfase maken de kinderen een bepaalde sociale ontwikkeling door.

- **0 tot 1 jaar:** Jonge baby's zijn nog volop bezig met het ontdekken van het eigen lichaam en zoeken naarmate zij ouder worden steeds meer het contact met de omgeving op. Allereerst maken zij klanken, brabbelen en maken non-verbaal contact (oogcontact, glimlach), waar de pedagogisch medewerkers op reageren door het te herhalen en een glimlach terug te geven. Dan breiden de contactinitiatieven zich steeds meer uit: armen worden uitgestrekt om opgepakt te worden, verschillende manieren van huilen ontstaan om verschillende emoties en behoeften aan te kunnen geven en zelfs de eerste non-verbale grapjes worden gemaakt. Zo leren kinderen bijvoorbeeld hoe de omgeving reageert door 'expres' handelingen uit te voeren en te herhalen, zoals speeltjes uit de wieg te laten vallen. Rond de 7e en 8e levensmaand leert het kind de mimiek en intonatie verstaan en rond de 9e maand ontstaat een eigen bewustzijn. In deze fase ontstaat ook vaak scheidingsangst bij baby's, waarin zij bang zijn om alleen gelaten te worden en bijvoorbeeld denken dat de ouder verdwijnt als deze naar de wc gaat. Naarmate kinderen ouder worden, raken zij zich steeds meer bewust van het feit dat dingen of personen blijven bestaan, ook wanneer deze niet in zicht zijn. Doordat de pedagogisch medewerkers voorwerpen laten verdwijnen en weer laten terugkomen onder een doek, oefenen kinderen met dit bewustzijn. Aan het einde van het eerste levensjaar treedt ook rivaliteit tussen de kleintjes op. Vaak zien baby's elkaar als een 'speelobject' en ontzien elkaar niet bij het verkennen van het andere lichaam, door aan oren te trekken of elkaar vast te grijpen. Kortom: tijdens het 1e levensjaar leren kinderen de beginselen van de sociale omgang met zichzelf en met anderen en wordt een belangrijke basis gelegd op sociaal-emotioneel gebied. Hechting speelt een belangrijke rol in dit proces. Om het contact tussen de kinderen op de groep te stimuleren, moedigen de pedagogisch medewerkers de kinderen aan om samen te spelen. Daarnaast communiceren de pedagogisch medewerkers veel met de baby's. Ze geven aan wat ze aan het doen zijn en moedigen de baby's aan als ze iets nieuws aan het leren zijn.
- **1 tot 1,5 jaar:** Kinderen vanaf 1 jaar spelen voornamelijk alleen. Er wordt soms ook naast elkaar gespeeld (parallelspeel) wat al de eerste ontwikkelingen zijn richting het samenspel. Om het contact tussen de kinderen op de groep te stimuleren, moedigen de pedagogisch medewerkers de kinderen aan om samen te spelen en wijzen de kinderen op elkaars spel. Daarnaast

communiceren de pedagogisch medewerkers veel met de baby's, door hun eigen handelen te benoemen en dat van de baby's. Daarnaast moedigen zij de baby's aan als ze iets nieuws aan het leren zijn door middel van woorden. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gestimuleerd door de kinderen zoveel mogelijk met elkaar in contact te brengen door bijvoorbeeld samen aan tafel te eten of te knutselen. Kinderen vinden het leuk om voorgelezen te worden en door dit voor meerdere kinderen tegelijk te doen, maken wij hier een sociale activiteit van. De pedagogisch medewerkers op Madelief kinderopvang laten de kinderen daarbij vrij spelen met elkaar, zodat zij kunnen oefenen met het contact maken met anderen, maar gaan ook regelmatig op de grond erbij zitten om het samenspel te stimuleren. Daarnaast stimuleren de pedagogisch medewerkers de sociale ontwikkeling van de kinderen door: liedjes te zingen met elkaar en hierbij gebaren gebruiken, te knuffelen, aaien, praten, dierengeluiden na te doen, verjaardagen te vieren met elkaar, gekke geluiden maken en gekke gezichten trekken en tijdens het verschonen en voeden tegen de kinderen te praten.

- **1,5 tot 2 jaar:** Naarmate dreumesen ouder worden, maken zij kleine stapjes om samen te spelen met andere kinderen. Zo spelen zij nog niet mét andere kinderen, maar vooral naast andere kinderen. Op deze manier zijn zij wel in de buurt van elkaars spel en imiteren elkaars spel ook. De pedagogisch medewerkers brengen de kinderen met elkaar in contact door middel van het wijzen op elkaars spel en het organiseren van groepsactiviteiten: knutselen, imitatiespel, liedjes zingen, samen opruimen. Al deze activiteiten kunnen en worden zoveel mogelijk gekoppeld aan het thematisch werken. Denk hierbij aan rollenspellen, zoals bij thema ziek en gezond: Er komt een zieke pop op de groep die dan door de groep gezamenlijk beter gemaakt kan worden. Bij de dreumesen houdt dat in dat je veel aandacht geeft, een aai over de bol, een kusje geven en een pleister plakken. Bij het thema verkeer worden de kleuren benoemd van een stoplicht, kijken we welke verschillende vervoersmiddelen er zijn en worden boeken over auto's voorgelezen. Naast de activiteiten die de pedagogisch medewerkers organiseren komt er eens in de maand MEMO langs. Tijdens de MEMO-lessen leren kinderen verschillende muziekinstrumenten op een interactieve manier kennen. Zelf mogen de kinderen vaak ook proberen het muziekinstrument te bespelen. Daarnaast komt regelmatig oma Jannie op bezoek om een poppenkastspel te spelen voor de kinderen of om een boekje voor te lezen. Binnen al deze activiteiten komen kinderen met elkaar in contact en oefenen zij met de sociale vaardigheden. Omdat dreumesen zich nog niet zog goed kunnen verplaatsen in anderen, is ondersteuning vanuit de pedagogisch medewerkers op zijn plaats, hierover is meer te lezen in hoofdstuk 2.3.2. Naast het organiseren van activiteiten stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen in de sociale ontwikkeling door: kinderen te wijzen op de sociale vaardigheden zoals op de beurt wachten en naar elkaar luisteren, voor het eten gezamenlijk een liedje te zingen, kinderen ruimte te geven tot vrij spel met bijvoorbeeld de poppen, het keukentje, winkeltje en verkleedkleding waardoor rollenspellen tot stand kunnen komen, het geven van complimenten aan kinderen wanneer zij sociaal gewenst gedrag vertonen, kinderen knuffels te geven en met hen te praten, de kinderen te wijzen op de gevolgen van ongewenst gedrag (laten zien wat het met een ander kind doet als het kind een ander pijn doet).
- **2 tot 4 jaar:** Zoals hierboven genoemd is, zoeken kinderen naarmate zij ouder worden steeds meer andere kinderen op in hun spel. Vaak vinden kinderen het nog lastig om samen te spelen met anderen, omdat zij zich nog niet goed kunnen verplaatsen in anderen. Zo zie je dan ook dat dreumesen veelal alleen of naast elkaar spelen. In de peuterleeftijd is te zien dat kinderen juist wel met andere kinderen spelen en hier ook echt plezier aan beleven. Vanaf 3 jaar begint het

samen spelen te groeien. Bij de peuters stimuleren de pedagogisch medewerkers het samenspel door tijdens het vrij spelen met kleine groepjes (2 à 3 kinderen) een fantasiespel te spelen of een activiteit te doen zoals een poppenkastspel. Door het spelen van rollenspellen beleeft en herkent het kind emoties en verwerkt deze zo nodig. Voor de peuters zijn er dan ook verkleedkleden aanwezig, een pop met een poppenbedje en een speelgoedkeukentje met keukenspulletjes. Doordat kinderen daarnaast de ruimte krijgen voor vrij spel en zelf mogen kiezen waar zij met wie gaan spelen, kunnen eventuele vriendschappen ontstaan en oefenen kinderen met de sociale vaardigheden. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen in de sociale vaardigheden door hen elkaar te laten helpen. Dit kan door elkaar te laten troosten of door de oudere peuters bijvoorbeeld te vragen om de jongere peuters te helpen met eten geven of schoenen aantrekken. Op deze manier oefenen de oudere kinderen met de sociale vaardigheden en krijgen de jongere kinderen het goede voorbeeld van de oudere kinderen, welke zij kunnen imiteren. Kinderen leren immers door te imiteren, waarbij dus ook de pedagogisch medewerkers als een belangrijke voorbeeldrol fungeren. De pedagogisch medewerkers zijn dan ook gedurende de dag met de kinderen in contact en voeren gesprekjes met hen, waarin praten en luisteren worden afgewisseld. Daarbij benoemen zij de gevoelens en behoeftes van zowel henzelf als de kinderen, zodat kinderen leren woorden te geven aan deze behoeftes en gevoelens. Door woorden te ondersteunen met gezichtsuitdrukkingen, leren kinderen daarbij welke betekenissen verschillende gezichtsuitdrukkingen hebben (verdrietig, blij, boos, verrast) en deze af te lezen.

Daarnaast stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen in de sociale ontwikkeling door middel van het organiseren van activiteiten zoals het doen van uitstapjes met de bolderkar. Op deze manier kunnen de pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld met de kinderen naar de speeltuin of naar de supermarkt om samen boodschappen te doen. Door samen met een groep kinderen op stap te gaan leren de kinderen met elkaar om te gaan en op hun beurt te wachten. Daarnaast maken zij kennis met de sociale wereld (de maatschappij) buiten het kinderdagverblijf en kunnen hierin oefenen met de sociale vaardigheden en de mensen om hen heen observeren in het gebruik van sociale vaardigheden (zoals het zeggen van goedmorgen tegen de caissière, het bedanken van de bakker of het vragen of je erlangs mag). Daarnaast worden er gezamenlijke activiteiten georganiseerd als knutselen, dansen, puzzelen, gezelschapsspellen spelen en krijgen de kinderen de kans om zowel binnen als buiten vrij te spelen waarin sociale vaardigheden als op de beurt wachten, elkaar helpen en naar elkaar luisteren eigen gemaakt worden. Alle activiteiten bij Madelief kinderopvang worden zoveel mogelijk gekoppeld aan de VVE-thema's. Denk hierbij aan rollenspellen zoals bij thema ziek en gezond, waarbij een zieke pop in het poppenbedje ligt en de kinderen hem gezamenlijk beter moeten maken. Bij het spelen met de peuters houdt dat in dat je een wond verzorgt, verbandje erom heen doet, temperaturen en hartslag luisteren. Bij het thema verkeer kunnen de pedagogisch medewerkers met de kinderen naar buiten om de verschillende vervoersmiddelen buiten te benoemen, oversteken (betekenis van stoplicht) en kleuren herkennen. Tot slot brengen de pedagogisch medewerkers de kinderen gedurende het dagritme met elkaar in contact door elke ochtend te beginnen met een welkomstlied, het gezamenlijk vieren van verjaardagen en afscheidsfeestjes en elke dag een helpend handje aan te stellen die de pedagogisch medewerker gedurende de dag mag helpen.

- **4 tot 12 jaar:** de kinderen van de BSO komen echt met elkaar in contact en ook met hun vriendjes van school. Dit zorgt voor een hoop uitdagingen op sociaal-emotioneel gebied. Sociaal betekent niet alleen maar meer contact maken en vriendschappen sluiten, maar ook het omgaan met ruzies, concurrentie, rekening houden met anderen, agressiviteit, assertiviteit en ook

competitie in het spel. Kinderen krijgen steeds meer een gevoel voor empathie waardoor ze zich ook beter kunnen verplaatsen in een ander en ook het beheersen van zichzelf. Ze zijn zich bewuster van hunzelf en ze gaan zich steeds meer vergelijken met anderen. Volwassenen om zich heen maar ook andere kinderen fungeren nu als voorbeeldrol, voor het vormen van hun eigen identiteit. Vriendschappen worden steeds belangrijker net als de behoefte aan privacy en het hebben van een eigen mening. Regels worden niet zomaar meer aangenomen, maar kinderen gaan hier steeds meer met een kritische blik naar kijken. Ook wordt het voor kinderen steeds belangrijker wat anderen van ze vinden. Pedagogisch medewerkers hebben daarom op de BSO steeds meer een ondersteunende rol die zich verhoudt naast de kinderen. Het gaat om het stimuleren van positief contact tussen kinderen en het ondersteunen bij ruzies. Activiteiten die worden aangeboden, zijn vooral op groepsniveau om het groepsgevoel te versterken. Ook kunnen er spelletjes worden gespeeld die het sociale contact stimuleren en daarbij ook het concurreren met elkaar op een positieve manier oefenen.

2.3.2 CONFLICTEN IN HET SAMENSPEL

Naarmate kinderen elkaar steeds meer opzoeken in elkaars spel, kunnen er ook conflicten plaatsvinden. Kinderen oefenen immers nog met de sociale vaardigheden en zijn nog niet in staat om zich helemaal in te leven in anderen en rekening te houden met elkaar. Begeleiding vanuit de pedagogisch medewerkers is hierbij van belang door middel van het stellen van grenzen. Zoals in paragraaf 2.1.1 al benoemd is, stellen wij bij Madelief kinderopvang grenzen door middel van het aanspreken van het kind op zijn of haar gedrag en hen daarbij te wijzen op de gevolgen. Daarbij stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen om hun behoeftes en gevoelens uit te spreken. De pedagogisch medewerkers biedt het kind ook een alternatief aan of laat zien hoe het anders kan, waardoor het kind leert hoe het de volgende keer handelen in een soort gelijke situatie. Ter afsluiting worden de kinderen gestimuleerd om elkaar een hand of knuffel te geven als blijk van spijt.

Tim (3 jaar) speelt met de blokken, waarmee hij een hoge toren bouwt. Ida (2 jaar) loopt langs de toren van Tim en schopt er met haar voet tegenaan waardoor deze omvalt. Tim zegt: "Nou-hou wat doe je nou, nu is hij stuk!" Hij trekt een pruillip en kijkt verdrietig. De pedagogisch medewerker loopt naar de twee kinderen toe en zegt tegen Ida: "Ida, jij trapte met je voet tegen de toren van Tim aan en nu is hij stuk. Daar word jij verdrietig van, he Tim?" Tim knikt. "Laten we Tim weer even helpen met het maken van de toren, zodat deze weer heel is." Ida en de pedagogisch medewerker bouwen de toren weer opnieuw. Daarna vraagt de pedagogisch medewerker Ida nog een handje te geven aan Tim.

Onze pedagogisch medewerkers proberen zoveel mogelijk negatief gedrag gepast te negeren en spreken waardering uit voor positief gedrag. Hierbij maken wij gebruik van de afleidmethode. Zo kan het zo zijn dat een kind van 2 jaar een driftbui heeft en in plaats van hierop in te gaan, bieden wij het kind dan aan om samen aan tafel te gaan puzzelen of een spel te spelen. Om kinderen uit een negatieve situatie te halen worden kinderen soms ook even apart gezet op de praatstoel. Op deze manier kan het kind even zijn boosheid kwijt en tot rust komen. De pedagogisch medewerker kan het kind dat tot rust is gekomen op deze manier een alternatief aanbieden. Zo leert het kind het verschil kennen tussen wat wel en niet mag op Madelief kinderopvang.

Pedagogisch medewerkers gaan op de volgende manier om met een time-out:

- Door kinderen te corrigeren, leren ze omgaan met grenzen. Wat mag wel en wat mag niet. Grenzen geven ook houvast en veiligheid. Grenzen stellen is niet hetzelfde als straffen. De pedagogisch medewerker zorgt er enkel voor dat het kind op een rustige manier discipline en

begrenzing meekrijgt. Het stellen van grenzen helpt een kind zijn gedrag te organiseren en zelfvertrouwen te ontwikkelen. Als de grenzen eenmaal duidelijk zijn voor een kind, zal het zich uiteindelijk vrijer voelen om de wereld te onderzoeken.

- Het stellen van grenzen gebeurt op een rustige manier, waarbij gebruik gemaakt wordt van mimiek, gebaren en intonatie van de stem. Pedagogisch medewerkers mogen absoluut niet schreeuwen of fysiek contact maken met het kind, zolang het niet nodig is. Spreek het kind enkel op kindhoogte aan.
- Als een kind iets doet wat niet de bedoeling is, probeert de pedagogisch medewerker in eerste instantie de aandacht van het kind te krijgen. Als dat lukt, vertelt de pedagogisch medewerker aan het kind dat het niet de bedoeling is wat het kind doet. Met het gebruik van gebaren (bijvoorbeeld een opgeheven vinger) een serieus gezicht en een ernstige stem wordt duidelijk gemaakt dat iets niet mag.
- Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in leeftijd van het kind. De baby die net zijn/haar grenzen aan het verkennen is, snapt nog niet dat iets niet mag. Een opgeheven vinger, een serieus gezicht en een ernstige stem maken vaak geen indruk (zeker in het begin nog niet). Ze zien het eerder als een leuk spelletje. Een oplossing zou zijn om het kind op te pakken en ergens anders neer te zetten waar het kind wel mag spelen en weg van datgene wat niet mocht. Dit kan zich enige keren herhalen, waarin de pedagogisch medewerker consequent moet blijven: het kind opnieuw oppakken en ergens anders neerzetten. Uiteindelijk zal het kind begrijpen dat het geen spelletje is en dat sommige dingen niet mogen.
- Als het belangrijk is dat er geluisterd wordt, kan de pedagogisch medewerker een consequentie verbinden aan het niet luisteren. De pedagogisch medewerker benoemt het ongewenste gedrag en het gevolg hiervan in een ik-boodschap en een alternatief: wat mag wel. Komt er een derde waarschuwing, dan wordt de consequentie daadwerkelijk uitgevoerd. Een consequentie moet wel in verhouding staan tot de 'overtreding'.
- Als kinderen erg boos reageren op een begrenzing (hard schreeuwen, niet luisteren en dwars blijven), kunnen zij het beste even in time-out. Het beste is dat zij op het nadenkstoeltje zitten, aanwezig op de stamgroep. Hierbij is het de bedoeling dat het kind zelf naar de nadenkstoel loopt. Als het kind niet zelf kan lopen, omdat het kind niet luistert, mag de pedagogisch medewerker het kind op de nadenkstoel zetten. De pedagogisch medewerker vertelt het kind waarom het op de stoel moet zitten: even afkoelen of even nadenken. Na ongeveer een minuut komt de pedagogisch medewerker terug om te vragen of het kind rustig is, weer kan luisteren en datgene kan doen wat verwacht wordt. Is dat niet het geval, dan wordt er opnieuw een minuut gewacht en daarna hetzelfde gevraagd. Dit wordt herhaald tot het kindje voldoende rustig is en/of weer goed kan luisteren.
- Als een kind erg boos wordt door een begrenzing, is dat geen probleem. Het kind mag best even boos zijn, de gevoelens van een kind dienen serieus genomen te worden. Na een paar minuten kan de pedagogisch medewerker proberen de boosheid te doorbreken. Dit kan worden gedaan door het kind te benaderen op de Gordon-manier door actief te luisteren. Hierbij wordt benoemd wat wordt gezien aan het gedrag bij het kind en waardoor de ander denkt dat het komt. De pedagogisch medewerker kijkt of het kind een reactie geeft en gaat erop in. Als het kind geen reactie geeft, komt de pedagogisch medewerker later nog een keer.
- Als het kind boos blijft en het geeft geen reactie, is het soms het beste om het kind even boos te laten en na een paar minuten weer terug te komen. De pedagogisch medewerker kan het kind ook even op schoot nemen en daar boos laten zijn. Soms helpt deze nabijheid het kind weer rustig te worden, waarna de pedagogisch medewerker met het kind kan praten en samen tot een oplossing kan komen.

2.3.3 INTERACTIE TUSSEN KINDEREN STIMULEREN

In het bovenstaande komt al naar voren hoe wij bij Madelief kinderopvang kinderen stimuleren in de sociale ontwikkeling. Wij proberen kinderen zoveel mogelijk met elkaar in contact te brengen door de onderlinge interactie tussen de kinderen te stimuleren en hen hierin te begeleiden. Dit doen de pedagogisch medewerkers door:

- In groepsactiviteiten de aandacht te verdelen over alle kinderen. Hierbij letten de pedagogisch medewerkers dus ook op de wat stillere kinderen in de groep en betrekken hen erbij door vragen te stellen. Op deze manier worden alle kinderen betrokken bij de sociale activiteiten op de groep.
- De kinderen de ruimte te geven om met elkaar vrij te spelen, zodat zij kunnen oefenen met het gebruik van sociale vaardigheden als naar elkaar luisteren, op elkaars beurt wachten en elkaar helpen.
- Regelmatig tussen de spelende kinderen op de grond te zitten en hen te observeren in hun spel. Door daarbij de interactie aan te gaan met de kinderen door middel van het stellen van open vragen kan het spel verbreedt of verdiept worden en kunnen er eventueel meerdere kinderen bij het spel betrokken worden: *Sanne van 3 jaar heeft een politiekostuum aan. De pedagogisch medewerker zegt: "Oh er is een politie op de groep! Politieagent, ik zie hier héél veel boefjes rondlopen!" De pedagogisch medewerker kijkt de groep rond. De kinderen beginnen te lachen en verstoppen zich om niet 'gevangen' te worden.*
- Baby's bewust naast elkaar te leggen tijdens het spelen, zodat zij contact kunnen maken met elkaar.
- De kinderen te wijzen op elkaars spel en stimuleren om met elkaar te spelen: *"Wow, Guus bouwt een hele hoge toren! En Jim bouwt ook een hoge toren zie ik. Hoe hoog zou deze kunnen worden als jullie deze op elkaar bouwen denken jullie?"*
- De kinderen te stimuleren om elkaar te helpen, door onder andere de oudere kinderen de jongere kinderen te laten helpen: *"Daan, jij kunt al heel goed je schort afdoen. Zou jij Sanne willen laten zien hoe dat moet?"*
- Ondersteunend aanwezig te zijn als veilige haven en in te grijpen wanneer kinderen in conflict komen met elkaar tijdens samenspel. Zij wijzen kinderen dan op het gedrag, benoemen de gevolgen en bieden een alternatief aan of doen voor hoe ze het wel zouden kunnen doen. De kinderen geven elkaar een hand of een knuffel als blijk van spijt.
- De kinderen te complimenteren wanneer zij sociaal gewenst gedrag vertonen, zoals elkaar helpen, elkaar troosten of het delen van speelgoed met elkaar: *Jake (1 jaar) speelt naar Fenna van 1 jaar en 8 maanden. Fenna pakt een blokje en rijkt deze naar Jake toe. Jake pakt het blokje en speelt ermee. De pedagogisch medewerker ziet dit en zegt: "Fenna, wat lief van jou dat jij Jake een blokje geeft!" Zij ondersteunt dit compliment met een lach op haar gezicht en een duim omhoog.*
- Gedurende de dag verbale en non-verbale interactie met de kinderen aan te gaan, zowel individueel als groepsgewijs, door middel van de interactievaardigheid praten en uitleggen. Hierbij stellen de pedagogisch medewerkers vragen aan de kinderen en stimuleren hen zo om hun eigen ideeën en gevoelens in te brengen, te luisteren naar die van anderen en op de beurt te wachten (praten en luisteren afwisselen).
- De eigen emoties en behoeftes te benoemen en kinderen te begeleiden in het benoemen van deze emoties en behoeftes. Bij conflicten wordt de kinderen verteld wat het gevolg van hun gedrag is (bijvoorbeeld een kindje wat verdrietig is) en wordt aan het slachtoffer gevraagd hoe hij of zij zich voelt. Op deze manier leren kinderen woorden te geven aan de gevoelens en behoeftes die zij ervaren.

- Bij de BSO wordt de interactie tussen kinderen begeleid door onder andere gezamenlijk aan tafel te eten en gespreksvorming te stimuleren. Kinderen leren om naar elkaar te luisteren en te reageren op elkaar. Buiten tafelmomenten worden er groepsactiviteiten aangeboden, die van kinderen samenwerking en competitie vragen.

2.4 NORMEN EN WAARDEN

Bij Madelief kinderopvang vinden wij normen en waarden van belang, omdat deze richting geven aan ons bestaan. Normen en waarden geven richting in ons doen en laten en de omgang met anderen. Dit heeft daarmee invloed op ons positieve zelfbeeld en zelfvertrouwen en onze relaties met anderen. Binnen Madelief Kinderopvang worden onder andere de volgende normen en waarden gehanteerd: *respect voor elkaar tonen, rekening houden met elkaar en elkaar helpen als dat nodig is*. Onze pedagogisch medewerkers fungeren hierbij als een belangrijke voorbeeldfunctie en dragen deze normen en waarden dan ook uit in het benaderen, verzorgen en begeleiden van de kinderen.

Wij zijn ons ervan bewust dat in ieder gezin andere normen en waarden gelden, deze worden namelijk beïnvloed door opvoeding, levensbeschouwing, levenservaring en levensomstandigheden. Zo is het niet verwonderlijk dat de normen en waarden waarmee kinderen worden geconfronteerd, nogal eens met elkaar in strijd zijn: wat thuis mag, mag niet altijd op de kinderopvang of omgekeerd. En wat moet je doen, als je tegelijkertijd eerlijk moet zijn en ook je vriendje niet wil verraden? Kinderen komen daarmee soms in de knoei. De pedagogisch medewerkers op de stamgroep leren de kinderen hiermee omgaan en zijn bewust bezig met het bijbrengen van normen en waarden bij de kinderen.

Zo gelden er groeps- en gedragsregels op de stamgroep en wordt er bijvoorbeeld vanuit de pedagogisch medewerkers aan de kinderen overgedragen dat zij niet mogen rennen en schreeuwen op de stamgroep, maar lopen en praten, dat ze op hun beurt moeten wachten bij een speeltoestel, en dat ze elkaar geen pijn mogen doen. Om deze regels op de groep te kunnen hanteren is het soms nodig dat de pedagogisch medewerker van de stamgroep de kinderen een grens aangeeft of corrigeert. Als een kind bijvoorbeeld een ander kind pijn heeft gedaan zal de pedagogisch medewerker het kind aanspreken op zijn of haar gedrag, wijzen op de gevolgen en daarbij een alternatief aanbieden of laten zien hoe het kind wel kan handelen (het goede voorbeeld geven). Daarnaast worden de kinderen gestimuleerd om elkaar een hand te geven als blijk van spijt. Op deze manier wordt erop toegezien dat er met respect met elkaar wordt omgegaan en dat kinderen rekening houden met elkaar.

Daarnaast is Madelief kinderopvang een organisatie die respect toont voor andere culturen en religieuze levensovertuigingen. Dit betekent dat er aandacht wordt besteed aan nationale - en internationale erkende feestdagen en tradities, zoals het Suikerfeest, Sinterklaas en Kerstmis. Naast dat wij waarde hechten aan vers bereide producten voor kinderen, hechten wij er ook waarden aan dat het vlees Halal bereid is. Op deze manier kunnen kinderen met een Islamitisch geloof ook vlees mee-eten, wat bijdraagt aan het waarborgen van de groepseenheid. Indien kinderen vegetarisch zijn, wordt hier ook rekening mee gehouden in het bereiden van de maaltijden, zodat een kind te allen tijde mee kan eten met de hele groep. Het vleesproduct wordt dan vervangen door bijvoorbeeld ei.

Zoals u heeft kunnen lezen, hanteren wij op elke stamgroep dezelfde groeps- en gedragsregels die worden aangepast op het ontwikkelingsniveau van de kinderen op de stamgroep. Dit zorgt ervoor dat wij de kinderen vanaf kleins af aan al kennis laten maken met de normen en waarden die binnen het kinderdagverblijf gelden. Daarnaast laten de pedagogisch medewerkers de kinderen ook kennis maken met de normen en waarden van andere culturele achtergronden. Wij zijn dan ook van mening dat je kinderen kan helpen bewust te worden van hun eigen denken en handelen als je kinderen helpt normen en waarden te verhelderen (door middel van praten en uitleggen). Op deze manier worden kinderen zelfstandiger, zelfverzekerder, creëren zij een positief zelfbeeld en een zelfbewuste levenshouding.

Madelief kinderopvang is er dan ook van bewust dat iedereen vanuit hun eigen achtergrond en ervaringen een eigen manier van denken heeft. Daarom wordt er bij Madelief Kinderopvang naar elkaar geluisterd en staat men open voor ieders ideeën. Hiermee duiden wij op de ideeën van de ouders/verzorgers, kinderen en die van de medewerkers.

Tot slot achten wij het bij Madelief kinderopvang van belang dat de kinderen begeleid en verzorgd worden vanuit een goed functionerend team met vaste collega's die samen een veilige werkomgeving creëren, goed voor elkaar zorgen en respect en waardering hebben voor elkaar.

2.5 WAARNEMEN VAN DE ONTWIKKELING

2.5.1 OBSERVEREN EN OUDERGESPREKKEN

Zoals eerder is genoemd, heeft ieder kind een mentor die verantwoordelijk is voor het observeren van de ontwikkeling van het kind. Op deze manier kan er zoveel mogelijk aangesloten worden op het ontwikkelingsniveau en de interesses van het kind. Wij volgen de ontwikkelen van de kinderen via het CITO-volgsysteem en maken hierin onderscheid in baby's en dreumesen, en peuters:

- **Baby's en dreumesen:** vanaf 6 maanden vullen pedagogisch medewerkers een observatieformulier in waardoor wij een beeld krijgen van de ontwikkeling op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling en de taalontwikkeling. Naar aanleiding van het observatieformulier kunnen wij de uitkomsten vergelijken met leeftijdsgenootjes. Aan de hand van de gegevens wordt er een tienminutengesprek gehouden met de ouders. Deze observatie voeren wij minimaal twee keer per jaar uit, indien nodig of gewenst kunnen wij deze observatie elke drie maanden herhalen om te kijken hoe het kind zich ontwikkeld.
- **Peuters:** kinderen van 2 tot 4 jaar worden geobserveerd volgens het observatieformulier peuters. Dit formulier brengt het sociaal gedrag, welbevinden en speelwerkhouding in kaart. Wij vergelijken de uitkomsten met leeftijdsgenootjes. De uitkomsten worden met de ouders besproken in een tienminutengesprek. Vanaf drie jaar volgen wij ook de taalontwikkeling van de peuters door middel van een leuke oefening met plaatjes waarbij het kind het goede plaatje moet aanwijzen. De toets bevat opgaven over passieve woordenschat, definitievaardigheid, kritisch luisteren en actieve woordenschat. De uitkomst wordt hier ook vergeleken met leeftijdsgenootjes (3,0 tot 3,6 jaar en 3,6 tot 4 jaar). Deze uitkomsten worden ook meegenomen in

de tienminutengesprekken die gehouden wordt naar aanleiding van de observatieformulieren. Deze taaltoets wordt twee keer per jaar afgenomen, indien gewenst en nodig kan dit ook vaker.

- **Schoolkinderen:** op de BSO wordt het observeren en het voeren van oudergesprekken niet meer verplicht gesteld, omdat veel ervan al op school gebeurt. Toch kunnen er dingen op de BSO gebeuren die op school misschien anders zijn. Pedagogisch medewerkers hebben daarom op de BSO altijd een observerende blik naar kinderen. Wanneer zij het idee hebben dat het nodig is een kind extra te observeren, dan kunnen zij daarvoor een observatieformulier gebruiken. Veel van wat er op een dag gebeurt, wordt al in de overdracht besproken met de ouders. Mocht er van beide kanten extra behoefte zijn aan contact, dan kan er altijd een gesprek worden aangevraagd. Daarnaast voert de mentor één keer per jaar een observatie uit doormiddel van de eigen vragenlijst van de organisatie en worden ouders daarna uitgenodigd voor een oudergesprek. De observaties vinden plaats in de maand september.

Voor het kinderdagverblijf geldt: Om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen, worden zij twee keer per jaar geobserveerd volgens het CITO-volgsysteem. Dit geldt zowel voor de baby's en dreumesen en peuters. Om goed te kunnen monitoren dat alle kinderen twee keer per jaar geobserveerd worden, is er een schema gemaakt rond welke leeftijd het kind wordt geobserveerd (verdeeld in baby/dreumesgroep en peutergroep). Er wordt uitgegaan dat de baby's starten op de babygroep rond drie maanden en de peuters gaan over naar de peutergroep rond twee jaar. Dit kan natuurlijk afwijken, dan wordt per kind een planning gemaakt wanneer de observaties plaatsvinden in het jaar.

Daarnaast is het van belang om te observeren als een kind twee jaar wordt zodat de observatie en het oudergesprek gecombineerd kunnen worden op de peutergroep.

Babygroep (start 3 maanden)	
Na 6 weken	Evaluatieformulier
10 maanden	Observatie baby/dreumes
16 maanden	Observatie baby/dreumes
22/24 maanden	Observatie voor overgang peutergroep
Peutergroep (start 2 jaar)	
2,5 jaar	Observatie peuter
3 jaar	Observatie peuter
3,5 jaar	Observatie peuter
4 jaar	Observatie voor overgang basisschool

Na zes weken van de start van het kind bij de opvang wordt een evaluatieformulier ingevuld. Hierin worden vragen beantwoord over hoe het met het kind gaat. Dit is een extra oudergesprek om de voortgang van het kind bij te houden en eventuele verwachtingen van ouders uit te spreken. Vooraf vult de mentor het evaluatieformulier in. De ouder doet dit ook thuis. Tijdens het gesprek worden de vragen naast elkaar gelegd en besproken. Dit zal ongeveer tien minuten duren.

De observaties worden zorgvuldig afgenomen en de observatieformulieren worden bewaard in het kinddossier. Deze formulieren gaan mee naar de volgende groepen.

2.5.2 OVERDRACHT NAAR SCHOOL

Een goede overdracht van de gegevens van kinderen van de het kinderdagverblijf naar de basisschool, verbetert de startpositie van het kind op de basisschool en bevordert de doorgaande ontwikkeling. Madelief kinderopvang maakt hiervoor gebruik van het 'uniform overdrachtsformulier' van de gemeente Amsterdam. Dit wordt aangevuld met informatie uit het kinddossier (observaties etc.) om een goed geschetst beeld van de ontwikkeling van het kind te kunnen delen met de basisschool. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker zo feitelijk mogelijk aangeeft wat is opgevallen bij het kind, hoe het kind zich heeft ontwikkeld en hoe zij met het kind gewerkt heeft. Het overdrachtsformulier bevat de volgende gegevens over het kind:

- Administratieve gegevens.
- Informatie over de ontwikkeling van uw kind op het kinderdagverblijf.
- Aandachtspunten van de pedagogisch medewerker over de ontwikkeling en aanpak van uw kind. Hoe heeft zij gewerkt met uw kind en zijn er aandachtspunten voor de leerkracht van groep 1 met het oog op de begeleiding van uw kind.

Informereren van de ouders over de overdracht is een voorwaarde. Voordat informatie wordt overgedragen aan de basisschool, worden ouders geïnformeerd over de overdracht. Ouders kunnen opmerkingen en aanvullingen geven op de informatie die de pedagogisch medewerkers hebben ingevuld. Daarnaast dienen ouders het toestemmingsformulier in te vullen en te ondertekenen dat zij het eens zijn dat er overdracht wordt gegeven aan de basisschool. Dit toestemmingsformulier wordt bewaard in het kinddossier.

Het formulier wordt uiterlijk bij 3 jaar en 11 maanden ingevuld en vervolgens overgedragen aan de basisschool. Dit kan doormiddel van een gesprek op school met de leerkracht (warme overdracht), telefonische afspraak tussen pedagogisch medewerker en leerkracht (lauwe overdracht) of per mail van de pedagogisch medewerker gericht aan de leerkracht (koude overdracht).

Wanneer er zorg is over de ontwikkeling van het kind, wordt het formulier eerder ingevuld. De reden hiervoor is dat de basisschool zich beter kan voorbereiden en eventuele ondersteuning op tijd kan regelen. Als er zorgen zijn bij kinderen, wordt er vermeld op het overdrachtsformulier welke organisaties betrokken zijn bij het kind. Rapportages van mogelijke onderzoeken door een arts of psycholoog worden niet overgedragen, maar mogen ouders zelf delen met de basisschool.

2.5.3 OMGANG MET BIJZONDERHEDEN IN DE ONTWIKKELING

Doordat wij met een vast team werken, kennen de pedagogisch medewerkers de kinderen erg goed. Door het dagelijkse contact kunnen de pedagogisch medewerkers eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling van de kinderen of eventuele problemen snel signaleren. Hierover is contact met de vaste collega's en de leidinggevende, waarna het laagdrempelig gedeeld wordt tijdens de dagelijkse overdracht met de ouders. Mochten ouders geen duidelijke verklaring hebben voor de opgepikte signalen dan bekijkt de pedagogisch medewerkers de eerdere observaties en doet waar nodig nog een observatie, waarin de opvallende gedragingen van het kind concreet en objectief omschreven worden. De bevindingen vanuit deze observatie worden met de ouders besproken in een oudergesprek, waarin gezamenlijk gewerkt wordt naar een plan van aanpak. Belangrijk hierin is dat ouders en de pedagogisch medewerksters op één lijn zitten. Samen kijken wij hoe wij de ouders kunnen helpen en eventueel kunnen doorverwijzen naar instanties voor passende ondersteuning. Hierbij laten wij ons bijvoorbeeld adviseren door ons contactpersoon van het consultatiebureau. Daarnaast kunnen specialisten worden uitgenodigd om observaties uit te voeren. Dit gebeurt echter alleen met schriftelijke toestemming van ouders. Madelief kinderopvang heeft contacten met een logopedist die kinderen met een vermoeden van taal- of slikproblemen kan komen observeren. De eerste stap bij vermoedens van taal- of slikproblemen (na toestemming van ouders) is een signaleringslijst die de pedagogisch medewerkers zelf invullen, die de logopedist gaat controleren.

Toerusting en ondersteuning pedagogisch medewerkers:

Uiteraard is bijscholing omtrent het onderwerp 'opvallende ontwikkeling' van belang. Om deze reden komt dit onderwerp minstens één keer per jaar aanbod. Elk jaar krijgen alle pedagogisch medewerkers zo een opfriscursus naar aanleiding van de Meldcode (Veilig Thuis). Met de bijscholing krijgen de medewerkers de kans om de kennis te vergroten en op te frissen. Ook blijven pedagogisch medewerkers actief bezig met de ontwikkelingspedagogiek van het kind waardoor zij beter en adequater kunnen reageren op signalen van kinderen. Mocht een medewerker graag een cursus volgen voor wat verdieping dan staat de leidinggevende van Madelief Kinderopvang hiervoor open en zullen zij samen kijken naar de mogelijkheden. Er wordt voor elk jaar een jaarplanning opgesteld waarbij er wordt gekozen welke opleidingen, cursussen en of workshops de pedagogisch medewerkers het betreffende jaar zullen volgen.

De leidinggevende en de aandachtfunctionaris zijn ervan op de hoogte als er iets speelt op de groep en hebben minimaal vier keer per jaar een gesprek tussen de mentor en de leidinggevende en/of pedagogisch coach waarin alle mentorkinderen besproken worden. Er is altijd ruimte voor onderling overleg, met leidinggevende en pedagogisch coach of met instanties zoals de GGD en consultatiebureau Ouder- en kindcentrum Bos en Lommer.

HOOFDSTUK 3: MADELIEF: INFORMATIE VOOR OUDER EN KIND

3.1 STAMGROEPEN

3.1.1 STAMGROEP

Bij Madelief kinderopvang bieden wij opvang aan kinderen van 0 tot 12 jaar in drie verschillende stamgroepen. Zo hebben wij met een babygroep waarin 16 kinderen worden opgevangen van 0 tot 2 jaar oud en hebben wij een peutergroep waarin ook 16 kinderen worden opgevangen van 2 tot 4 jaar oud. Op de babygroep staan drie of vier pedagogisch medewerkers en op de peutergroep staan twee pedagogisch medewerkers. Daarnaast is er nog een BSO waar maximaal 22 kinderen van 4 tot 12 jaar worden opgevangen.

Het werken met horizontale groepen maakt dat de kinderen op de stamgroepen veel leeftijdsgenootjes hebben, omdat de leeftijdsverschillen klein zijn. Dit zorgt ervoor dat de kinderen sneller aansluiting vinden bij elkaar en elkaar sneller opzoeken in hun spel. Voor de pedagogisch medewerkers brengt het werken met horizontale groepen als voordeel met zich mee, dat zij in staat worden gesteld om in te spelen op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Tevens worden de pedagogisch medewerkers in staat gesteld om ook (spel)activiteiten uit te voeren die de juiste aansluiting vinden bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Bij de inrichting van de stamgroepen en bij de aanschaf van het speelmateriaal is hier rekening mee gehouden. Dit alles draagt mede bij aan het waarborgen van de emotionele veiligheid van de kinderen en het waarborgen van de groepsveiligheid. Vanuit het oogpunt van veiligheid en hygiëne zijn horizontale groepen naar ons idee ook een betere keus. Een baby kan bijvoorbeeld op deze manier niet in contact komen met speelgoed en materiaal dat niet geschikt of zelfs gevaarlijk zou kunnen zijn voor een baby. Denk hierbij aan klein spelmateriaal van de peutergroep. Kortom, door te werken met horizontale groepen worden de pedagogisch medewerkers in staat gesteld om juist in te spelen op het ontwikkelingsniveau van de kinderen en zich te specialiseren in de bijzondere kenmerken en behoeften van de specifieke leeftijdscategorie.

Alle kinderen hebben een eigen stamgroep met vaste gezichten, waarmee wij hen een vertrouwd en geborgen gevoel bieden. In sommige gevallen verlaten zij deze stamgroep, zoals te lezen is in paragraaf 3.1.3.

3.1.2 BESCHRIJVING STAMGROEP

De locatie Wiardi bestaat uit verschillende ruimtes met elk hun eigen functie. Zo kom je binnen in de aparte entree, waar zich de garderobe van de kinderen bevindt. Op ooghoogte zijn er kapstokjes. Vervolgens volgen de groepsruimtes, die uit diverse speelhoekjes bestaan. Hier kunnen kinderen individueel en in groepjes spelen. Er zijn plekken voor actief spel en er zijn hoeken voor rustig spel, waar kinderen zich even terug kunnen trekken.

De babygroep is ingericht met een grondbox, een hoge box en divers geschikt babyspeelgoed. Wij hebben vloerverwarming wat prettig kan zijn voor de baby's die op de grond liggen of kruipen. Het speelgoed zit in bakken die wij verspreid over de ruimte neer kunnen zetten. De oudere baby's hebben de ruimte om op ontdekking uit te gaan, terwijl de jonge baby's rustig kunnen spelen in de grondbox of hoge boxen. Kinderen eten aan tafel of in een hoge kinderstoel of wipper als ze nog te klein zijn om aan tafel te zitten.

De peutergroep is ingedeeld in diverse hoekjes, deze worden per maand (gelijk met een nieuw thema) aangepast om de kinderen te blijven prikkelen. In de diverse hoeken ligt passend speelmateriaal die de kinderen stimuleren tot spel en ontwikkeling. Op de bakken waar het speelgoed in zit, zijn afbeeldingen geplakt wat voor soort speelgoed er in die bakken zit. De hoekjes zijn zichtbaar door de afbeeldingen die in de hoeken zijn geplakt, zoals 'leeshoek' of 'bouwhoek'. Tijdens vrij spel mogen de kinderen zelf kiezen in welke hoek ze gaan spelen.

De BSO ruimte is voornamelijk ingedeeld met een groot vrij gedeelte waar kinderen zelf kunnen vrijspelen. Daarnaast is een speelhoek ingericht waar kinderen zich even kunnen afzonderen en zijn er speelgoedkasten waar kinderen zelf speelgoed uit kunnen halen. De kinderen van de BSO hebben toegang tot een sanitaire ruimte die op kindniveau is ingericht en uitgerust. Daar bevinden zich kindertoiletten en wasbakken op kindhoogte.

Daarnaast is er een aparte slaapruijnte, deze ligt direct naast de groep gelegen. Het is mogelijk om vanuit de groepsruimte direct toezicht te hebben op de slaapruijnte door een raam tussen beide.

De verschoonruimte bevindt zich in de groep en de groep heeft een sanitaire ruimte speciaal voor kinderen ingericht. Daar zijn kindertoiletten te vinden en wasbakjes waar ze zelf bij kunnen.

Daarnaast heeft Madelief kinderopvang een eigen buitenspeelruimte waar onder andere pleinstickers en een klimrek met glijbaan te vinden zijn. In de buitenspeelruimte is in de middag altijd voldoende schaduw, waardoor ze ook in de hoge zomer buiten kunnen spelen.

3.1.3 VERLATEN VAN DE STAMGROEP / BASISGROEP

Het is mogelijk voor de kinderen om de eigen stamgroep / basisgroep te verlaten voor een activiteit. Bij Madelief kinderopvang erkennen wij een aantal situaties waarin de kinderen de eigen stamgroep kunnen verlaten:

- 1. Tijdens buitenspelen:** Buitenspelen is een heerlijke activiteit voor kinderen, ze kunnen rennen, ontdekken en hun energie kwijt. Madelief kinderopvang beschikt over een eigen tuin die is ingericht voor de kinderen. De pedagogisch medewerkers spelen samen met de kinderen buiten. Voor het buitenspelen houden de pedagogisch medewerkers de werkafspraken, zoals beschreven in het beleid veiligheid en gezondheid aan. De kinderen gaan te allen tijde onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers naar buiten. Het is mogelijk dat zowel baby's als peuters buiten in de tuin spelen. Indien dit het geval is, spelen de kinderen met het speelmateriaal dat voor beide leeftijdsdoelgroepen geschikt is. Daarnaast creëren de pedagogisch medewerkers een rustig gedeelte in de buitenspeelruimte waar niet gefietst mag worden, zodat de jongste kinderen de kans krijgen om veilig buiten te spelen. De pedagogisch medewerkers leren de kinderen waar zij mogen fietsen. Ook de Bso- kinderen kunnen buiten spelen en hierbij de eigen basisgroep verlaten. De pedagogisch medewerkers zorgen er voor dat zij de werkafspraken ten aanzien van buitenspelen opvolgen.
- 2. Uitstapjes:** Regelmatig maken wij met de kinderen uitstapjes naar bijvoorbeeld een speeltuin in de buurt, kinderboerderij, bibliotheek en de supermarkt. Als wij opstap gaan buiten het kinderdagverblijf volgen wij het beleid veiligheid en gezondheid. Dit beleid is inzichtelijk voor de ouders op de groep. Eén keer jaar hebben wij een reisje naar bijvoorbeeld de diertuin (Artis) of

een speelparadijs (Candy Castle). Een vooropstaand feit is dat uitstapjes te allen tijde veilig moeten plaatsvinden. Zo wordt er te allen tijde voldaan aan de BKR zoals deze binnen ook geldt en worden de werkafspraken die zijn gemaakt omtrent uitstapjes strikt gevolgd om ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen. Deze werkafspraken zijn terug te vinden in het beleid veiligheid en gezondheid. De kinderen kunnen vervoerd worden met een bolderwagen, openbaarvervoer of auto(bus). Voor het vervoeren van kinderen volgen de pedagogisch medewerkers tevens de werkafspraken op zoals deze zijn vastgesteld rondom vervoeren. De ouders van de kinderen dienen toestemming te geven voor uitstapjes (bij intake).

De buitenschoolse opvang zal vaker op uitstapjes gaan, tijdens vakanties en studiedagen ondernemen de pedagogisch medewerkers vaak uitstapjes met kinderen. Ook hier geldt dat zij zich ten alle tijden houden aan het beleid veiligheid en gezondheid.

3. Koken in de keuken BSO: De BSO kan samen met de pedagogisch medewerker een kook activiteit ondernemen in de keuken. Dit zijn vaak simpele en kleine kookactiviteiten, zoals koekjes bakje. Hierbij is altijd een pedagogisch medewerker aanwezig. Daarnaast draagt de pedagogisch medewerker zorg voor de veiligheid en hygiëne van de kinderen.

3.1.4 SAMENVOEGEN VAN DE STAMGROEPEN

Bij Madelief kinderopvang kan het voorkomen dat groepen samen worden gevoegd. Uitgangspunt is dat de stamgroep een vaste groep is, waarbij van tevoren bekend is welke dit is (en welke beroepskrachten hierbij horen). Dit betekent dat het niet is toegestaan om dagelijks te bepalen hoe de groepen worden ingedeeld, aan de hand van het aantal aanwezige kinderen. Samenvoegen betekent tevens dat de gehele groep samenvoegt en niet delen van de stamgroep.

Er zijn twee manieren van samenvoegen toegestaan vanuit de wetgeving Kinderopvang:

Structureel samenvoegen

Bij structureel samenvoegen wordt een ander samengestelde stamgroep gecreëerd, waardoor dit wel binnen de regelgeving kan plaatsvinden. Dit is wel toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval als er op bepaalde dagen structureel minder kinderen worden geplaatst en er sprake is van een minder aantal groepen dan op de overige dagen. Zo kan het zijn dat een kind stamgroep 'A' heeft, maar op woensdag minder kinderen geplaatst worden, zodat stamgroep 'B' en stamgroep 'A' samen één groep worden. Dit betekent dat er één of meerdere kinderen op een andere stamgroep worden opgevangen. Ouders dienen schriftelijke toestemming te geven als er sprake is van structureel samenvoegen.

Incidenteel samenvoegen

In vakanties kan het aantal kinderen dagelijks wisselen. Er mag niet dagelijks worden bepaald dat de stamgroep wordt opgeheven. Het is echter zowel op organisatorisch als pedagogisch vlak niet wenselijk als bij een zeer laag aantal kinderen zij verplicht in de eigen stamgroep met de daarbij behorende beroepskracht moeten verblijven. Om deze reden wordt er voor een vakantieperiode geïnventariseerd wanneer kinderen afwezig zijn. Hierdoor heeft Madelief kinderopvang de mogelijkheid om in kaart te brengen op welke dagen er sprake is van zeer laag aantal kinderen. Aan de hand van deze inventarisatie zal Madelief kinderopvang in kaart brengen wanneer en op welke wijze de stamgroepen zullen samenvoegen. Ouders moeten uiterlijk twee weken voor de aanvang van een schoolvakantie of hun kind in de betreffende schoolvakantie week/weken komt of niet. Op basis daarvan wordt vervolgens de beslissing genomen om de beide stamgroepen al dan niet

gedurende die schoolvakantie samen te voegen en zo ja, op welke wekdagen dan. Dat wordt vervolgens uiterlijk één week voor de aanvang van de schoolvakantie via de mail aan de ouders gecommuniceerd. Dit betekent dat tijdens vakantieperiodes kinderen op een andere stamgroep dan de eigen stamgroep opgevangen kunnen worden. Ouders dienen specifiek voor de datums dat er incidenteel wordt samengevoegd schriftelijke toestemming te geven.

Uiteraard wordt met het samenvoegen rekening gehouden met de emotionele veiligheid van de kinderen, zo wordt bij het samenvoegen gestreefd naar het inzetten van één vertrouwde pedagogisch medewerker van de groep en speelmateriaal meegenomen wat verantwoord is voor de baby's (geen klein materiaal) en ook uitdagend voor de peuters.

Indien Madelief kinderopvang structureel of incidenteel samenvoegt, behoren ouders hiervoor vooraf schriftelijk toestemming te geven. Bij de intake zal er schriftelijk toestemming worden gevraagd aan alle ouders voor het structureel samenvoegen. Daarnaast wordt er een aparte schriftelijke toestemming gevraagd voor de diverse momenten waarbij incidenteel wordt samengevoegd. Voor het samenvoegen aan dagranden wordt geen schriftelijke toestemming gevraagd. De dagranden worden beschouwd als werkwijze, er wordt in de praktijk samengevoegd op de dagranden zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan. Ouders worden hier tevens van op de hoogte gesteld tijdens de intake.

Doordat ouders vooraf op de hoogte worden gesteld op welke wijze er wordt samengevoegd kunnen de ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen voorbereiden op het samenvoegen.

Als er wordt samengevoegd, dan wordt er altijd samengevoegd in de groepsruimte van de babygroep.

Structureel samenvoegen bij Madelief kinderopvang KDV:

Samenvoegen tijdens dagranden:

Madelief kinderopvang voegt structureel samen op maandag tot en met vrijdag aan het begin en het einde van de dag, als de kind aantallen dit toelaten. Zo openen de peuters en de baby's gezamenlijk op de babygroep tussen 7:30 uur en 9:00 uur en sluiten weer gezamenlijk op de babygroep tussen 17:00 uur en 18:30 uur. In de praktijk voegen we korter samen, dit zijn de tijdvakken waarop we samen mogen voegen. De laatste gezamenlijke activiteit die wordt uitgevoerd op de stamgroep is een cracker eten. Deze activiteit vindt rond 16.30 uur plaats. Vanaf 16.30 uur tot en met 18.25 uur kunnen ouders hun kind ophalen.

Samenvoegen tussen de middag (pauzetijd):

Madelief kinderopvang voegt structureel samen op maandag tot en met vrijdag tussen de middag tijdens de pauzetijd van 12.30 tot 14.00 uur, als de kind aantallen dit toelaten. De peutergroep wordt op de babygroep opgevangen. De peuters gaan slapen/rusten in de rust ruimte. De peuters die niet slapen worden opgevangen op de babygroep, waar zij een 3+activiteit aangeboden krijgen. Als een kindje wakker is wordt die ook opgevangen op de babygroep tot 14.00 uur.

Structureel samenvoegen bij Madelief kinderopvang BSO:

De BSO groep bestaat uit 1 ruimte, daarom zal de BSO nooit samen voegen.

3.2 DAGINDELING

3.2.1 DAGINDELING KDV

Structuur zorgt voor de nodige rust en voorspelbaarheid. Dit draagt bij aan het waarborgen van de emotionele veiligheid van de kinderen op de stamgroep. Op elke stamgroep wordt daarom een vaste dagindeling aangehouden:

Tussen 7.30 en 9.30 uur
De ouders brengen hun kinderen. Als ouders willen, kunnen zij rustig met hun kinderen spelen of een verhaaltje voorlezen. Eventuele bijzonderheden van de afgelopen nacht of dag(en) wordt door ouders aan de pedagogisch medewerkers doorgegeven.
9.30 uur
De ouders zijn weg en de kinderen helpen mee om het speelgoed wat is gebruikt op te ruimen. De pedagogisch medewerkers zingen het 'opruimliedje'. Aan de kinderen wordt gevraagd om aan tafel te komen zitten. De dag wordt geopend. Het fruit wordt in de keuken bereid door de huishoudelijk medewerker. De kinderen zingen alvorens te gaan eten het 'smakelijk eten liedje'.
10.00 uur
De kinderen die een luier dragen, worden verschoond. De oudere kinderen worden gevraagd om naar het toilet te gaan. De meeste baby's gaan rond dit tijdstip naar bed en hebben hun eigen individuele schema, waar per kind rekening mee wordt gehouden.
10.30 uur
Variërend van het moment in het jaar, de weersomstandigheden of een thema wordt er een (spel)activiteit aangeboden. Dit kan bijvoorbeeld een creatieve activiteit met plakken en knippen, een buitenactiviteit of een muzikale activiteit zijn.
11.10 uur
De speelruimte wordt opgeruimd en handjes van de kinderen worden gewassen. In de keuken vindt de voorbereiding van de warme maaltijd plaats.
11.20 uur
De kinderen gaan met de pedagogisch medewerkers aan tafel. De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen bij de verse warme maaltijd. Deze maaltijd wordt verzorgd door de huishoudelijk medewerker. Daarbij krijgen ze ook een beker water te drinken. Het 'smakelijk eten liedje' geeft de start van de maaltijd aan.
12.00 uur
De kinderen zijn klaar met eten. De tafel wordt afgeruimd en de peuters mogen hun tanden poetsen onder begeleiding van het liedje 'Poets je tanden'.
12.15 uur
De kinderen worden voorbereid op het slapen of rusten. De kinderen worden verschoond op de commode of gaan zelf naar het toilet. De kinderen die nog geen twee jaar zijn en in een bedje slapen, krijgen een slaapzak aan. De grotere peuters die op de groep liggen op een stretcher krijgen een dekentje. Voor het slapen gaan lezen de kinderen nog een boekje, doen een puzzel of doen een andere rustige activiteit. De kinderen die wakker blijven gaan van 12.00 tot 12.30 uur rusten. Vanaf 12.30 uur gaan de peuters die wakker blijven naar de peutergroep, waar zij een 3+ activiteit aangeboden krijgen.
14:30-15:00 uur

De kinderen komen uit bed, worden verschoond en opgefrist.
15.15 uur
Er wordt een broodmaaltijd aangeboden. Daarbij krijgen de kinderen een beker melk of water.
15.30 uur
Tijd voor een (spel)activiteit. Hier proberen de pedagogisch medewerkers diversiteit aan te brengen en een andere activiteit te verzinnen dan in de ochtend al is gedaan.
16.30 uur
De kinderen krijgen een kleine maaltijd aangeboden. Een cracker of soepstengel. Daarbij krijgen de kinderen een beker water.
Na deze kleine maaltijd worden de kinderen met luier verschoond.
Tussen 16.30 en 18.30 uur
De ouders komen de kinderen halen. De pedagogisch medewerker licht de ouder in over het verloop van de dag.

De dagindeling van de baby's kan afwijken van de algemene dagindeling, omdat de baby's hun eigen ritme hebben. Wij proberen zoveel mogelijk rekening te houden met het ritme van thuis. Op de groep hangt een bord waarop het eet- en slaapritme per dag staat van de baby's. Dit kunnen ouders bekijken en de pedagogisch medewerkers zullen het mondeling toelichten tijdens de overdracht.

Madelief kinderopvang is tot slot overwegend biologisch als het gaat om voeding. Ook de dagelijkse warme maaltijden zijn overwegend biologisch bereid. Wij houden daarbij ook rekening met de cultuur/godsdiensdienst wat betreft voeding.

3.2.2 DAGINDELING BSO

Dagindeling schooldagen:

Tussen 12:15 en 14:00 uur (woensdag en vrijdag)
De kinderen komen naar de BSO toe of worden opgehaald door de pedagogisch medewerker. Bij aankomst krijgen ze een brood maaltijd met een beker melk.
Tussen 14:30 en 15:00 uur
De kinderen komen naar de BSO toe of worden opgehaald door de pedagogisch medewerker.
15:30 uur
De kinderen gaan met de pedagogisch medewerkers aan tafel. De kinderen krijgen een verse warme maaltijd. Deze maaltijd wordt verzorgd door de huishoudelijk medewerker. Daarbij krijgen ze ook een beker water te drinken.
16:00 uur
De kinderen mogen vrij spelen of er wordt een activiteit aangeboden.
18:00 uur
De kinderen krijgen een kleine maaltijd aangeboden. Groente en/of soepstengel. Daarbij krijgen de kinderen een beker water.
Tussen 16:30 en 18:30 uur
De ouders komen de kinderen halen. De pedagogisch medewerker licht de ouder in over het verloop van de dag.

Dagindeling vakantiedagen:

Tussen 8.30 en 9.30 uur
De ouders brengen hun kinderen. Eventuele bijzonderheden van de afgelopen dag(en) wordt door ouders aan de pedagogisch medewerkers doorgegeven.
9.30 uur
Aan de kinderen wordt gevraagd om aan tafel te komen zitten. De dag wordt geopend. Het fruit wordt in de keuken bereid door de huishoudelijk medewerker.
10.00 tot 12:00 uur
Variërend van het moment in het jaar, de weersomstandigheden of een thema wordt er een (spel)activiteit aangeboden. Dit kan bijvoorbeeld een creatieve activiteit met plakken en knippen, een buitenactiviteit of een muzikale activiteit zijn.
12:00 uur
De speelruimte wordt opgeruimd en kinderen moeten hun handen wassen. In de keuken vindt de voorbereiding van de warme maaltijd plaats.
12:15 uur
De kinderen gaan met de pedagogisch medewerkers aan tafel. De warme maaltijd wordt verzorgd door de huishoudelijk medewerker. Daarbij krijgen ze ook een beker water te drinken.
13:00 uur
De kinderen zijn klaar met eten. De tafel wordt afgeruimd.
13:00 tot 15:00 uur
De kinderen mogen vrij spelen of er wordt een activiteit aangeboden. Hier proberen de pedagogisch medewerkers diversiteit aan te brengen en een andere activiteit te verzinnen dan in de ochtend al is gedaan.
15.15 uur
Er wordt een broodmaaltijd aangeboden. Daarbij krijgen de kinderen een beker melk of water.
15.30 uur
Tijd voor een (spel)activiteit. Hier proberen de pedagogisch medewerkers diversiteit aan te brengen en een andere activiteit te verzinnen dan in de ochtend al is gedaan. Of kinderen mogen vrij spelen.
16.30 uur
De kinderen krijgen een kleine maaltijd aangeboden. Een cracker of soepstengel. Daarbij krijgen de kinderen een beker water.
Tussen 16.30 en 18.30 uur
De ouders komen de kinderen halen. De pedagogisch medewerker licht de ouder in over het verloop van de dag.

3.2.3 SLAAPBELEID

Bij Madelief kinderopvang slapen alle kinderen onder de twee jaar in een eigen bedje in de slaapkamer. Als er bedjes over zijn kunnen een aantal peuters boven de twee jaar ook slapen in een eigen bedje in de slaapkamer. De andere peuters kunnen dan slapen op een stretcher in de rustruimte naast de slaapkamer. De kinderen gaan slapen vanaf 12:00. De kinderen die wakker

mogen blijven krijgen van 12:00-12:30uur de tijd om rustig een boekje te lezen of een puzzel te doen. Zo hebben ook zij een moment van rust, tot zichzelf komen op de dag. Om 12:30 gaan zij vervolgens naar de babygroep waar de peuter die niet gaan slapen activiteiten aangeboden naar leeftijd, denk daarbij aan 3+ activiteiten.

3.3 EXTRA DAGEN EN RUIDAGEN

Madelief kinderopvang geeft ouders de mogelijkheid om in dezelfde week als de gemiste dag een ruildag aan te vragen, dit is alleen mogelijk indien de bezetting dit toe laat.

Door de volle groepen en wachtlijsten zijn dit een zeer beperkte aantal dagen. Hierdoor willen wij jullie laten weten dat als een ruildag lukt, dit een luxe is en geen verwachting mag zijn. Het kan zijn dat wij de ruildag pas kunnen goedkeuren om 9.30 uur, omdat wij dan pas zeker weten of alle kinderen aanwezig zijn die dag.

- Afmeldingen ontvangen wij het liefst via Bitcare, als dit niet lukt dan per mail naar wiardi@madeliefkinderopvang.nl.
- Wilt u een ruildag aanvragen dan kan dat per mail door te mailen naar wiardi@madeliefkinderopvang.nl

Ruildagen en extra dagen op andere groep:

Wanneer een ouder eenmalig wilt ruilen van opvangdag of het kind een extra dagje wil brengen, kan het voorkomen dat dit op de eigen stamgroep niet mogelijk is, maar op de andere stamgroep wel. Dit gebeurt dan altijd in overleg met ouders en nadat wij hebben gekeken of het kind dit aan kan.

Ouders moeten hiervoor voorafgaand schriftelijk toestemming geven door middel van het invullen van het toestemmingsformulier 'andere stamgroep'. Incidentele opvang op een andere stamgroep gebeurt alleen op verzoek van de ouder. Als een kind eenmalig voor een dag(deel) wordt opgevangen op een andere stamgroep, dan wordt de emotionele veiligheid van het kind als volgt gewaarborgd:

1. Eerst wordt door de vaste pedagogisch medewerker van het kind gekeken of het kind wel genoeg uitgedaagd kan worden op een andere stamgroep. Het is van belang dat de vaste pedagogisch medewerker juist inschat of het kind op de eventuele andere stamgroep niet te ver boven of onder zijn ontwikkelingsniveau moet presteren. Is dit het geval, geeft de vaste pedagogisch medewerker aan bij de ouders dat het niet mogelijk is om het kind een dag(deel) op te vangen op een andere stamgroep en de daarbij horende reden(en). Wij van Madelief kinderopvang vinden het namelijk belangrijk dat kinderen zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen, waarbij zij uitgedaagd en geprikkeld worden op hun eigen ontwikkelingsniveau.
2. Als het wél verantwoord is om het kind op te vangen op de andere stamgroep voor een dag(deel), dan bespreekt de vaste pedagogisch medewerker van het kind met de pedagogisch medewerker van de -tijdelijke- andere groep. Belangrijke informatie wordt doorgegeven zoals het dagritme van het kind en eventuele aandachtspunten en bijzonderheden.
3. Spullen van het kind worden overgedragen naar de andere groep. Daarbij wordt ook aangegeven wat het kind leuk vindt om te doen, wat hij minder leuk vindt om te doen, waar hij al goed in is ontwikkeld en wat het kind nog aan het leren is. Om de ontwikkeling van het kind juist te blijven

stimuleren mag het kind iets van speelgoed meenemen van zijn eigen stamgroep naar de groep waar hij die dag wordt opgevangen.

4. Daarnaast zijn de kinderen bekend met alle vaste pedagogisch medewerkers en de inval pedagogisch medewerker(s) omdat wij het open deurenbeleid hanteren. Daarnaast spelen de kinderen regelmatig buiten met elkaar en leren dan ook de andere pedagogisch medewerkers kennen.

De net genoemde punten zorgen ervoor dat de -tijdelijk- nieuwe pedagogisch medewerker, wordt voorzien van de juiste kindgegevens. Op deze wijze wordt zij in staat gesteld om het juiste dagritme/structuur aan te houden van het kind. Daarnaast wordt de pedagogisch medewerker in staat gesteld om het kind met de juiste insteek te benaderen en met hem of haar te communiceren. Dit alles zorgt ervoor dat de rust, de emotionele veiligheid en de persoonlijke ontwikkeling van het kind op de -tijdelijk- nieuwe groep zo optimaal mogelijk wordt bewaakt. Tevens wordt de groepsveiligheid van de groep waar het kind extra in wordt opgevangen in stand gehouden. Daarnaast wordt de pedagogisch medewerker die het kind extra opvangt op haar stamgroep in staat gesteld om de juiste overdracht te doen over het kind naar de ouders toe.

3.4 OPENINGSTIJDEN EN SLUITINGSDAGEN

Madelief kinderopvang is geopend van 07:30 tot 18:30 op maandag tot en met vrijdag.

Madelief kinderopvang is gesloten op de volgende dagen:

Nieuwjaarsdag	(maandag 1 januari 2024)
2 ^{de} Paasdag	(maandag 1 april 2024)
Suikerfeest	(woensdag 10 april 2024)
Hemelvaartsdag	(donderdag 9 mei 2024)
Studiedagen	(donderdag 16 en vrijdag 17 mei 2024)
2 ^{de} Pinksterdag	(maandag 20 mei 2024)
Zomersluiting	(maandag 29 juli tot en met 9 augustus 2024)
1 ^{de} kerstdag	(woensdag 25 december 2024)
2 ^{de} kerstdag	(donderdag 26 december 2024)

3.5 OUDERCOMMISSIE/ OUDERRAADPLEGING

Op dit moment heeft Madelief Kinderopvang een actieve oudercommissie (OC). De houder van het kinderdagverblijf brengt de OC op de hoogte als er wijzigingen worden aangebracht binnen het pedagogisch beleidsplan. De oudercommissie kan daarnaast advies geven over de inhoud van het pedagogisch beleidsplan wat eenmaal per twee jaar wordt geëvalueerd of eerder als dit nodig blijkt te zijn. Daarnaast geeft de OC ook advies op prijswijzigingen, beleid veiligheid en gezondheid, voedingsaangelegenheden en kwaliteitsbeleid.

De ouders worden maandelijks op de hoogte gebracht door middel van een nieuwsbrief over ontwikkelingen, medewerkers, activiteiten en bijzonderheden die gelden voor het gehele kinderdagverblijf. Daarnaast organiseren wij jaarlijks een ouderavond en krijgen alle ouders de mogelijkheid om deel te nemen aan een tevredenheidsonderzoek.

3.6 KLACHTEN

Bij Madelief kinderopvang stellen wij de betrokkenheid van de ouders zeer op prijs en staan dan ook open voor eventuele feedback. Door middel van deze feedback kunnen wij namelijk onze opvang waar nodig verbeteren en zoveel mogelijk afstemmen op de behoeftes van de ouders en de kinderen. Zo hebben wij dan ook een interne klachtenregeling opgesteld. Wij streven ernaar om de beste zorg en de beste kwaliteit te leveren aan de ouders en kinderen, maar toch kunnen er altijd klachten ontstaan in de samenwerking tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers. Wij nemen deze klachten serieus en zien het als opbouwende kritiek om van te leren en te groeien.

Interne klachtenregeling:

Bij Madelief kinderopvang staan wij open voor feedback, zo stellen wij ouders tijdens de overdrachtsmomenten en oudergesprekken in de gelegenheid om feedback te geven over de stamgroep waar het kind verblijft of het geven van tips voor het kinderdagverblijf. Zo gaat onze voorkeur er naar uit dat ouders een klacht direct bij de pedagogisch medewerkers indienen, zodat er direct naar gehandeld kan worden. Mocht dit niet leiden tot het gewenste resultaat, dan kunnen ouders schriftelijk een officiële klacht indienen bij de leidinggevende. Zij neemt de klacht in behandeling en mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. Nadat de klacht in behandeling is genomen zal de leidinggevende contact opnemen met de betrokkenen en eventueel de oudercommissie bij de klachtenprocedure betrekken. Binnen zes weken na het indienen van de klacht wordt een schriftelijk en gemotiveerd oordeel gestuurd naar de ouders, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen worden gerealiseerd.

Externe klachtenregeling:

Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij de geschillencommissie, gevestigd in Den Haag. Of het aanmelden van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl.

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie:

- Als de kinderopvangorganisatie niet binnen zes weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht.
- Als de ouder(s) en de kinderopvangorganisatie het niet binnen zes weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- Als de kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende consequenties kan hebben.

De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan deze voorwaarden wordt voldaan.

HOOFDSTUK 4: WET KINDEROPVANG

4.1 BEROEPSKRACHT-KINDRATIO

De beroepskracht-kindratio (BKR) staat voor het aantal kinderen dat één pedagogisch medewerker kan opvangen. Deze ratio verschilt per leeftijdscategorie. Deze regel is vastgelegd in de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK).

Voor het bepalen van de BKR maakt Madelief kinderopvang altijd gebruik van de online rekentool van de Rijksoverheid (<http://1ratio.nl>). Aan de hand hiervan wordt een dienstrooster opgesteld, zodat er altijd voldoende pedagogisch medewerker op de groep aanwezig zijn.

Bij een volledige bezetting ziet het beroepskracht-kindratio er als volgt uit bij Madelief kinderopvang:

Groep:	Maximum aantal kinderen	Aantal beroepskrachten
Baby/dreumesgroep	16	3/4
Peutergroep	16	2
BSO	22	2

4.2 DRIE-UURSREGELING

Madelief kinderopvang maakt gebruik van de 'drie-uursregeling', wat wettelijk is toegestaan omdat we langer dan 10 uur achtereen geopend zijn. Dit betekent dat er maximaal drie uur per dag mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio (BKR), op onze kinderdagverblijfgroepen en op gehele dagen BSO opvang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moeten tijdens de afwijking aanwezig zijn.
- In de kindplanning wordt bijgehouden wanneer kinderen binnenkomen en wanneer zij naar huis gaan, zodat we inzichtelijk hebben wanneer we van de BKR afwijken. Als blijkt dat er toch op andere tijden wordt afgeweken of dat er langer afgeweken wordt dan is toegestaan, dan passen we het rooster incidenteel of structureel aan.
- Op het moment dat de drie-uursregeling van kracht is en er maar één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig is, moet er altijd een tweede volwassene in het pand aanwezig zijn.

Madelief kinderopvang hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten*	Pauzetijden*	Structureel samenvoegen
De Rupsen	3/4	3 medewerkers per dag (maandag, donderdag en vrijdag) Vroege dienst: 07:30 – 17:30 Tussen dienst: 08:00 – 18:00 Late dienst: 08:30 – 18:30 4 medewerkers per dag (dinsdag en woensdag): Vroege dienst: 07:30 – 17:30 en 08:00 – 18:00 Tussen dienst: 08:30 – 18:30 Late dienst: 09:00 – 18:30	3 medewerkers per dag (vrijdag): Vroege dienst: 12:30 – 13:00 Tussen dienst: 13:00 – 13:30 Late dienst: 13:30 – 14:00 4 medewerkers per dag (maandag t/m donderdag): Vroege diensten (2x): 12:30-13:15 Tussen en Late dienst: 13.15-14.00	Ochtend: groep Rupsen voegt van 07:30 – 09:00 samen met groep Vlinders op groep Rupsen. Middag: groep Rupsen voegt van 17:00 – 18:30 samen met groep Vlinders op groep Rupsen.
De Vlinders	2	Vroege dienst: 07:30 – 17:30 Late dienst: 08:30 – 18:30	Vroege dienst: 12:30 – 13:15 Late dienst: 13:15 – 14:00	Ochtend: groep Vlinders voegt van 07:30 – 09:00 samen met groep Rupsen op groep Rupsen. Middag: groep Vlinders voegt van 17:00 – 18:30 samen met groep Rupsen op groep Rupsen.

*Als het aantal kinderen verandert, kunnen zowel de pauzetijden als het benodigde personeel veranderen. U vindt de pauzeregeling in ons pauzeprotocol.

Op opvangdagen waarbij wij op de BSO opvang bieden mogen wij maximaal 30 minuten afwijken van de beroepskracht-kindratio. Madelief kinderopvang hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR, wanneer er op de BSO naschools opvang wordt geboden:

Dag	Groep	Aantal beroepskrachten	Afwijken middag
Maandag t/m vrijdag	De Bijen	2	Nee

Madelief kinderopvang hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR, wanneer er op de BSO gehele dagen opvang wordt geboden:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten	Pausetijden*	Afwijken ochtend	Afwijken einde middag
De Bijen	2	Vroege dienst: 08:30 – 18:00 Late dienst: 09:00 – 18:30	Vroege dienst: 12:30 – 13:15 Late dienst: 13:15 – 14:00	Ja	Ja

Er zijn diverse situaties waarin kan worden afgeweken van de BKR, waarbij Madelief kinderopvang de volgende pedagogische afwegingen maakt:

- Aan de randen van de dag. Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen op de groep aanwezig. Met minder kinderen op de groep kan de pedagogisch medewerker beter opletten, de kinderen snel helpen wanneer nodig en sneller ingrijpen als er gevaarlijke situaties ontstaan.
- Tijdens de pauzes. Tijdens de middagpauze gaan sommige kinderen van het kinderdagverblijf slapen en blijft er een kleinere groep kinderen wakker. De kinderen van de BSO krijgen na de lunch de gelegenheid om te rusten, zelfstandig te lezen of om een andere rustige activiteit te ondernemen. Slapende en/of rustende kinderen hebben over het algemeen minder directe aandacht nodig, waardoor het veilig is dat medewerkers om beurten met pauze te gaan. De pauzes vinden plaats in het tijdsframe tussen 12:00 - 16:00 en worden genomen als de (pedagogische) situatie op de groep dit toelaat.

Tijdens bovenstaande situaties waarin wordt afgeweken van de BKR en de drie-uursregeling intreedt, is het extra belangrijk om de kinderen op de groep de beste mogelijke zorg en begeleiding te blijven bieden, met hierbij aandacht voor de individuele behoeften en ontwikkeling. Madelief kinderopvang doet dit op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker(s) die op de groep blijft, observeert de kinderen nauwlettend. Zij speelt in op de individuele behoeften van het kind en waarborgt op deze manier de emotionele veiligheid en de stabiliteit op de groep.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft haar collega een goede overdracht op het moment dat zij met pauze gaat of wanneer zij klaar is met haar dienst. Op die manier worden individuele behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen met elkaar afgestemd.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft tijdens de afwijking haar volle aandacht aan de kinderen. Praktische taken, zoals schoonmaak- en administratieve werkzaamheden, worden hervat op het moment dat er niet meer wordt afgeweken van de BKR.

De drie-uursregeling wordt iedere drie maanden geëvalueerd en indien nodig (in overleg met de OC) aangepast. Indien de regeling wordt aangepast worden ouders te allen tijde doormiddel van een nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de vernieuwde regeling. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over afwijkingen van de beroepskracht-kindratio doordat het in het pedagogisch beleidsplan opgenomen is.

4.3 INZET STAGIAIRES EN VRIJWILLIGERS

4.3.1 STAGIAIRES

Naast de vaste pedagogisch medewerkers werkt Madelief kinderopvang ook met stagiaires. De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerker. De taken van de stagiaires verschillen per “soort” stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee soorten stagiaires onderscheiden:

- **BOL-stagiaires:** BOL-stagiaires volgen een beroep opleidende leerweg, waarbij zij stage lopen. De BOL-stagiaires volgen de opleiding ‘Pedagogisch Medewerker’ niveau 3 of 4 of de opleiding ‘Helpende zorg en welzijn’ niveau 1 of 2 vanuit erkende opleidingsinstanties. Deze stagiaires worden boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor het welzijn van de kinderen. Onder bepaalde omstandigheden kan besloten worden een BOL-stagiaire formatief in te zetten. Dit gebeurt alleen als de BOL-stagiaire capabel genoeg is om als volwaardige pedagogisch medewerker ingezet te worden. Mocht er worden besloten om een BOL-stagiaire als formatieve pedagogisch medewerker in te zetten, dan wordt er vooraf een inzetbaarheidsverslag opgesteld. Daarnaast mag een BOL-stagiaire alleen worden ingezet onder de volgende voorwaarden:
  - Een BOL-student mag alleen ingezet worden tijdens ziekte van een pedagogisch medewerker of tijdens schoolvakanties van de student.
  - De BOL-student mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes.
  - De BOL-student mag niet worden ingezet tijdens het eerste leerjaar.
- **BBL-stagiaires en derde leerweg studenten:** een BBL- stagiaire of derde leerweg student volgt een werken-en leren opleiding. Een derde leerweg opleiding kent geen vaste uren zoals een BBL of BOL stage, hierdoor is het dus flexibel en zeer geschikt voor mensen met andere bezigheden (baan, gezin). Derde leerweg opleidingen vallen net als andere mbo-opleidingen onder de Wet Educatie beroepsonderwijs en voldoen dus aan dezelfde strenge kwaliteitseisen. Bij deze vormen van opleidingen mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%. De BBL of derde leerweg student heeft een arbeidscontract bij Madelief kinderopvang indien zij formatief wordt ingezet. BBL-studenten of derde leerweg studenten hebben een arbeidscontract van minimaal 20 uur. Indien een BBL-stagiaire of derde leerweg student formatief wordt ingezet zal er ten alle tijden een inzetbaarheidsverslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie. Binnen Madelief kinderopvang wordt een BBL- stagiaire die deels formatief wordt ingezet op de volgende wijze ingezet: de formatieve inzetbaarheid wordt op basis van het kindaantal berekent.

Bij Madelief kinderopvang houden wij ons aan onderstaande richtlijnen zoals vastgesteld in de CAO-Kinderopvang:

Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: Overeenkomstig eerste leerjaar BBL of duaal	Oplopend van 0 naar 100%	* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: Overeenkomstig tweede leerjaar BBL of duaal			
Fase 3: Overeenkomstig derde leerjaar BBL of duaal	100%		N.v.t.
Fase 4: Overeenkomstig diploma of vierde leerjaar BBL of duaal	100%	N.v.t.	N.v.t.

Madelief kinderopvang draagt er zorg voor dat er niet meer dan 33% van de personele bezetting uit stagiaires bestaat gedurende de dag. De overheid heeft tijdelijk een verruiming ingesteld van deze norm. In dit geval draagt kinderopvang Madelief er zorg voor dat niet meer dan 50% van de personele bezetting bestaat uit BBL- medewerkers.

De pedagogisch medewerker draagt er zorg voor dat stagiaires de mogelijkheid wordt geboden om het beroep binnen het werkveld te leren. Door de pedagogisch medewerker wordt er een leerklimaat gecreëerd waarin de stagiaire zich zoveel mogelijk in kan voort ontwikkelen. De praktijkbegeleider zorg ervoor dat een stagiaire de kans krijgt om haar leerdoelen te behalen, voor zover dit binnen het kinderdagverblijf mogelijk is. Onder verantwoordelijkheid van de praktijkbegeleider krijgt de stagiaire de mogelijkheid om met alle gebieden van de vakkennis te maken, voor zover de stagiaire daar op basis van haar theoretische kennis en vaardigheden aan toe is. De praktijkbegeleider is deskundig in het begeleiden van de stagiaires. Madelief kinderopvang stimuleert het werken met stagiaires, om bij te dragen aan profilering en professionalisering van het beroep en aan het vergroten van kwaliteit binnen de diverse opvangvormen.

De(kern) taken die een stagiaire onder andere binnen de kinderopvang moet kunnen volbrengen:

- **BOL-stagiaire pedagogisch medewerker niveau 3 en 4:**
  - Kerntaak 1: Opstellen van een activiteitenprogramma en een plan van aanpak
    - Samenwerken en overleggen
    - Plannen en organiseren
    - Formuleren en rapporteren
  - Kerntaak 2: Opvoeden en ontwikkelen van het kind
    - Aansturen
    - Begeleiden
    - Aandacht en begrip tonen
    - Samenwerken en overleggen
    - Omgaan met verandering en aanpassen
    - Instructies en procedures opvolgen
    - Ethisch en integer handelen
    - Vakdeskundigheid toepassen
    - Op de behoeften en verwachtingen van de klacht richten
    - Materialen en hulpmiddelen inzetten
  - Kerntaak 3: Uitvoeren van organisatie en professie gebonden taken
    - Vakdeskundigheid toepassen
    - Instructies en procedures opvolgen
    - Samenwerken en overleggen
    - Plannen en organiseren
    - Aandacht en begrip tonen
    - Formuleren en rapporteren
    - Analyseren
- **BOL-stagiaire helpende zorg en welzijn niveau 1 of 2:**

De BOL-stagiaires helpende zorg en welzijn niveau 1 of 2 lopen voornamelijk stage bij de huishoudelijk medewerker. De taken die zij doen zijn onder begeleiding van de huishoudelijk medewerker en worden door de praktijkbegeleider beoordeeld.

De volgende taken worden onder begeleiding uitgevoerd:

- Verricht schoonmaakwerkzaamheden en licht huishoudelijke taken binnen de verschillende algemene ruimten. Denk hierbij aan het kantoor, sanitair en de keuken van het kinderdagverblijf.
- Helpen bij het bereiden van de warme en koude maaltijden voor de kinderen. De huishoudelijk medewerker bereid deze maaltijden elke dag vers (hier mogen stagiaires bij helpen onder toezicht van de huishoudelijk medewerker).
- Verzamelt afval en draagt zorg voor de afvoer van afval en vuil.
- Houdt de voorraad schoonmaakmaterialen en -middelen (en eventuele andere huishoudelijke artikelen) bij en geeft de benodigdheden door aan de huishoudelijk medewerker.

- Signaleert gebreken aan het gebouw van het kinderdagverblijf en meldt deze aan de huishoudelijk medewerker.

Zodra de huishoudelijk medewerker naar huis gaat, weten de stagiaires wat er van hun wordt verwacht de rest van de dag. In de loop van de dag als ze alle taken hebben gedaan, mogen ze helpen op de groepen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker.

De volgende taken mogen zij uitvoeren op de groep:

- Schoonmaakwerkzaamheden
  - Was aan zetten en/of opvouwen
  - Dienblad wegbrengen en in de vaatwasser inruimen
  - Benodigdheden uit de keuken halen
  - Broodjes smeren
  - Kinderen ondersteunen bij eten (dreumesen en peuters)
  - Knutselwerkjes voorbereiden
  - Boekjes voorlezen
  - Met de kinderen vrij spelen
- **BBL-stagiaire:**

Een BBL- stagiaire voert de volgende taken uit, afhankelijk van het leerjaar en inzetpercentage:

Alle leerjaren en inzetpercentage:

- Activiteiten aanbieden
- Activiteiten aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- Het begeleiden van de ontwikkeling van de kinderen
- Het observeren van de kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- Begeleiding bieden tijdens eet- en drinkmomenten
- Uitvoeren van verzorgingsmomenten zoals: het verschonen , toiletbegeleiding bieden en het geven van flessen.
- Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Begeleiden van de kinderen tijdens vrijspel momenten

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage boven de 50%:

- Aanbieden van activiteiten
- Deelnemen aan oudergesprekken en de kinderen observeren
- Het verzorgen van overdrachten aan de ouder(s) aan het einde van de dag
- Oudergesprekken voeren en de kinderen observeren
- Het opstellen van een handelingsplan met betrekking tot de ontwikkeling van het kind

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage van 100%:

- De BBL- stagiaire functioneert als volledig pedagogisch medewerker en voert tevens gelijkwaardige taken uit. Indien noodzakelijk worden taken begeleid en ondersteund door collega's. De BBL-er zal echter niet als vast gezicht worden aangewezen. Daarnaast voert zij mentortaken alleen uit met controle van een collega.

Taken van de praktijkbegeleider:

- Elke stagiaire krijgt een eigen praktijkbegeleider aangewezen voor de looptijd van de stage, zij is werkzaam op de stamgroep waar de stagiaire stage loopt.
- De praktijkbegeleider observeert de stagiaire, deze observaties worden besproken met de stagebegeleider van school.
- De praktijkbegeleider heeft twee keer per jaar een gesprek met de leidinggevende over het verloop van de stagiaire. Indien nodig dan kan er vaker een gesprek plaatsvinden.
- De praktijkbegeleider zorgt dat de stagiaire ruimte krijgt om opdrachten uit te voeren voor school en controleert de voorbereiding en uitvoering.
- De praktijkbegeleider geeft de stagiaire persoonlijke leerdoelen en geeft ruimte om hieraan te werken en zich verder te ontwikkelen.
- Indien er een situatie ontstaat waarin een kind (bijna) gevaar loopt, wordt dit direct met de stagiaire besproken en indien nodig wordt de school daarvan op de hoogte gebracht.
- Heeft maandelijks contact met de pedagogisch medewerker(s) van de groep om de vorderingen te bespreken en eventueel nieuwe leerdoelen door te geven. Dit contact kan schriftelijk, telefonisch of mondeling plaatsvinden.

4.4 ONDERSTEUNING ANDERE VOLWASSENEN

Naast onze pedagogisch medewerkers zijn er ook andere ondersteunende volwassenen in dienst. Door de inzet van deze ondersteunende volwassenen worden de pedagogisch medewerkers voorzien van de ondersteuning en begeleiding die zij nodig hebben in het verzorgen en begeleiden van de kinderen. Al deze ondersteunende volwassenen zijn net als de pedagogisch medewerkers in het bezit van een VOG en zijn in het Personenregister Kinderopvang gekoppeld aan het kinderdagverblijf. Binnen Madelief kinderopvang is één pedagogisch medewerkers in bezit van een BHV- diploma. De overige pedagogisch medewerkers hebben een kinder-EHBO cursus gevolgd. Om de BHV en EHBO-diploma's van de pedagogisch medewerkers up to date te houden, zorgt Madelief kinderopvang ook voor (jaarlijkse) bijscholing. Op deze manier kan er in geval van nood adequaat gehandeld worden. Daarnaast worden er jaarlijks specifieke vak trainingen en opleidingen gevolgd door de pedagogisch medewerkers.

Vennoot:

Madelief kinderopvang heeft 2 vennoten: meneer en mevrouw Konuksever.

De vennoot is belast met de algemene leiding van de organisatie en is in die zin eindverantwoordelijk. De vennoot is verantwoordelijk voor (financiële) resultaten van de organisatie en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het strategisch beleid.

Taken en verantwoordelijkheden:

- Aansturen van de interne organisatie.
- Bepaalt de verdeling van financiële middelen t.b.v. personeel, voorraden, materialen, uitrusting, etc.
- Financiële doelstellingen behalen door jaarrekening op te stellen en kwalitatieve en kwantitatieve rapportages te verzorgen en het budget bewaken door een efficiënt ingerichte organisatie en kostenbeheersing.

Leidinggevende/vennoot:

Madelief kinderopvang werkt met een één leidinggevende. Zij is tevens ook de vennoot en financieel administratief medewerker van het kinderdagverblijf. Daarnaast werkt zij nauw samen met de assistent leidinggevende.

Taken en verantwoordelijkheden:

- De leidinggevende/vennoot coördineert en geeft leiding aan de pedagogisch medewerkers van het kinderdagverblijf.
- De leidinggevende/vennoot bepaalt de verdeling van financiële middelen t.b.v. personeel, voorraden, materialen, uitrusting.
- De leidinggevende/vennoot houdt documentatie en dossiers bij van het kinderdagverblijf. Denk hierbij aan werkroosters, personeelsgegevens, kindgegevens, officiële documenten.
- De leidinggevende/vennoot beheert het gebouw en de faciliteiten en draagt zorg voor het onderhoud hiervan.
- De leidinggevende/vennoot beoordeelt en interpreteert overheidsstandaarden en ontwikkelt procedures om hieraan te voldoen. Denk hierbij aan de veiligheid en beveiliging.
- De leidinggevende/vennoot levert een bijdrage aan het ontwikkelen van richtlijnen en programma's om de fysieke, emotionele en intellectuele ontwikkeling van jonge kinderen te verbeteren.
- De leidinggevende/vennoot houdt toezicht op de voortgang van kinderen.
- De leidinggevende/vennoot werft en evalueert medewerkers en coördineert hun professionele ontwikkeling door middel van functioneringsgesprekken te voeren.
- De leidinggevende/vennoot overlegt met ouders of voogden, bijvoorbeeld om verslag te doen van de voortgang van hun kinderen en hen zo nodig te helpen bij het oplossen van eventuele problemen.

Assistent leidinggevende:

Op de locatie is er een assistent leidinggevende. Zij geeft leiding aan de pedagogisch medewerkers, stagiaires en de huishoudelijk medewerker. Dit is een functie in het primair proces met een operationeel karakter. Onder operationeel karakter wordt in dit verband verstaan dat de assistent leidinggevende zorgt voor het realiseren en aansturen van de uitvoering van de werkplannen en dagelijks leidinggeeft aan de pedagogisch medewerkers.

Taken en verantwoordelijkheden:

- De assistent leidinggevende geeft leiding aan de pedagogisch medewerkers, stagiaires en huishoudelijk medewerkers, die zorg draagt voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van een groep kinderen in een kindercentrum. De assistent leidinggevende is verantwoordelijk voor de uitvoering en realisatie van het tactische en operationele beleid.
- De assistent leidinggevende stuurt medewerkers aan, geeft leiding aan medewerkers door de kwaliteit en kwantiteit van de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden te controleren en coördineren en medewerkers te begeleiden, instrueren, coachen en motiveren waar nodig.
- De assistent leidinggevende heeft een begeleidende taak ten aanzien van de pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden en houdt daartoe periodiek kinder- en/of werkbesprekingen.
- De assistent leidinggevende is het eerste aanspreekpunt indien ouders inhoudelijke vragen hebben over de opvang.

- De assistent leidinggevende is het aanspreekpunt voor ouders met betrekking tot klachten alsmede het eerste aanspreekpunt voor de oudercommissie.
- De assistent leidinggevende is verantwoordelijk voor het beleid implementeren en bewaken; is verantwoordelijk voor het vertalen van het ondernemingsbeleid naar de medewerkers van de betreffende locatie.
- De assistent leidinggevende implementeert het pedagogische beleid en het beleid veiligheid en gezondheid van de onderneming en draagt zorg voor de uitvoering ervan.
- De assistent leidinggevende formuleert een (pedagogisch) werkplan voor de locatie, op basis van de door de onderneming uitgezette beleidslijnen / geformuleerde plannen en voert dit uit conform de door de directie vastgestelde richtlijnen/afspraken.
- De assistent leidinggevende signaleert en analyseert ontwikkelingen en knelpunten in de uitvoering van het operationeel beleid en overlegt hierover met betrokkenen.
- De assistent leidinggevende doet verbeteringsvoorstellen ten aanzien van de dienstverlening.
- De assistent leidinggevende coördineert de interne bedrijfsvoering.
- De assistent leidinggevende bewaakt de uitvoering van de overleg- en samenwerkingsvormen en neemt hieraan deel.
- De assistent leidinggevende voert het wachtlijst- en plaatsingsbeleid uit, inclusief ruil- en extra dagen; plaatsing op de stamgroep.
- De assistent leidinggevende heeft een signalerende, analyserende en rapporterende rol naar de locatiemanager.
- De assistent leidinggevende onderhoudt contacten met ouders/verzorgers en fungeert als aanspreekpunt.
- De assistent leidinggevende spreekt in voorkomende gevallen met ouders/verzorgers over de ontwikkeling van hun kinderen en bemiddelt zo nodig in het contact met externe deskundigen.
- De assistent leidinggevende onderhoudt in voorkomende gevallen contacten met instanties als GGD, brandweer en gemeente.
- De assistent leidinggevende stelt nieuwsbrieven op voor ouders.
- De assistent leidinggevende neemt deel aan of zit voor bij werkoverleggen.

Huishoudelijk medewerker:

De huishoudelijk medewerker kenmerkt zich door het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden die verricht moeten worden in de verschillende ruimtes van het kinderdagverblijf. Denk hierbij aan het kantoor en de keuken en het bereiden van koude en warme maaltijden voor de kinderen. De huishoudelijke medewerker wordt niet ingezet als pedagogisch medewerker op een stamgroep.

Taken en verantwoordelijkheden:

- De huishoudelijk medewerker verricht schoonmaakwerkzaamheden en licht huishoudelijke taken binnen de verschillende algemene ruimtes, zoals het kantoor, sanitair en de keuken.
- De huishoudelijk medewerker bereidt de warme en koude maaltijden voor de kinderen. Deze worden vers bereidt.
- De huishoudelijk medewerker verzamelt afval en draagt zorg voor de afvoer van afval en vuil.
- De huishoudelijk medewerker neemt gebruikelijk deel aan werkoverleg.
- De huishoudelijk medewerker houdt de voorraad schoonmaakmaterialen en –middelen (en eventuele andere huishoudelijke artikelen) bij en geeft de benodigdheden door aan de leidinggevende.
- Signaleert gebreken aan het gebouw van het kinderdagverblijf en meldt deze gebreken aan de leidinggevende

Doordat de huishoudelijke medewerker zich volledig richt op het schoonhouden van het kinderdagverblijf en het bereiden van voedsel, kunnen de kinderen en medewerkers gebruik maken van een hygiënische omgeving binnen het kinderdagverblijf.

Financieel administratief medewerker:

De financieel administratief medewerker is verantwoordelijk voor de financiën van het kinderdagverblijf.

Taken en verantwoordelijkheden:

- De financieel administratief medewerker verwerkt financiële gegevens.
- De financieel administratief medewerker verwerkt gegevens van financiële aard in de financiële administratie (declaraties, facturen en boekingen)
- De financieel administratief medewerker controleert de dagelijkse verwerking van financiële gegevens.
- De financieel administratief medewerker controleert de aansluiting tussen de boekhouding (het grootboek) en sub-administraties zoals debiteuren, crediteuren en activa.
- De financieel administratief medewerker stelt de facturen betaalbaar en controleert betalingen aan crediteuren en de specificatie van de debiteurenposten.
- De financieel administratief medewerker beperkt, waar mogelijk en binnen de daartoe gestelde kaders en procedures, het debiteurensaldo door het versturen van aanmaningen en het treffen van betalingsregelingen.
- De financieel administratief medewerker stelt kindplaatsovereenkomsten op en voert hierin waar nodig wijzigingen door.
- De financieel administratief medewerker beantwoordt telefonisch vragen van debiteuren.
- De financieel administratief medewerker stelt fiscale aangiften op.
- De financieel administratief medewerker maakt periodieke rapportages en ad hoc analyses van financiële aard.
- De financieel administratief medewerker verstrekt, op verzoek, mondeling en/of schriftelijk informatie uit de financiële administratie aan het management (intern) en belanghebbenden (in- en extern).
- De financieel administratief medewerker verzamelt gegevens voor het opstellen van de begroting, de jaarrekening en periodieke financiële overzichten.
- De financieel administratief medewerker archiveert financiële brondocumenten.
- De financieel administratief medewerker stelt, ten behoeve van de kredietbewaking, cijferoverzichten op met betrekking tot aan te gaan en aangegane verplichtingen en het verloop van uitgaven en ontvangsten.
- De financieel administratief medewerker doet de boodschappen voor het kinderdagverblijf.
- De financieel administratief medewerker neemt gebruikelijk deel aan werkoverleg.

Taken ten aanzien van informatie uitwisselen met ouders:

- De financieel administratief medewerker assisteert bij het opstellen van nieuwsbrieven.
- De financieel administratief medewerker stelt kindplaatsovereenkomsten op en voert hierin waar nodig wijzigingen door.
- De financieel administratief medewerker geeft rondleidingen aan ouders.

Extern adviseur:

Madelief kinderopvang werkt samen met een extern adviseur om de kwaliteit van de kinderopvang te waarborgen maar tevens ook te verbeteren daar waar nodig. De extern adviseur is samen met de leidinggevende verantwoordelijk voor het opstellen van het beleid en de implementatie daarvan. Daarnaast zal de extern adviseur gedurende het jaar diverse observatie op locatie verrichten ten aanzien van het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers en pedagogisch coach, alsmede het werken naar de Wet Kinderopvang. Als laatste biedt de extern adviseur eventuele bijscholing, workshop en studiedagen aan.

Pedagogisch coach/beleidsmedewerker:

Bij Madelief kinderopvang is een pedagogisch coach/beleidsmedewerker werkzaam die verantwoordelijk is voor het monitoren van de pedagogisch kwaliteit. Dit doet zij onder andere door middel van het herschrijven, aanvullen en evalueren van het pedagogisch beleidsplan en het implementeren van het pedagogisch beleidsplan middels vergaderingen en het coachen en observeren van de pedagogisch medewerkers in het gebruik van de interactievaardigheden.

Het aantal uur dat de pedagogisch coach/beleidsmedewerker aanwezig is op locatie voor deze werkzaamheden wordt bepaald naar aanleiding van het aantal FTE van de pedagogisch medewerkers. Voor 2024 zijn de uren als volgt berekend:

Aantal vestigingen: 4

LRK-nummer Madelief Admiraal KDV: 124303808

LRK-nummer Madelief Jan van Galen KDV: 149760851

LRK-nummer Madelief Wiardi KDV: 196996399

LRK-nummer Madelief Wiardi BSO: 115119425

Aantal FTE Madelief Admiraal KDV: 7,0

Aantal FTE Madelief Jan van Galen KDV: 7,0

Aantal FTE Madelief Wiardi KDV: 7,0

Aantal FTE Madelief Wiardi BSO: 7,0

Wettelijk vereiste uren

7,0 x 10 uur = 70 uur inzet pedagogische coaching Madelief Admiraal KDV

7,0 x 10 uur = 70 uur inzet pedagogische coaching Madelief Jan van Galen KDV

7,0 x 10 uur = 70 uur inzet pedagogische coaching Madelief Wiardi KDV

7,0 x 10 uur = 70 uur inzet pedagogische coaching Madelief Wiardi BSO

4 x 50 uur = 200 uur inzet beleidswerkzaamheden

Totaal: 480 uur

Deze uren worden over 12 maanden verdeeld, wat betekent dat de pedagogisch coach/beleidsmedewerker minimaal één dag of twee dagdelen per maand aanwezig is op locatie. Hierbij zal zij steeds op verschillende dagen/dagdelen aanwezig zijn, zodat zij alle pedagogisch

medewerker ziet en kan coachen. De pedagogisch coach/beleidsmedewerker is gediplomeerd conform CAO Kinderopvang.

Bovenstaande urenverdeling is inzichtelijk voor alle ouders en medewerkers doordat zij toegang hebben tot het pedagogisch beleidsplan middels de website van Madelief Kinderopvang.

Vrijwilliger:

Bij Madelief kinderopvang maken wij gebruik van één vrijwilliger, namelijk de kinderpedagoog Oma Jannie. Zij komt wekelijks langs op de vestiging en speelt dan oudhollandse spelletjes met de kinderen. Daarnaast speelt zij een themagericht poppenkast spel. Oma Jannie beschikt over een vrijwilligerscontract bij Madelief kinderopvang en is ook gekoppeld in het Personen Register Kinderopvang aan ons kinderdagverblijf. De pedagogisch medewerkers blijven verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van de kinderen en blijven er ook altijd bij als Oma Jannie op bezoek komt. Zij bieden de kinderpedagoog daarnaast ondersteuning waar nodig.

4.5 BELEID VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Veiligheid en hygiëne is zeer belangrijk binnen de kinderopvang. Kinderen moeten veilig en hygiënisch hun tijd kunnen doorbrengen. Zonder groot gevaar te lopen op ongelukken, ziektes of ander letsel ten gevolge van een onveilige en onhygiënische kinderopvang.

Om de veiligheid en gezondheid van kinderen te waarborgen wordt er gewerkt met een beleid veiligheid en gezondheid, waarin richtlijnen zijn opgenomen hoe er voor veilige en gezonde kinderopvang wordt zorggedragen. Wij vinden het hierbij van belang dat kinderen zelf leren omgaan met kleine risico's en gedragsregels aanleren om kans op ongevallen te minimaliseren. Voor sommige risico's is het maken van gedragsregels met kinderen niet voldoende om het risico te minimaliseren. Bij deze risico's zijn er werkafspraken met de pedagogisch medewerkers gemaakt en indien nodig aanpassingen in het pand gemaakt. Meer informatie over de werkwijze omtrent veiligheid en gezondheid kunt u vinden op de locatie.

4.5.1 VIER OGEN PRINCIPE

Vanuit de Wet Kinderopvang wordt verplicht gesteld dat er tijdens openingstijden van de kinderopvang te allen tijde moet worden voldaan aan het vierogenprincipe.

Het vierogenprincipe betekent dat een beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten, terwijl de medewerker gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. U kunt bij een andere volwassene denken een stagiaire (18+), kantoor medewerker of vrijwilliger. Door te werken met het vierogenprincipe wordt het risico op grensoverschrijdend gedrag geminimaliseerd.

Wij hechten zeer veel belang aan de veiligheid van de kinderen. Voor grensoverschrijdend gedrag is dan ook binnen onze organisatie geen ruimte. Om deze reden werken wij dagelijks met het vierogenprincipe. Zo lopen de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende regelmatig onverwacht bij elkaar binnen. Hoe het vier ogen principe verder vorm is gegeven kunt u lezen in het beleid veiligheid en gezondheid.

4.5.2 ACHTERWACHTREGELING

Indien er slechts één pedagogisch medewerker wordt ingezet, dient er te allen tijde een achterwacht beschikbaar te zijn. Deze persoon moet bij calamiteiten binnen 15 minuten bij de kinderopvang kunnen zijn. Deze persoon is tijdens de opvangtijden waarbij een pedagogisch medewerker alleen staat, altijd telefonisch bereikbaar. De achterwachtregeling staat uitgebreid beschreven in het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

